

പതിനാലാം കേരള നിയമസഭ

പബ്ലിക് അക്കൗണ്ട്സ് കമ്മിറ്റി
(2019-2021)

എഴുപതിനാലാമത് റിപ്പോർട്ട്
(2021 ജനുവരി മാസം 14-ാം തീയതി സഭയിൽ സമർപ്പിച്ചത്)

കേരള നിയമസഭാ സെക്രട്ടേറിയറ്റ്
തിരുവനന്തപുരം
2021

പതിനാലാം കേരള നിയമസഭ

**പബ്ലിക് അക്കൗണ്ട്സ് കമ്മിറ്റി
(2019-2021)**

ഏഴുപത്തിനാലാമത് റിപ്പോർട്ട്

**കമ്പ്‌ട്രോളർ & ഓഡിറ്റർ ജനറൽ ഓഫ് ഇന്ത്യയുടെ
(ജനറൽ & സോഷ്യൽ സെക്ടർ) 2013 മാർച്ചിൽ
അവസാനിച്ച വർഷത്തെ ഓഡിറ്റ് റിപ്പോർട്ടിലെ
റവന്യൂ വകുപ്പുമായി ബന്ധപ്പെട്ട ഓഡിറ്റ്
ഖണ്ഡികകളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ
തയ്യാറാക്കിയത്.**

ഉള്ളടക്കം

	പേജ്
സമിതിയുടെ ഘടന ..	v
മുഖവും ..	vii
റിപ്പോർട്ട് ..	1
അനുബന്ധം :	
I പ്രധാനപ്പെട്ട നിഗമനങ്ങളും/ശിപാർശകളും ..	31
II ഓഡിറ്റ് ഖണ്ഡികയ്ക്ക് സർക്കാരിൽ നിന്നും ലഭിച്ച മറുപടി ..	35
III എ. ജി.യുടെ ഓഡിറ്റ് റിപ്പോർട്ടിൽ നിന്നുള്ള അനുബന്ധം ..	88

പബ്ലിക് അക്കൗണ്ട്സ് കമ്മിറ്റി
(2019-2021)

ഘടന

അദ്ധ്യക്ഷൻ :

ശ്രീ. വി. ഡി. സതീശൻ

അംഗങ്ങൾ :

ശ്രീമതി പി. അയിഷാ പോറ്റി

ശ്രീ. പി. കെ. ബഷീർ

ശ്രീ. ജെയിംസ് മാത്യു

ശ്രീ. കെ. കുഞ്ഞിരാമൻ

ശ്രീ. മാത്യു ടി. തോമസ്

ശ്രീ. എ. പ്രദീപ്കുമാർ

ശ്രീ. മുല്ലക്കര രത്നാകരൻ

ശ്രീ. റോഷി അഗസ്റ്റിൻ

ശ്രീ. സജി ചെറിയാൻ

ശ്രീ. വി. എസ്. ശിവകുമാർ.

നിയമസഭാ സെക്രട്ടേറിയറ്റ് :

ശ്രീ. എസ്. വി. ഉണ്ണികൃഷ്ണൻ നായർ, സെക്രട്ടറി

ശ്രീമതി മഞ്ജു വർഗ്ഗീസ്, ജോയിന്റ് സെക്രട്ടറി

ശ്രീ. ആർ. വേണുഗോപാൽ, ഡെപ്യൂട്ടി സെക്രട്ടറി.

മുഖവുര

പബ്ലിക് അക്കൗണ്ട്സ് കമ്മിറ്റിയുടെ അദ്ധ്യക്ഷനായ ഞാൻ സമിതിയുടെ നിയോഗാനുസരണം കംപ്ട്രോളർ & ഓഡിറ്റർ ജനറൽ ഓഫ് ഇന്ത്യയുടെ (ജനറൽ & സോഷ്യൽ സെക്ടർ) 2013 മാർച്ച് മാസത്തിൽ അവസാനിച്ച വർഷത്തെ ഓഡിറ്റ് റിപ്പോർട്ടിലെ റവന്യൂ വകുപ്പുമായി ബന്ധപ്പെട്ട ഓഡിറ്റ് ഖണ്ഡികകളിന്മേൽ തയ്യാറാക്കിയ സമിതി (2019-2021) യുടെ 74-ാമത് റിപ്പോർട്ട് സമർപ്പിക്കുന്നു.

കംപ്ട്രോളർ & ഓഡിറ്റർ ജനറൽ ഓഫ് ഇന്ത്യയുടെ (ജനറൽ & സോഷ്യൽ സെക്ടർ) 2013 മാർച്ച് മാസത്തിൽ അവസാനിച്ച വർഷത്തെ ഓഡിറ്റ് റിപ്പോർട്ട് 10-6-2014-ാം തീയതി സഭയുടെ മേശപ്പുറത്തുവയ്ക്കുകയുണ്ടായി.

2021 ജനുവരി മാസം 11-ാം തീയതി ചേർന്ന സമിതിയോഗത്തിലാണ് ഈ റിപ്പോർട്ട് അംഗീകരിച്ചത്.

ഓഡിറ്റ് ഖണ്ഡികകളുടെ പരിശോധനയിൽ സമിതിക്ക് ആവശ്യമായ സഹായസഹകരണങ്ങൾ നൽകിയ അക്കൗണ്ട്സ് ജനറൽ (ഓഡിറ്റ്)-നോട് സമിതിക്കുള്ള നന്ദി രേഖപ്പെടുത്തുന്നു.

തിരുവനന്തപുരം,
2021 ജനുവരി 14.

വി. ഡി. സതീശൻ,
അദ്ധ്യക്ഷൻ,
പബ്ലിക് അക്കൗണ്ട്സ് കമ്മിറ്റി.

റിപ്പോർട്ട്

റവന്യൂ വകുപ്പ്

കംപ്ലോളർ & ഓഡിറ്റർ ജനറൽ ഓഫ് ഇന്ത്യയുടെ 2013 മാർച്ച് 31ന് അവസാനിച്ച സാമ്പത്തിക വർഷത്തെ ഓഡിറ്റ് റിപ്പോർട്ടിലെ (ജനറൽ & സോഷ്യൽ സെക്ടർ) ഖണ്ഡിക 3.3 മുതൽ 3.3.2 വരെ.

ഭൂമികേരളം പദ്ധതി (3.3)

ആമുഖം (3.3.1)

ഭൂമികേരളം പദ്ധതി നടപ്പിലാക്കുന്നതിന് സർക്കാർ കേരള ലാന്റ് ഇൻഫർമേഷൻ മിഷൻ (കെ.എൽ.ഐ.എം.) രൂപീകരിച്ചു (2008 ഒക്ടോബർ). പദ്ധതിയുടെ ഉദ്ദേശലക്ഷ്യങ്ങളിൽ (i) സംസ്ഥാനത്ത് മൂന്ന് വർഷത്തിനുള്ളിൽ റീസർവ്വേ തീർപ്പാക്കുക (ii) സംസ്ഥാനത്തെ ആദിവാസികൾക്ക് ആയിരത്തോളം പ്രദേശങ്ങളിലായി വിതരണം ചെയ്യേണ്ട 27000 ഹെക്ടർ ഭൂമിയുടെ സർവ്വേ രേഖകൾ തയ്യാറാക്കുക (iii) കേന്ദ്രാവിഷ്കൃതമായ നാഷണൽ ലാന്റ് റെക്കോർഡ്സ് മോഡേണൈസേഷൻ പ്രോഗ്രാമിന്റെ (എൻ.എൽ.ആർ.എം.പി.) കീഴിൽ തിരുവനന്തപുരം താലൂക്കിലെ 31 ഗ്രാമങ്ങളുടെ റീസർവ്വേ പൂർത്തിയാക്കുക (iv) ഹാരിസൺ മലയാളം പ്ലാന്റേഷൻ ലിമിറ്റഡ് കൈവശംവച്ചിരിക്കുന്ന ഭൂമിയുടെ റീസർവ്വേ പൂർത്തീകരിക്കുകയും അനധികൃതമായി കമ്പനി അധിക ഭൂമി കൈവശം വച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ അത് കണ്ടെത്തുകയും ചെയ്യുക എന്നിവയും ഉൾപ്പെടുന്നു.

കേരളത്തിന്റെ ചീഫ് സെക്രട്ടറി നയിക്കുന്ന ഉന്നതാധികാര കമ്മിറ്റിയെ (ഇ.സി.)യാണ് ഭൂമികേരളം പദ്ധതി നടപ്പാക്കാൻ അധികാരപ്പെടുത്തിയിരുന്നത്. കേരള സർക്കാരിന്റെ റവന്യൂ വകുപ്പ് പ്രിൻസിപ്പൽ സെക്രട്ടറിയെ കെ.എൽ.ഐ.എം.-ന്റെ മിഷൻ ഡയറക്ടറായും സർവ്വേ ഭൂരേഖ ഡയറക്ടറെ (ഡി.എസ്.എൽ.ആർ.) അഡീഷണൽ മിഷൻ ഡയറക്ടർ (എ.എം.ഡി.) ആയും നിയോഗിച്ചു. 2009 ഒക്ടോബറിൽ ഒരു പ്രോജക്ട് ഡയറക്ടറിനെ (പി.ഡി.) നിയമിച്ചു. ജില്ലാതലത്തിൽ കെ.എൽ.ഐ.എം.-ന് ഡിസ്ട്രിക്ട് പ്രോജക്ട് ഓഫീസർമാർ (ഡി.പി.ഒ.) ചുമതല വഹിക്കുന്ന ഒമ്പത് ജില്ലാ പ്രോജക്ട് ഓഫീസുകളുണ്ട്.

ആദിവാസികളുടെ കൈവശമുള്ള ഭൂമി ഉൾപ്പെടെ സംസ്ഥാനത്തെ ഭൂമിയുടെ റീസർവ്വേ സമയ ബന്ധിതമായി പൂർത്തിയാക്കിയോ എന്ന് വിലയിരുത്താൻ 2008 ഒക്ടോബർ മുതൽ 2013 മാർച്ച് വരെയുള്ള കാലഘട്ടത്തിലെ ഭൂമികേരളം പദ്ധതിയുടെ ഓഡിറ്റ് 2013 ഏപ്രിൽ മുതൽ 2013 ജൂൺ വരെ നടത്തി എൻ.എൽ.ആർ.എം.പി.യുടെ കീഴിലുള്ള റീസർവ്വേയും

ഹാരിസൺ മലയാളം പ്ലാന്റേഷൻ ലിമിറ്റഡ് (എച്ച്.എം.പി.എൽ.) കൈവശംവച്ചിട്ടുള്ള ഭൂമിയുടെ റീസർവ്വേയും ഓഡിറ്റിന്റെ പരിധിയിൽ ഉൾപ്പെട്ടിരുന്നു. സംസ്ഥാന സെക്രട്ടേറിയറ്റ് (റവന്യൂ വകുപ്പ്), കെ.എൽ.ഐ.എം. സംസ്ഥാന പ്രോജക്ട് ഓഫീസ്, സർവ്വേയുടെയും ഭൂരേഖയുടെയും ഡയറക്ടറേറ്റ്, സ്റ്റാറ്റിഫൈഡ് സ്റ്റാറ്റിസ്റ്റിക്കൽ സാംപ്ലിംഗ് വഴി തിരഞ്ഞെടുത്ത കെ.എൽ.ഐ.എം.-ന്റെ അഞ്ച് ജില്ലാ പ്രോജക്ട് ഓഫീസുകൾ എന്നിവിടങ്ങളിലെ ഭൂമികേരളം പദ്ധതിയുടെ രേഖകളാണ് ഓഡിറ്റ് പരിശോധിച്ചത്.

ധനസഹായം (3.3.2)

സർക്കാർ ഈ പദ്ധതിക്കായി പ്രത്യേക ഫണ്ട് വകയിരുത്തിയില്ല. ഭൂമികേരളം പദ്ധതിക്ക് ആവശ്യമായ തുക² സർവ്വേ ഭൂരേഖ വകുപ്പിനായി ബജറ്റിൽ വകയിരുത്തിയ തുകയിൽനിന്നും ഡി.എസ്.എൽ.ആർ. പിൻവലിച്ച് കെ.എൽ.ഐ.എം.-ന്റെ സേവിംഗ്സ് ബാങ്ക് അക്കൗണ്ടിലേയ്ക്ക് മാറ്റുന്നു. കെ.എൽ.ഐ.എം.-ന്റെ പി.ഡി. വിവിധ ഡി.പി.ഒ.-മാർക്ക് പണം കൈമാറുന്നു. കെ.എൽ.ഐ.എം. തയ്യാറാക്കിയ ചെലവിന്റെ പത്രികകൾ പ്രകാരം 2008-2013 വർഷങ്ങളിൽ ഡി.എസ്.എൽ.ആർ.-ൽനിന്നും ലഭിച്ച തുക, ചെലവായ തുക, 31 മാർച്ച് 2013-ന് മിച്ചം വന്ന തുക എന്നിവ യഥാക്രമം ₹22.38 കോടി, ₹10.97 കോടി, ₹11.41 കോടി എന്നിവയാണ്. ബാക്കിവന്ന ₹11.41 കോടിയിൽ ₹11.37 കോടി ഷേറി സേവിംഗ്സ് ബാങ്ക് അക്കൗണ്ടിലുണ്ട്. കെ.എൽ.ഐ.എം.-ന് കൈമാറ്റം ചെയ്ത പദ്ധതി പദ്ധതിയേതര ഫണ്ടുകൾക്ക് പുറമേ ഈ പദ്ധതിയ്ക്കുവേണ്ടി നിയോഗിച്ച ഉദ്യോഗസ്ഥരുടെ ശമ്പളവും അലവൻസുകളും സർവ്വേ ഭൂരേഖ ഡയറക്ടറേറ്റിൽനിന്നും കണ്ടെത്തുന്നു. പദ്ധതി രേഖയുടെ അഭാവം, പ്രായോഗികത വിലയിരുത്താതെയുള്ള ആധുനിക സാങ്കേതിക വിദ്യയുടെ പ്രയോഗം, മാർഗ്ഗരേഖ കൂടാതെയുള്ള സർവ്വേ ഉദ്യോഗസ്ഥരുടെ വിന്യാസം, തൊഴിൽപരമായ വൈദഗ്ദ്ധ്യമില്ലായ്മ എന്നീ കാരണങ്ങളാൽ തുടർന്നുള്ള ഖണ്ഡികകളിൽ വിവരിച്ച പ്രകാരം ഫണ്ടിന്റെ ഫലപ്രദമായ വിനിയോഗം ഉണ്ടായില്ല.

[ഓഡിറ്റ് ഖണ്ഡികയ്ക്ക് സർക്കാർ നൽകിയ മറുപടി അനുബന്ധം II ആയി ചേർത്തിരിക്കുന്നു.]

---

1 ഇടുക്കി, മലപ്പുറം, തിരുവനന്തപുരം, തൃശൂർ, വയനാട് ജില്ലകളിലെ ഡി.പി.ഒ.-മാർ
2 എൻ.എൽ.ആർ.എം.പി.യുടെ കീഴിലുള്ള പദ്ധതി തുകയും റീസർവ്വേ ചാർജ്ജ് എന്നിവയ്ക്കുവേണ്ടിയുള്ള പദ്ധതിയേതര തുകയും ഈ ഫണ്ടിൽ ഉൾപ്പെടുന്നു.
3 പി.ഡി. കൈകാര്യം ചെയ്യുന്ന തിരുവനന്തപുരം വെള്ളയമ്പലത്തുള്ള സബ്ഷേറിയിലെ ടി.എസ്.ബി. അക്കൗണ്ട്.

1. ഓഡിറ്റ് ഖണ്ഡിക 3.3.2 പരിഗണിച്ച സമിതി ഭൂമികേരളം പദ്ധതിയായി അനുവദിച്ച ഫണ്ട് കെ.എൽ.ഐ.എം. ഫലപ്രദമായ രീതിയിൽ വിനിയോഗിച്ചിട്ടില്ലെന്നും, ആയതിനുള്ള കാരണങ്ങളാണ് പ്രസ്തുത ഖണ്ഡികയിൽ എ. ജി. പരാമർശിച്ചിട്ടുള്ളതെന്ന് വിലയിരുത്തുകയും വകുപ്പിന്റെ അഭിപ്രായം ആരായുകയും ചെയ്തു. ഓഡിറ്റ് പരാമർശിച്ചിട്ടുള്ള തുക തുടർന്ന് വിനിയോഗിക്കുന്നുണ്ടെന്നും പ്രസ്തുത പദ്ധതിയായി 11.37 കോടി രൂപയും അതിനുശേഷം ലഭിച്ച 10 കോടിയിലധികം രൂപയും ചേർന്ന് ആകെ 23.61 കോടി രൂപ, മൂന്ന് വർഷങ്ങളിലായി ചെലവഴിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നും ഇലക്ട്രോണിക്സ് ടോട്ടൽ സ്റ്റേഷൻ ഉപകരണങ്ങൾ വാങ്ങുന്നതിന് 10 കോടി രൂപയും 13 ജില്ലകളിൽ ഡിജിറ്റൈസേഷൻ പൂർത്തീകരിക്കുന്നതിന് 2.93 കോടി രൂപയും 14 ജില്ലകളിൽ സർവ്വേ വകുപ്പിന് ആധുനിക ഉപകരണങ്ങൾ വാങ്ങുന്നതിന് 2.65 കോടി രൂപയും കൂടാതെ സ്റ്റോർ യൂണിറ്റിനും സെൻട്രൽ ഡിജിറ്റൈസേഷനുവേണ്ടിയും തുക ചെലവഴിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നും ഡി.എസ്.എൽ.ആർ. ഡയറക്ടർ സമിതിയെ അറിയിച്ചു.

2. ഭൂമികേരളം പദ്ധതിയിൽ മിച്ചംവന്ന തുക വിനിയോഗിക്കുന്നതിനായിട്ടാണോ ഇപ്രകാരമുള്ള നടപടികൾ സ്വീകരിച്ചതെന്ന് സമിതി ആരാഞ്ഞു. ഉന്നതാധികാര സമിതിയുടെ അംഗീകാരത്തിന് ശേഷമാണ് ഫണ്ട് ഉപയോഗിച്ചിട്ടുള്ളതെന്നും ഇ-രേഖ പദ്ധതിക്കായി ₹1.43 കോടി ചെലവാക്കിയിട്ടുണ്ടെന്നും ഭൂമികേരളം പദ്ധതിയായി ആകെ ₹43.6 കോടി ചെലവഴിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നും ഡയറക്ടർ, ഡി.എസ്.എൽ.ആർ. അറിയിച്ചു.

നിഗമനങ്ങൾ/ശിപാർശകൾ

3. പരാമർശം ഇല്ല.

കമ്പ്‌ട്രോളർ & ഓഡിറ്റർ ജനറൽ ഓഫ് ഇന്ത്യയുടെ 2013 മാർച്ച് 31-ന് അവസാനിച്ച സാമ്പത്തിക വർഷത്തെ ഓഡിറ്റ് റിപ്പോർട്ടിലെ (ജനറൽ & സോഷ്യൽ സെക്ടർ) ഖണ്ഡിക 3.3.3

സംസ്ഥാനത്തിന്റെ റീസർവ്വേ (3.3.3)

ഹൈബ്രിഡ് സാങ്കേതികവിദ്യ ഉപയോഗിച്ചുള്ള ഭൂമിയുടെ റീസർവ്വേ (3.3.3.1)

ഇലക്ട്രോണിക് ടോട്ടൽ സ്റ്റേഷൻ ഉപയോഗിച്ച് (ഗ്രൗണ്ട് സർവ്വേ രീതിയിലൂടെ) റീസർവ്വേ പൂർത്തിയാക്കാൻ ദശവർഷങ്ങൾ വേണ്ടിവരും എന്ന് പൂർവ്വാനുഭവത്തിന്റെ വെളിച്ചത്തിൽ മനസ്സിലാക്കിയതിനാൽ സർക്കാർ ഭൂമികേരളം പദ്ധതിയുടെ കീഴിൽ ഭൂമിയുടെ സർവ്വേയ്ക്കായി ഉപഗ്രഹങ്ങളും ഏരിയൽ ഫോട്ടോഗ്രാമെട്രിയും ഉപയോഗിക്കാൻ തീരുമാനിച്ചു. ഏരിയൽ സർവ്വേ ഫോട്ടോഗ്രാമെട്രിയുടെ കീഴിൽ 2009-2011 വർഷങ്ങളിൽ അഞ്ച് പ്രവൃത്തികൾ ഏറ്റെടുക്കാം എന്ന് കെ.എൽ.ഐ.എം. നിർദ്ദേശിച്ചു. ആ പ്രവൃത്തികളുടെ വിശദവിവരങ്ങളും മാർച്ച് 2013-ലെ അവയുടെ സ്ഥിതിയും അനുബന്ധം III-ൽ കാണിച്ചിരിക്കുന്നു.

ഏരിയൽ സർവ്വേ ഫോട്ടോഗ്രാമെടി ഉപയോഗിച്ച് ഏറ്റെടുത്തപ്പോൾ അഞ്ച് ജോലികൾക്കായി ₹6.20 കോടി അനുവദിച്ചതായി ഓഡിറ്റിന്റെ ശ്രദ്ധയിൽപ്പെട്ടു. എന്നാൽ, ഏരിയൽ ഫോട്ടോഗ്രാമെടിയുടെ കീഴിൽ നിർദ്ദേശിച്ച അഞ്ച് പ്രവൃത്തികളും ചുമതലപ്പെട്ട ഏജൻസികൾ ഏറ്റെടുക്കുകയോ പൂർത്തീകരിക്കുകയോ ചെയ്തില്ല. സർവ്വേ ജോലികളിലെ ആധുനിക സാങ്കേതികവിദ്യയുടെ പ്രായോഗികതയെക്കുറിച്ച് പ്രാഥമിക പഠനങ്ങൾ എന്തെങ്കിലും ഏറ്റെടുക്കുന്നതിനുമുമ്പ് നടത്തിയതായി രേഖകളിൽ സൂചിപ്പിച്ചിട്ടില്ല. വിദഗ്ദ്ധോപദേശത്തിന്റെയും മറ്റ് സംസ്ഥാനങ്ങളിൽ ഈ സാങ്കേതികവിദ്യ പ്രയോഗിച്ച അനുഭവത്തിന്റെയും അടിസ്ഥാനത്തിൽ ഇ.സി. ഏരിയൽ ഫോട്ടോഗ്രാമെടി സർവ്വേ ഉപേക്ഷിക്കാൻ (2012 ജനുവരി) തീരുമാനിച്ചു. കെ.എൽ.ഐ.എം.-ന് ഈ സാങ്കേതികവിദ്യ ഉപയോഗിക്കുന്നതിനുള്ള വൈദഗ്ദ്ധ്യമില്ല എന്നും അതിന് ഫോട്ടോഗ്രാമെടി വർക്ക് സ്റ്റേഷനുകളും സോഫ്റ്റ്‌വെയർ പരിശീലനം ലഭിച്ച ജോലിക്കാരും ആവശ്യമാണ് എന്നും കെ.എൽ.ഐ.എം.-ന്റെ മറ്റൊരു കൺസൾട്ടന്റ്⁴ അഭിപ്രായപ്പെട്ടു (2013 മാർച്ച്). എന്നാൽ സർവ്വേ ഓഫ് ഇന്ത്യ (എസ്.ഒ.ഐ.) മിഷൻ ഫോർ ജിയോ സ്പെഷ്യൽ ആപ്ലിക്കേഷൻ (ജി.ഒ.ഐ.) എന്നിവയ്ക്ക് അനുവദിച്ച തുക തിരികെ കിട്ടാനുള്ള സമയബന്ധിതമായ നടപടികൾ ഒന്നും കെ.എൽ.ഐ.എം. കൈക്കൊണ്ടില്ല.

സുദീർഘമായ ഗ്രൗണ്ട് സർവ്വേ രീതിയ്ക്കുപകരം ഏരിയൽ സർവ്വേ ഫോട്ടോഗ്രാമെടിയും ഉപഗ്രഹ സർവ്വേ രീതികളും ഉപയോഗിച്ച് നിർദ്ദിഷ്ട സമയപരിധിയുള്ളതിൽ സർവ്വേ ജോലികൾ പൂർത്തിയാക്കാനാവും എന്നായിരുന്നു ഭൂമി കേരളം പദ്ധതിയുടെ പ്രാരംഭദശയിൽ ആസൂത്രകരുടെയും ഭരണാധികാരികളുടെയും കാഴ്ചപ്പാട് എന്ന് പി.ഡി. പ്രസ്താവിച്ചു (2013 ഒക്ടോബർ). പാലക്കാട് ജില്ലയിലെ മാത്തൂർ ഗ്രാമത്തിൽ ഈ രീതി പരീക്ഷിച്ചപ്പോൾ സമനിരപ്പല്ലാത്ത ഭൂപ്രദേശം, തുണ്ടുതുണ്ടായി ചിതറി കിടക്കുന്ന ഭൂമി, സസ്യങ്ങളുടെ കനത്ത മേലാപ്പ് എന്നീ കേരളത്തിന്റെ തനതായ ഭൂപ്രകൃതി കാരണം അപ്രായോഗികമാണെന്ന് കണ്ടതിനാൽ അധിക നിക്ഷേപം വഴിയുള്ള കനത്ത നഷ്ടം ഒഴിവാക്കുവാൻ ഈ പദ്ധതി ഉപേക്ഷിക്കുവാനും ആ പണം മറ്റ് ആവശ്യങ്ങൾക്കായി ഉപയോഗിക്കുവാനും മിഷൻ തീരുമാനിച്ചു എന്നും പി.ഡി. വ്യക്തമാക്കി.

---

4 ആധുനിക സാങ്കേതികവിദ്യ/പ്രവർത്തനരീതി അനുസരിച്ചുള്ള കൺസൾട്ടന്റായി നിയമിതനായ സർവ്വേ ഓഫ് ഇന്ത്യയുടെ മുൻ അസിസ്റ്റന്റ് ഡയറക്ടർ.

ഏജൻസികളെ ജോലി ഏല്പിക്കുന്നതിനുമുമ്പായി ശരിയായ പ്രാഥമിക പഠനം നടത്താത്തതും ആധുനിക സാങ്കേതികവിദ്യ ഉപയോഗിക്കുന്നതിലെ പ്രായോഗികത നിർണ്ണയിക്കാത്തതും ₹1.29 കോടി⁵ ഉപയോഗിക്കാതെ കെട്ടിക്കിടക്കുന്നതിനിടയാക്കി. ഹൈബ്രിഡ് സാങ്കേതികവിദ്യ ഉപയോഗിക്കേണ്ടിയിരുന്ന പ്രദേശങ്ങളിൽ റീസർവ്വേ ഏറ്റെടുക്കാതിരിക്കുവാനും ഇത് കാരണമായി.

[ഓഡിറ്റ് ഖണ്ഡികയ്ക്ക് സർക്കാർ നൽകിയ മറുപടി അനുബന്ധം II ആയി ചേർത്തിരിക്കുന്നു.]

4. ഹൈബ്രിഡ് സാങ്കേതികവിദ്യ ഉപയോഗിച്ച് ഭൂമിയുടെ റീസർവ്വേ നടത്തുന്നതിൽ പരാജയം നേരിട്ടതും പദ്ധതിയ്ക്കായി അനുവദിച്ച 1.29 കോടി രൂപ ഉപയോഗിക്കാതിരുന്നതിനും ഇടയാക്കിയത് സംബന്ധിച്ച ഓഡിറ്റ് പരാമർശത്തെക്കുറിച്ച് സമിതി വിശദീകരണം ആരാഞ്ഞു. ഭൂമികേരളം പദ്ധതിയുടെ ഭാഗമായി പാലക്കാട് ജില്ലയിലെ മാത്തൂർ വില്ലേജിൽ റീസർവ്വേ തുടങ്ങുന്നതിനുള്ള നടപടി ആരംഭിച്ചതായും ഉപഗ്രഹരൂപത്തിനായി കുറച്ച് തുക സർവ്വേ ഓഫ് ഇന്ത്യയ്ക്ക് നൽകിയെങ്കിലും പല കാരണങ്ങളാൽ അവർ പ്രപഞ്ചം നൽകാൻ വിസമ്മതിച്ചതായും എന്നാൽ തുക തിരികെ ലഭിച്ചതിനാൽ ഫണ്ട് പാഴായിട്ടില്ലായെന്നും ഡയറക്ടർ, ഡി.എസ്.എൽ.ആർ. സമിതിയെ അറിയിച്ചു.

5. ഉപഗ്രഹ സർവ്വേ സംബന്ധിച്ച് സർവ്വേ വകുപ്പിന്റെ കണ്ടെത്തലുകൾ എന്തെല്ലാമാണെന്ന് സമിതി ആരാഞ്ഞു. പാലക്കാട്, ആലപ്പുഴ തുടങ്ങിയ ജില്ലകളിൽ തുറസ്സായ സ്ഥലങ്ങളിൽ മാത്രമേ ഉപഗ്രഹ സർവ്വേ ചെയ്യാൻ സാധിക്കുകയുള്ളുവെന്നും എന്നാൽ സസ്യങ്ങളുടെ കനത്ത മേലാപ്പ് ഉള്ള സ്ഥലങ്ങളിൽ ഈ സാങ്കേതികവിദ്യ ഉപയോഗിക്കുന്നത് സംബന്ധിച്ച് ബന്ധപ്പെട്ട കമ്പനികളോട് സംസാരിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നും ഇടുക്കി, പീരുമേട് താലൂക്കുകളിലും കെട്ടിടങ്ങൾ വളരെ കൂടുതലുള്ള തിരുവനന്തപുരത്തെ വഞ്ചിയൂർ ഭാഗത്തും സാമ്പിൾ സർവ്വേ നടത്തിയിട്ടുണ്ടെന്നും, 50 മുതൽ 60 ശതമാനം വരെ സാറ്റലൈറ്റ്/ഡ്രോൺ സർവ്വേ വഴിയും ബാക്കിയുള്ളവ ഇലക്ട്രോണിക് ടോട്ടൽ സ്റ്റേഷൻ, ഡി.ജി.പി.എസ്. എന്നിവ മുഖേനയും ചെയ്യാവുന്നതാണെന്നും ഡയറക്ടർ ഡി.എസ്.എൽ. ആർ. സമിതിയെ അറിയിച്ചു.

6. സർവ്വേ നടത്തുന്നതിനായി ഇപ്പോൾ സ്വീകരിച്ചുവരുന്ന ഏറ്റവും പുതിയ സാങ്കേതികവിദ്യ എന്താണെന്ന് സമിതി ആരാഞ്ഞതിന് ഇ.റ്റി.എസ്, ഡി.ജി.പി.എസ്. എന്നീ സാങ്കേതികവിദ്യകളാണെന്ന് ഡയറക്ടർ മറുപടി പറഞ്ഞു.

---

5 സർവ്വേ ഓഫ് ഇന്ത്യയുടെ കൈവശമുള്ള ₹1.09 കോടിയും എം.ജി.എസ്.എ.യുടെ കൈവശമുള്ള ₹0.20 കോടിയും.

7. സാധാരണയായി പച്ചപ്പ് ധാരാളമുള്ള സ്ഥലങ്ങളിലാണ് സാമ്പിൾ സർവ്വേ നടത്തേണ്ടതെന്നും എന്നാൽ സസ്യങ്ങളുടെ മേലോപ്പ് കുറവായ പാലക്കാട് ജില്ലയിലെ മാത്തൂർ വില്ലേജിലാണ് ഉപഗ്രഹ സർവ്വേയുടെ പൈലറ്റ് സ്റ്റഡി നടത്തിയിരിക്കുന്നതെന്നും അക്കൗണ്ടന്റ് ജനറൽ ചൂണ്ടിക്കാട്ടി.

8. മേലോപ്പ് കൂടുതലുള്ള പീരുമേട് താലൂക്കിൽ ഉപഗ്രഹ സർവ്വേ നടത്തുന്നത് സർവ്വേ ഓഫ് ഇന്ത്യ നിരസിക്കുകയും പിന്നീട് പൈലറ്റ് സ്റ്റഡിയായി പച്ച മേലോപ്പ്, കെട്ടിടങ്ങളുടെ സാന്ദ്രത, തുറസായ സ്ഥലം എന്നിങ്ങനെ തെരഞ്ഞെടുത്തതിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ പാലക്കാട്, പീരുമേട്, കൊച്ചി അല്ലെങ്കിൽ തിരുവനന്തപുരം എന്നിങ്ങനെ മൂന്ന് സ്ഥലങ്ങൾ തിരഞ്ഞെടുക്കുകയും പാലക്കാട് ഉപഗ്രഹ സർവ്വേയും പീരുമേട് ഉപഗ്രഹ സർവ്വേ സാധ്യമല്ലാത്തതിനാൽ റിയൽ ടൈം കൈനറ്റിക് മെത്തേഡ് ഉപയോഗിച്ചും 90 ശതമാനം കൃത്യതയോടെ സർവ്വേ പൂർത്തീകരിക്കാൻ സാധിച്ചുവെന്നും ഡയറക്ടർ ഡി.എസ്.എൽ. ആർ. അറിയിച്ചു. മാത്തൂർ വില്ലേജിൽ സർവ്വേ ഓഫ് ഇന്ത്യ നടത്തിയ ഉപഗ്രഹ സർവ്വേയുടെ ചിത്രങ്ങൾ ലഭിക്കാത്തതിനാൽ ഏജൻസിക്ക് നൽകിയ തുക തിരിച്ചടച്ചിട്ടുണ്ടെന്നും ഡയറക്ടർ തുടർന്ന് അറിയിച്ചു.

9. സംസ്ഥാനത്ത് മുൻസർവ്വേ പ്രകാരം 2014-15 വരെ സ്വീകരിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന കരം ഇപ്പോൾ വിവിധ കാരണങ്ങളാൽ സ്വീകരിക്കാത്ത സാഹചര്യമുണ്ടെന്നും റീസർവ്വേ പൂർത്തിയാക്കാത്ത സാഹചര്യം സംസ്ഥാനത്ത് ഗുരുതരമായ ഒരു ജനകീയ പ്രശ്നമായി മാറിയിട്ടുണ്ടെന്നും ഇത് അടിയന്തരമായി പരിഹരിക്കപ്പെടേണ്ടതാണെന്നും സമിതി അഭിപ്രായപ്പെട്ടു. ഇപ്രകാരം സംസ്ഥാനത്ത് ഭൂമിയുടെ അവകാശം സംബന്ധിച്ച് നിരവധി പരാതികളുണ്ടെന്നും ഇത്തരത്തിലുള്ള പരാതികൾ പരിഹരിക്കുന്നതിനാണ് റീസർവ്വേ ചെയ്യുന്നതെന്നും എന്നാൽ റീസർവ്വേ ചെയ്ത സ്ഥലങ്ങളിൽ നിന്നാണ് ഏറ്റവും കൂടുതൽ പരാതികൾ വരുന്നതെന്നും ആയത് വകുപ്പ് പരിശോധിച്ച് പരിഹരിക്കുന്നതിന് ആവശ്യമായ നടപടികൾ അടിയന്തരമായി സ്വീകരിക്കേണ്ടതാണെന്നും സമിതി ആവശ്യപ്പെട്ടു.

10. സർവ്വേ സംബന്ധമായ പരാതികൾ പരിഹരിക്കുന്നതിന് എന്ത് മാർഗ്ഗമാണ് സ്വീകരിച്ചിട്ടുള്ളതെന്ന സമിതിയുടെ ചോദ്യത്തിന് അപ്രകാരമുള്ള പരാതികൾ പരിഹരിക്കുന്നതിനായി 2017 ആഗസ്റ്റിൽ റീസർവ്വേ സംബന്ധിച്ച് ഉത്തരവിറക്കുകയും താലൂക്കിൽ ഒരു തഹസിൽദാറെ അതോറിറ്റിയായി തീരുമാനിക്കുകയും ഇത്തരം പരാതികൾ പരിഹരിക്കുന്നതിനാവശ്യമായ സർവ്വേയർമാരെ നിയമിക്കുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ടെന്നും കേരളത്തിൽ ആകെ 1,30,000 പരാതികളുണ്ടായിരുന്നതിൽ മാസം 10,000 പരാതികൾ വച്ച് ഇപ്പോൾ പരിഹരിച്ചു പോകുന്നുണ്ടെന്നും കൈവശഭൂമികളുടെ എണ്ണം കൂടുതൽ ആയതിനാൽ പരാതി പരിഹാര ജോലിഭാരം കൂടുതലാണെന്നും സർക്കാർ ഉത്തരവ്

പ്രാവർത്തികമാക്കുന്നതിന് കുറിയായാലും വേണ്ടിവരുന്നതും റവന്യൂ വകുപ്പ് സെക്രട്ടറി സമിതിയെ അറിയിച്ചു. സർവ്വേയർമാർക്ക് ട്രെയിനിംഗ് നൽകുന്നുണ്ടോ എന്ന സമിതിയുടെ ചോദ്യത്തിന് സർവ്വേ കോഴ്സ് പാസ്സായശേഷമാണ് ഉദ്യോഗസ്ഥർ വകുപ്പിലേക്ക് വരുന്നതെന്നും ആയതിനാൽ അവർക്ക് ട്രെയിനിംഗിന്റെ ആവശ്യമില്ല എന്നും അഡീഷണൽ ചീഫ് സെക്രട്ടറി, റവന്യൂ വകുപ്പ് മറുപടി നൽകി. റീസർവ്വേ ആരംഭിച്ചത് 1965-ലാണെന്നും, 1911-ൽ ട്രാവൻകൂർ, കൊച്ചി മേഖലകളിലും 1920-ൽ മലബാർ മേഖലയിലും സർവ്വേ ചെയ്ത് തയ്യാറാക്കിയ സെറ്റിൽമെന്റ് രജിസ്റ്ററാണ് ഒറിജനൽ റെക്കോർഡെന്നും ഇത് അടിസ്ഥാനമാക്കിയാണ് റീസർവ്വേ ആരംഭിച്ചതെന്നും അദ്ദേഹം കൂട്ടിച്ചേർത്തു. 1965 മുതൽ 2012 വരെയുള്ള കാലയളവിൽ പകുതിയിൽ താഴെ വില്ലേജുകളിൽ മാത്രമാണ് സർവ്വേ ചെയ്യുന്നതിന് സാധിച്ചതെന്നും ഭൂമി കേരള മിഷൻ ആരംഭിച്ച സമയത്ത് ഫോട്ടോഗ്രാഫി ഉപയോഗിച്ച് വളരെ വേഗം ചെയ്യാമെന്ന ധാരണയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിലാണ് 2008-ൽ റീസർവ്വേ വീണ്ടും തുടങ്ങിയതെന്നും എന്നാൽ യഥാർത്ഥത്തിൽ ഡിജിറ്റൽ സർവ്വേയിലേക്ക് നയിക്കുന്ന ഗ്രൂപ്പ് വർക്ക് ചെയ്യാത്തതുകൊണ്ടാണ് 2012-ൽ ടി സർവ്വേ ഉപേക്ഷിക്കേണ്ടിവന്നതെന്നും പ്രസ്തുത ഗ്രൂപ്പ് വർക്ക് ഇപ്പോൾ പൂർത്തിയായിട്ടുണ്ടെന്നും അദ്ദേഹം അറിയിച്ചു. ഭൂമി കേരള മിഷന്റെ പ്രവർത്തനങ്ങൾ ഉൾപ്പെടുത്തിയാണ് കേരള ലാന്റ് റെക്കോർഡ്സ് മോഡറണൈസേഷൻ മിഷൻ എന്ന പുതിയ ദൗത്യം കൊണ്ടുവന്നിട്ടുള്ളതെന്നും അത് രണ്ട് മാസത്തിനുള്ളിൽ നടപ്പിലാക്കുമെന്നും റവന്യൂ വകുപ്പ് അഡീഷണൽ ചീഫ് സെക്രട്ടറി വ്യക്തമാക്കി.

11. ഡിജിറ്റൽ സർവ്വേ നടത്തുന്നതിന് ക്യാമ്പിനറ്റ് തീരുമാനം എടുത്തിട്ടുണ്ടെന്നും ആയതിലേക്ക് കേന്ദ്രസർക്കാരിന്റെ ലാന്റ് റെക്കോർഡ്സ് മോഡറണൈസേഷൻ പ്രോഗ്രാമിന്റെ ഭാഗമായി ഒരു ചെറിയ തുക ലഭിക്കുമെന്നും ബാക്കി സംസ്ഥാന ഗവൺമെന്റ് തന്നെ വഹിക്കുന്നതിനും ഡിജിറ്റൽ സർവ്വേ കേന്ദ്രസർക്കാരിന്റെ അംഗീകാരമുള്ള ഏജൻസികളെ ഏൽപ്പിക്കുന്നതിനും ഇതിന്റെ വാലിഡേഷൻ സർക്കാർ ഉദ്യോഗസ്ഥരെക്കൊണ്ട് ചെയ്യിക്കുന്നതിനും തീരുമാനമായിട്ടുണ്ടെന്നും ഇപ്രകാരമുള്ള ഏജൻസികളെക്കൊണ്ട് സർവ്വേ ചെയ്യാത്ത വില്ലേജുകളുടെ സർവ്വേ ചെയ്യാതിനുശേഷം സർവ്വേ പൂർത്തിയാക്കിയ വില്ലേജുകളുടെ ഡിജിറ്റൽ റെക്കോർഡ് തയ്യാറാക്കുന്നതിനുള്ള ലക്ഷ്യത്തോടെയാണ് ഈ പദ്ധതി ആസൂത്രണം ചെയ്തിട്ടുള്ളതെന്നും ഇതിനായി ഏകദേശം 500 കോടി രൂപയോളം ആവശ്യമായി വരുന്നതും റവന്യൂ വകുപ്പ് അഡീഷണൽ ചീഫ് സെക്രട്ടറി സമിതിയെ അറിയിച്ചു. കൂടാതെ സർവ്വേ ചെയ്യാൻ മാത്രമേ റവന്യൂ വകുപ്പിന് അധികാരമുണ്ടായിരുന്നള്ളൂ എന്നും ആയതിന്റെ ഓണർഷിപ്പുകൂടി ഉറപ്പുവരുത്തി ചെയ്തുപോകാവുന്ന സെറ്റിൽമെന്റ് രീതി സ്വീകരിക്കുവാനും, ഡിജിറ്റലായി സർവ്വേ ചെയ്യുന്നതിനും ഡിജിറ്റലായിത്തന്നെ പ്രസിദ്ധീകരിക്കുന്നതിനും സാധിക്കത്തക്കവിധത്തിൽ സർവ്വേ നിയമത്തിൽ ആവശ്യമായ മാറ്റം വരുത്തണമെന്നും അദ്ദേഹം അഭിപ്രായപ്പെട്ടു.

12. റീസർവ്വേ ഡിജിറ്റൈസ് ചെയ്യുന്നതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട കാര്യങ്ങളിൽ തുടർനടപടി സ്വീകരിക്കുന്നതിനും ഡിജിറ്റൈസേഷൻ നടപടികൾ കൂടുതൽ കാര്യക്ഷമമാക്കുന്നതിനും ആവശ്യമായ നടപടി സ്വീകരിക്കണമെന്നും ആയതിലേക്ക് രജിസ്ട്രേഷൻ ആക്ടിന്റെ റൂൾസിൽ ഭേദഗതി വരുത്തേണ്ടതാണെന്നും സമിതി അഭിപ്രായപ്പെട്ടു.

13. മുൻകാലത്ത് റവന്യൂ വകുപ്പിന്റെ പൂർണ്ണ നിയന്ത്രണത്തിലാണ് സർവ്വേ വകുപ്പ് നിലനിന്നിരുന്നതെന്നും എന്നാൽ റവന്യൂ ബോർഡ് നിർത്തലാക്കി ലാന്റ് റവന്യൂ കമ്മീഷണറേറ്റ് വന്നപ്പോഴാണ് കൂടുതൽ പരാതികൾ വന്നുതുടങ്ങിയതെന്നും ഈ രീതിയ്ക്ക് മാറ്റമുണ്ടാകണമെന്നും ഇരു വകുപ്പുകളും പൊതുലക്ഷ്യത്തോടെ ഒരു സിസ്റ്റമായി ജോലി ചെയ്യുന്ന രീതിയിലേക്കു മാറണമെന്നും അഡീഷണൽ ചീഫ് സെക്രട്ടറി അഭിപ്രായപ്പെട്ടു. റവന്യൂ വകുപ്പും സർവ്വേ വകുപ്പും രജിസ്ട്രേഷൻ വകുപ്പും മൂന്ന് വകുപ്പായി നിൽക്കുന്നിടത്തോളം സർവ്വേ സംബന്ധിച്ച് നിരവധി പ്രശ്നങ്ങളുണ്ടാകുമെന്നും ആയതിനാൽ മൂന്ന് വകുപ്പുകളും സംയോജിപ്പിച്ച് ഒറ്റ വകുപ്പായി പ്രവർത്തിക്കേണ്ടതാണെന്നും ലാന്റ് റവന്യൂ കമ്മീഷണറും സമിതിയെ അറിയിച്ചു.

14. നിലവിലെ രജിസ്ട്രേഷൻ നിയമമനുസരിച്ച് സബ് രജിസ്ട്രാർക്ക് ഭൂമിയുടെ ഉടമസ്ഥതയെ കുറിച്ച് അന്വേഷിക്കേണ്ട കാര്യമില്ല. വില്ലേജ് ഓഫീസിൽ വരുത്തുന്ന രേഖപ്പെടുത്തലുകൾ രജിസ്ട്രാർ ഓഫീസിൽ നിരീക്ഷിക്കുവാനും നിലവിൽ സാധിക്കുകയില്ല. ആയതിനാൽ അപ്രകാരം രജിസ്ട്രേഷൻ നടക്കുമ്പോൾ ചിലപ്പോൾ തെറ്റുകൾ സംഭവിക്കുമെന്നും എന്നാൽ വകുപ്പുകളുടെ ഏകോപനവും ഡിജിറ്റൽ റെക്കോർഡും വന്നുകഴിഞ്ഞാൽ ഇപ്രകാരം തെറ്റുകൾ സംഭവിക്കില്ലെന്നും റവന്യൂ വകുപ്പ് അഡീഷണൽ ചീഫ് സെക്രട്ടറി ചൂണ്ടിക്കാട്ടി.

15. സർവ്വേ രേഖകൾ ഡിജിറ്റൈസ് ചെയ്യുന്ന സാഹചര്യത്തിൽ ലാന്റ് റവന്യൂ, സർവ്വേ, രജിസ്ട്രേഷൻ എന്നീ വകുപ്പുകൾ സംയോജിപ്പിക്കേണ്ടത് അത്യന്താപേക്ഷിതമായതിനാൽ ഇത് സംബന്ധിച്ച് സർക്കാരിലേക്ക് ശുപാർശ നൽകുന്നതിന് സമിതി തീരുമാനിച്ചു.

16. റീസർവ്വേയുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് സംസ്ഥാനത്തൊട്ടാകെ എത്ര പരാതികൾ ലഭിച്ചിട്ടുണ്ട്; അതിന്റെ പരിഹാരമാർഗ്ഗങ്ങൾ എന്തെല്ലാമാണ്; എത്ര കാലയളവിൽ പ്രസ്തുത പരാതികൾ പരിഹരിക്കപ്പെടും സംസ്ഥാനത്ത് നടക്കുന്ന റീസർവ്വേ നടപടികളുടെ നിലവിലെ അവസ്ഥ തുടങ്ങിയ വിവരങ്ങൾ അടങ്ങിയ റിപ്പോർട്ട് അടിയന്തരമായി ലഭ്യമാക്കണമെന്ന് വകുപ്പിനോട് സമിതി ആവശ്യപ്പെട്ടു.

നിഗമനങ്ങൾ/ശിപാർശകൾ

17. ഭൂമിയുടെ സർവ്വേയ്ക്കായി ഉപയോഗപ്പെടുത്തിയിരുന്ന ഗ്രൗണ്ട് സർവ്വേ രീതിക്ക് പകരം ഉപഗ്രഹങ്ങളും ഏരിയൽ ഫോട്ടോമെട്രിയും ഉപയോഗിച്ചുകൊണ്ടുള്ള ആധുനിക സർവ്വേയാണ് നിലവിൽ നടന്നുവരുന്നത് എന്നതിനാൽ ഇപ്രകാരം ലഭ്യമാക്കുന്ന ഡിജിറ്റൽ രേഖകൾക്ക് നിയമപ്രകാരം അംഗീകാരവും സാധുതയും നൽകേണ്ടതുണ്ട് എന്ന് സമിതി മനസ്സിലാക്കുന്നു. ആയതിനാൽ ഭൂമി സംബന്ധിച്ച സർവ്വേ ഡിജിറ്റലായി ചെയ്യുന്നതിനും ടി രേഖകൾ ഡിജിറ്റലായി സൂക്ഷിക്കുന്നതിനും ഡിജിറ്റൽ രേഖകൾ ആധികാരിക രേഖയായി നിയമാനുസൃതം കണക്കാക്കുന്നതിനും നിലവിലുള്ള സർവ്വേ നിയമത്തിൽ ഭേദഗതി വരുത്തണമെന്ന് സമിതി ശിപാർശ ചെയ്യുന്നു. സർവ്വേ നടത്തിയ ഭൂമിയ്ക്ക് ഉടമസ്ഥാവകാശം നൽകി സെറ്റിൽമെന്റ് രേഖയാക്കുന്നതിനായി ബന്ധപ്പെട്ട റവന്യൂ ചട്ടങ്ങളിലും നിയമങ്ങളിലും അടിയന്തരമായി ഭേദഗതി വരുത്തണമെന്നും മാറ്റങ്ങൾക്കനുസൃതമായി രജിസ്ട്രേഷൻ നിയമങ്ങളിൽ മാറ്റം വരുത്തണമെങ്കിൽ ആയത് ഭേദഗതി ചെയ്യുന്നതിന് നടപടികൾ സ്വീകരിക്കണമെന്നും സമിതി നിർദ്ദേശിക്കുന്നു.

18. ഭൂസംബന്ധമായ വിഷയങ്ങൾ കൈകാര്യം ചെയ്യുന്ന സർവ്വേ വകുപ്പ് റവന്യൂ വകുപ്പിന്റെ ഭാഗമായി മുൻപ് പ്രവർത്തിച്ചിരുന്നതാണെങ്കിലും നിലവിൽ അവ പ്രത്യേക വിഭാഗങ്ങളായി പ്രവർത്തിക്കുന്നതിനാൽ അവയുടെ പ്രവർത്തനങ്ങളുടെ ഏകോപനം ഇപ്പോൾ സാധ്യമാകുന്നില്ലായെന്നും സമിതി നിരീക്ഷിച്ചു. ആയതിനാൽ ഭൂസംബന്ധമായ രേഖകൾ കൈകാര്യം ചെയ്യുന്ന സന്ദർഭത്തിൽ സർവ്വേ, റവന്യൂ വകുപ്പുകൾക്ക് ഒന്നിച്ചു പ്രവർത്തിക്കുവാൻ ഉദ്യോഗതലത്തിൽ ഒരു കോമൺ പ്ലാറ്റ്ഫോം ഉണ്ടാകണമെന്നും അത്തരത്തിൽ ടി വിഭാഗങ്ങളുടെ പ്രവർത്തനം ഏകോപിപ്പിക്കണമെന്നും സമിതി ശിപാർശ ചെയ്യുന്നു.

19. ഭൂസർവ്വേ നടത്തി ലഭിക്കുന്ന വിവരങ്ങളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ സർവ്വേ വിഭാഗം രേഖാമൂലം നൽകുന്ന അറിയിപ്പ് പ്രകാരം റവന്യൂ വകുപ്പിന്കീഴിലുള്ള വില്ലേജ് ഓഫീസുകളിലെ ഭൂസംബന്ധമായ രേഖകളിൽ വരുത്തുന്ന രേഖപ്പെടുത്തലുകൾ രജിസ്ട്രേഷൻ വകുപ്പിന് നിരീക്ഷിക്കുവാൻ സംവിധാനമില്ലാത്തത് പലപ്പോഴും വസ്തു രജിസ്ട്രേഷൻ സമയത്തും തുടർന്നും തർക്കങ്ങൾക്ക് വഴിവെയ്ക്കുന്നതായി സമിതി മനസ്സിലാക്കുന്നു. ഭൂസംബന്ധമായ രേഖകളിലുള്ള മാറ്റങ്ങൾ, രേഖപ്പെടുത്തലുകൾ അതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട സർവ്വേ, റവന്യൂ, രജിസ്ട്രേഷൻ വകുപ്പുകൾ പരസ്പരം അറിഞ്ഞിരിക്കേണ്ടത് അനിവാര്യമാണെന്നും അതിനുള്ള ക്രമീകരണം ചെയ്യേണ്ടതാണെന്നും സമിതി വിലയിരുത്തുന്നു.

20. സംസ്ഥാനത്ത് റീസർവ്വേയുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് ലഭിച്ച പരാതികൾ തീർപ്പാക്കുന്നതിന് നിലവിലെ നടപടിക്രമങ്ങൾ ലഘൂകരിച്ച് കാലതാമസം ഇല്ലാതാക്കണമെന്നും വില്ലേജ് അടിസ്ഥാനത്തിൽ സമയക്രമം നിശ്ചയിച്ച് പരാതികൾ പരിഹരിക്കണമെന്നും ഇതിനായി സ്വീകരിച്ച നടപടി സംബന്ധിച്ച റിപ്പോർട്ട് ലഭ്യമാക്കണമെന്നും സമിതി നിർദ്ദേശിക്കുന്നു.

കംപ്ലോളർ & ഓഡിറ്റർ ജനറൽ ഓഫ് ഇന്ത്യയുടെ 2013 മാർച്ച് 31-ന് അവസാനിച്ച സാമ്പത്തിക വർഷത്തെ ഓഡിറ്റ് റിപ്പോർട്ടിലെ (ജനറൽ & സോഷ്യൽ സെക്ടർ) ഖണ്ഡിക 3.3.3.2, 3.3.4

ലക്ഷ്യംവച്ച ഗ്രാമങ്ങളെ പരമാവധി ഉൾക്കൊള്ളിക്കുന്നതിലുള്ള നേട്ടം (3.3.3.2)

പദ്ധതി ഏറ്റെടുക്കുന്നതിനുമുമ്പ് 2008 ഒക്ടോബർ സംസ്ഥാനത്ത് 1604 ഗ്രാമങ്ങളുടെ ഉള്ളിൽ 745 ഗ്രാമങ്ങളുടെ (46 ശതമാനം) റീസർവ്വേ പൂർത്തിയായതും 140 ഗ്രാമങ്ങളുടെ റീസർവ്വേ പുരോഗമിക്കുകയും ആയിരുന്നു (2008 ഒക്ടോബർ). അതിനാൽ ഭൂമികേരളം പദ്ധതിയ്ക്കുകീഴിൽ മൂന്ന് വർഷത്തിനുള്ളിൽ 9,617 ചതുരശ്ര കിലോമീറ്റർ വിസ്തീർണ്ണം വരുന്ന 719 ഗ്രാമങ്ങളുടെ റീസർവ്വേ പുതിയതായി നടത്തേണ്ടതും 2008 ഒക്ടോബറിൽ പുരോഗമിച്ചു കൊണ്ടിരിക്കുന്ന 140 ഗ്രാമങ്ങളുടെ റീസർവ്വേ പൂർത്തിയാക്കേണ്ടതുമാണ്.

റീസർവ്വേ പൂർത്തിയാക്കേണ്ടിയിരുന്ന 2008-2011 എന്ന മൂന്ന് വർഷക്കാലയളവിൽ 719 ഗ്രാമങ്ങളുടെ റീസർവ്വേ നടത്തുന്നതിനുള്ള വാർഷിക രൂപരേഖകളൊന്നും ഉണ്ടായിരുന്നില്ല എന്ന് ഓഡിറ്റ് നിരീക്ഷിച്ചു. 719 ഗ്രാമങ്ങളിൽ ഒമ്പത് എണ്ണം⁶ മാത്രം ഈ കാലഘട്ടത്തിൽ പുതുക്കിയപ്പോൾ റീസർവ്വേ നേരത്തെ പുരോഗമിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന 140 ഗ്രാമങ്ങളിൽ ഒന്നിൽപ്പോലും പുതുക്കൽ നടത്തിയില്ല. ഈ ഒൻപത് ഗ്രാമങ്ങളിൽ നാല് എണ്ണം⁷ മാത്രമേ റീസർവ്വേ പൂർത്തിയാവുകയും അതിന്റെ രേഖകൾ റവന്യൂ വകുപ്പിന് കൈമാറുകയും ചെയ്തിട്ടുള്ളൂ. ബാക്കിയുള്ള അഞ്ച് ഗ്രാമങ്ങളിൽ റീസർവ്വേ വിവിധ ഘട്ടങ്ങളിലാണ്. 2013 ഡിസംബറിൽ 710 ഗ്രാമങ്ങളുടെ റീസർവ്വേയും 140 ഗ്രാമങ്ങളുടെ പുതുക്കലും ആരംഭിച്ചിരുന്നില്ല.

ലക്ഷണിക പരിശോധന നടത്തിയ മലപ്പുറം, തിരുവനന്തപുരം, തൃശൂർ ജില്ലകളിലെ ഗ്രാമങ്ങളിൽ നടത്തിയ റീസർവ്വേ ജോലികളിൽ പല പോരായ്മകളും താഴെ വിവരിച്ചിരിക്കുന്ന പ്രകാരം ശ്രദ്ധയിൽപ്പെട്ടു:

---

6 തിരുവനന്തപുരം ജില്ലയിലെ മണക്കാടും തിരുമലയും, തൃശൂർ ജില്ലയിലെ അയ്യന്തോൾ, പെരിങ്കാവ്, നെട്ടിശ്ശേരി, പൂങ്കുന്നം, മലപ്പുറം ജില്ലയിലെ മേൽമുറി, പാലക്കാട് ജില്ലയിലെ പാലക്കാട് I, കണ്ണൂർ ജില്ലയിലെ മണിയൂർ.

7 തൃശൂർ ജില്ലയിൽ പെരുങ്കാവം പൂങ്കുന്നവും, പാലക്കാട് ജില്ലയിൽ പാലക്കാട് I, മലപ്പുറം ജില്ലയിൽ മേൽമുറി.

പ്രവർത്തന രൂപരേഖയുടെ അഭാവം

ലക്ഷണിക പരിശോധന നടത്തിയ ജില്ലകളിലെ കെ.എൽ.ഐ.എം.-ന്റെ ജില്ലാ പദ്ധതി കാര്യാലയത്തിൽ ഓരോ ഗ്രാമത്തിലേയും റീസർവ്വേ ജോലികൾ പൂർത്തിയാക്കാനുള്ള സമയപരിധി വ്യക്തമാക്കുന്ന വിശദമായ പ്രവർത്തന രൂപരേഖ ലഭ്യമായിരുന്നില്ല. ആധുനിക സർവ്വേ മാന്വലിൽ ഒരു ഗ്രാമത്തിലെ റീസർവ്വേ പൂർത്തിയാക്കുന്നതിനായി നിശ്ചയിച്ചിട്ടുള്ള സമയപരിധി ആറ് മാസമാണ്. നിർദ്ദേശിച്ചിരുന്ന സമയപരിധിയായ ആറുമാസത്തിനെതിരെ പൂർണ്ണം ഗ്രാമത്തിൽ മാത്രം റീസർവ്വേ പൂർത്തിയാക്കാൻ 20 മാസങ്ങൾ വേണ്ടിവന്നു. ബാക്കിയുള്ള നാല് ഗ്രാമങ്ങളിൽ⁸ റീസർവ്വേ പൂർത്തിയാക്കാൻ 21 മുതൽ 48 മാസങ്ങൾ വരെ എടുത്തു.

സർവ്വേ ഉദ്യോഗസ്ഥരുടെ വിന്യാസം - ചട്ടങ്ങളുടെ അഭാവം

ലക്ഷണിക പരിശോധനയ്ക്ക് വിധേയമാക്കിയ ജില്ലകളിൽ അഞ്ച് ഗ്രാമങ്ങളുടെ റീസർവ്വേയ്ക്ക് ഉപയോഗിച്ച പ്രവർത്തിദിനങ്ങൾ, 100 ഹെക്ടറിന് 3660 മുതൽ 11679 വരെയാണെന്ന് ഓഡിറ്റിന്റെ ശ്രദ്ധയിൽപ്പെട്ടു. ഒരു വ്യക്തമായ മാർഗ്ഗരേഖയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിലായിരുന്നില്ല ഉദ്യോഗസ്ഥരുടെ വിന്യാസം എന്ന് ഇത് സൂചിപ്പിക്കുന്നു. ഗ്രാമങ്ങളിൽ റീസർവ്വേയ്ക്ക് വിധേയമാക്കിയ പ്രദേശങ്ങളുടെ വിസ്തീർണ്ണത്തെ അപേക്ഷിച്ച് റീസർവ്വേയ്ക്കായി ഉപയോഗിച്ച പ്രവർത്തിദിനങ്ങളുടെ വലിയ തോതിലുള്ള അന്തരം സൂചിപ്പിക്കുന്നത് ലഭ്യമായ മാനവശേഷിയുടെ കുറഞ്ഞ/കാര്യക്ഷമമല്ലാത്ത ഉപയോഗവും അവരുടെ വിന്യാസത്തിനു വേണ്ട നയങ്ങളുടെ ആവശ്യകതയുമാണ്.

പുതിയതായി നിയമിച്ച സർവ്വേ ഉദ്യോഗസ്ഥർ സങ്കീർണ്ണമായ രീതികൾ പെട്ടെന്ന് ഗ്രഹിക്കും എന്നതിനാലും പരമ്പരാഗത സർവ്വേ ഉദ്യോഗസ്ഥരെ പരിശീലിപ്പിക്കാൻ ബുദ്ധിമുട്ടാവും എന്ന് കണ്ടതിനാലും പദ്ധതി പ്രാരംഭത്തിൽ നവാഗതരിലൂടെ നടപ്പിലാക്കാനാണ് ഉദ്ദേശിച്ചതെന്ന് പിഡി പ്രസ്താവിച്ചു (2013 ഒക്ടോബർ). അതിനാൽ കെ.എൽ.ഐ.എം. പുതിയ സർവ്വേ ജോലികൾക്ക് ഉദ്യോഗസ്ഥരുടെ അധികാര ശ്രേണിയോ ചട്ടങ്ങളോ പാലിച്ചിരുന്നില്ല.

പരിചയസമ്പന്നമായ മനുഷ്യവിഭവശേഷിയുടെ കുറവും മുഴുവൻസമയ ജില്ലാതല പ്രോജക്ട് ഓഫീസർമാരുടെ അഭാവവും ആധുനിക സാങ്കേതികവിദ്യ സ്വാംശീകരിക്കുന്നതിലുള്ള മന്ദഗതിയും, സമനിരപ്പില്ലാത്ത മരങ്ങൾ തിങ്ങി നിൽക്കുന്ന ഭൂപ്രകൃതിയിൽ സംസ്ഥാനത്ത് ഏരിയൽ സർവ്വേ/ഫോട്ടോഗ്രാമെട്രി നടത്തുവാനുള്ള ബുദ്ധിമുട്ടാണ് റീസർവ്വേ ജോലികൾ പൂർത്തിയാക്കുന്നതിൽ കാലതാമസം വന്നതിനുള്ള കാരണങ്ങളായി പിഡി പറഞ്ഞത്.

---

8 മേൽമുറി (മലപ്പുറം), മണക്കാടും തിരുമലയും (തിരുവനന്തപുരം), പെരുങ്കാവ് (തൃശൂർ).

മരങ്ങൾ തിങ്ങിയ മേലോപ്പുള്ള പ്രദേശങ്ങളിൽ ഏരിയൽ സർവ്വേ/ഫോട്ടോഗ്രാമെടി അടികാമ്യമല്ല എന്ന് പ്രാരംഭഘട്ടത്തിൽ തന്നെ നന്നായി അറിയാമായിരുന്നതിനാൽ ഈ മറുപടി ശരിയല്ല. കൂടാതെ, തങ്ങളുടെ ലക്ഷ്യങ്ങൾ സമയബന്ധിതമായി പൂർത്തീകരിക്കാൻ പരിചയസമ്പന്നരായ ഉദ്യോഗസ്ഥരെ നിയമിക്കുക, സാങ്കേതിക വിദഗ്ദ്ധരുടെ സേവനം ലഭ്യമാക്കുക, ഉദ്യോഗസ്ഥർക്ക് പരിശീലനം നൽകുക എന്നിവ നടപ്പിലാക്കേണ്ട ഉത്തരവാദിത്വം കെ.എൽ.ഐ.എം.-നായിരുന്നു. അങ്ങനെ, റീസർവ്വേ ചെലവുകൾക്കും, ഭരണപരമായ ചെലവുകൾക്കുംവേണ്ടി ₹2.96^o കോടി ചെലവഴിച്ചെങ്കിലും ഭൂമിയുടെ റീസർവ്വേ നടപ്പിലാക്കിയതിലെ നേട്ടം നിസാരമായിരുന്നു.

ഹാരിസൺ മലയാളം പ്ലാന്റേഷൻ ലിമിറ്റഡിന്റെ കൈവശമുള്ള ഭൂമിയുടെ റീസർവ്വേ (3.3.4)

ഈ പദ്ധതിയിലൂടെ ഹാരിസൺ മലയാളം പ്ലാന്റേഷൻ ലിമിറ്റഡിന്റെ (എച്ച്.എം.പി. എൽ.) കൈവശമുള്ള ഭൂമിയുടെ റീസർവ്വേ പൂർത്തിയാക്കേണ്ടതും, നിയമവിരുദ്ധമായി കമ്പനി അധിക ഭൂമി കൈവശം വെച്ചിട്ടുണ്ടോ എന്ന് കണ്ടുപിടിക്കേണ്ടതും കെ.എൽ.ഐ.എം.-ന്റെ ചുമതലയായിരുന്നു. എന്നാൽ കെ.എൽ.ഐ.എം. ഈ റീസർവ്വേ ജോലി ഏറ്റെടുക്കുകയോ ഇ.സി. 2008-2013 കാലയളവിൽ നടന്ന അതിന്റെ യോഗങ്ങളിലൊന്നുംതന്നെ ഈ ഉദ്ദേശ്യം നടപ്പിലാക്കുന്നതിനെക്കുറിച്ച് ചർച്ച ചെയ്യുകയോ ഉണ്ടായില്ല.

എച്ച്.എം.പി.എൽ.-ന്റെ കൈവശമുള്ള ഭൂമിയുടെ കൈവശാവകാശത്തെക്കുറിച്ച് അന്വേഷിക്കാനായി അസിസ്റ്റന്റ് കമ്മീഷണർ (എൽ.എ.) നയിക്കുന്ന ഒരു പ്രത്യേക സംഘത്തെ സർക്കാർ രൂപീകരിച്ചതായി (2009 സെപ്റ്റംബർ) കെ. എൽ. ഐ. എം.-ന്റെ പിഡി മറുപടി നൽകി.

പ്രത്യേക സംഘത്തെ രൂപവൽക്കരിച്ചത് എച്ച്.എം.പി.എൽ.-ന്റെ കൈവശമുള്ള ഭൂമിയുടെ റീസർവ്വേ കെ.എൽ.ഐ.എം. ഏറ്റെടുത്ത് നടത്തുന്നതിന് തടസ്സമാവുന്നില്ല എന്നതിനാൽ മറുപടി സ്വീകാര്യമല്ല.

[ഓഡിറ്റ് ഖണ്ഡികയ്ക്ക് സർക്കാർ നൽകിയ മറുപടി അനുബന്ധം II ആയി ചേർത്തിരിക്കുന്നു.]

21. ഹാരിസൺ മലയാളം പ്ലാന്റേഷൻ ലിമിറ്റഡിന്റെ കൈവശമുള്ള ഭൂമിയുടെ റീസർവ്വേ സംബന്ധിച്ച അക്കൗണ്ടന്റ് ജനറലിന്റെ പരാമർശത്തിന് പ്രസ്തുത കേസ്

---

9 സർവ്വേ ഉദ്യോഗസ്ഥരുടെ ശമ്പളം ഡി.എസ്.എൻ. ആറിൽ നിന്നും എടുക്കുന്നതിനാൽ ഉൾപ്പെടുത്തിയിട്ടില്ല.

ഹൈക്കോടതിയുടെ പരിഗണനയിലായതിനാൽ സർവ്വേ നടത്തേണ്ടതില്ലെന്നാണ് സർക്കാർ മറുപടി നൽകിയിരിക്കുന്നതെന്ന് സമിതി ചൂണ്ടിക്കാട്ടി. യഥാർത്ഥത്തിൽ ഹൈക്കോടതിയിൽ നിലവിലുള്ള കേസും ടി ഭൂമിയുടെ സർവ്വേയും തമ്മിൽ യാതൊരു ബന്ധവുമില്ലെന്നും ഹൈക്കോടതിയിൽ കേസ് നിലനിന്നാലും ഭൂമി സർവ്വേ ചെയ്യുന്നതിന് തടസ്സമില്ലെന്നും സമിതി അഭിപ്രായപ്പെട്ടു.

22. ഹാരിസൺ മലയാളം പ്ലാന്റേഷൻ ലിമിറ്റഡ് അവർക്ക് അവകാശപ്പെട്ടതിൽ കൂടുതൽ ഭൂമി കയ്യേറി വച്ചിട്ടുണ്ടെന്ന വാർത്തയെ തുടർന്നാണ് സർവ്വേ നടത്താൻ തീരുമാനിച്ചതെന്നും പ്ലാന്റേഷന്റെ കൈവശമുള്ള ഭൂമിയുടെ കൈവശാവകാശത്തെക്കുറിച്ച് അന്വേഷിക്കുന്നതിനായി അസിസ്റ്റന്റ് കമ്മീഷണർ നയിക്കുന്ന ഒരു പ്രത്യേക സംഘത്തെ സർക്കാർ രൂപീകരിച്ചതായും പ്രസ്തുത സ്പെഷ്യൽ സംഘമാണ് റീസർവ്വേ നിർത്തിവയ്ക്കുന്നതിന് നിർദ്ദേശം നൽകിയിട്ടുള്ളതെന്നും റവന്യൂ സെക്രട്ടറി അറിയിച്ചു.

23. ഹാരിസൺ മലയാളം പ്ലാന്റേഷൻ ലിമിറ്റഡിനെതിരെ സർക്കാർഭൂമി ലീസ് സമയം കഴിഞ്ഞിട്ടും അനധികൃതമായി കൈവശംവച്ചിരിക്കുന്നത്, പാട്ട ഭൂമി സബ് ലീസ് ചെയ്തത്, സർക്കാർ ഭൂമി മറിച്ചുവിറ്റത്, പാട്ടഭൂമിയിലെ മരങ്ങൾ മുറിച്ചുവിറ്റത് തുടങ്ങി നാലഞ്ചുകേസുകളുണ്ടെന്ന് സമിതി ചൂണ്ടിക്കാട്ടി. കമ്പനി, ഭൂമി അനധികൃതമായി കയ്യേറിയിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ, സർവ്വേ നടത്തിയാൽ കൃത്യമായി തിരിച്ചറിയാൻ സാധിക്കുമെന്ന് സമിതി വിലയിരുത്തി. റീസർവ്വേ സംബന്ധിച്ച നിലവിലെ അവസ്ഥ വിശദീകരിക്കുന്ന വ്യക്തമായ റിപ്പോർട്ട് അടിയന്തരമായി സമർപ്പിക്കുവാൻ വകുപ്പിനോട് സമിതി ആവശ്യപ്പെടുകയും കൃത്യമായി സർവ്വേ നടത്തുന്നതിന് നിർദ്ദേശം നൽകുന്നതിന് തീരുമാനിക്കുകയും ചെയ്തു.

നിഗമനങ്ങൾ/ശിപാർശകൾ

24. ഹാരിസൺ മലയാളം പ്ലാന്റേഷൻ ലിമിറ്റഡ് (എച്ച്.എം.പി.എൽ.) ഭൂമി അധികമായി കയ്യേറിയിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ സർവ്വേ നടത്തിയാൽ അനധികൃത കയ്യേറ്റം കൃത്യമായി കണ്ടുപിടിക്കുവാൻ സാധിക്കുമെന്ന് സമിതി വിലയിരുത്തുന്നു. എച്ച്.എം.പി.എൽ.-ന്റെ കൈവശമുള്ള ഭൂമിയുടെ റീസർവ്വേ സംബന്ധിച്ച നിലവിലെ അവസ്ഥ വിശദീകരിക്കുന്ന വ്യക്തമായ റിപ്പോർട്ട് അടിയന്തരമായി സമർപ്പിക്കുവാൻ വകുപ്പിനോട് സമിതി ആവശ്യപ്പെടുന്നു. കൂടാതെ സർവ്വേ നടപടികൾ കൃത്യമായി നടത്തുവാനും സമയബന്ധിതമായി പൂർത്തീകരിക്കുവാനും ആവശ്യമായ നിർദ്ദേശം നൽകണമെന്ന് സമിതി ശിപാർശ ചെയ്യുന്നു.

കമ്പ്‌ട്രോളർ & ഓഡിറ്റർ ജനറൽ ഓഫ് ഇന്ത്യയുടെ 2013 മാർച്ച് 31-ന് അവസാനിച്ച സാമ്പത്തിക വർഷത്തെ ഓഡിറ്റ് റിപ്പോർട്ടിലെ (ജനറൽ & സോഷ്യൽ സെക്ടർ) ഖണ്ഡിക 3.3.5 മുതൽ 3.3.7 വരെ

എൻ.എൽ.ആർ.എം.പി.യുടെ കീഴിലുള്ള ഫണ്ടിന്റെ വിനിയോഗമില്ലായ്മ/കറഞ്ഞ വിനിയോഗം (3.3.5)

കെ.എൽ.ഐ.എം. ഏറ്റെടുത്ത ജോലികളിൽ എൻ.എൽ.ആർ.എം.പി. എന്ന കേന്ദ്രവിഷ്ണുത പദ്ധതിയുടെ കീഴിൽ അനുവദിച്ച ജോലികളും ഉൾപ്പെടുന്നു. എല്ലാ ഭൂവകുപ്പുകളുടെയും കമ്പ്യൂട്ടർവൽക്കരണം, സർവ്വേ/റീസർവ്വേ, എല്ലാ സർവ്വേ/കടിയേറ്റാവകാശ രേഖകളുടെയും പുതുക്കൽ എന്നിവയാണ് പദ്ധതി ലക്ഷ്യമിട്ടത്.

കെ.എൽ.ഐ.എം. ഏറ്റെടുത്ത എൻ.എൽ.ആർ.എം.പി.-യുടെ കീഴിൽ അനുവദിക്കപ്പെട്ട ജോലികളുടെ അവലോകനത്തിൽ താഴെപ്പറയുന്ന പോരായ്മകൾ ശ്രദ്ധയിൽപ്പെട്ടു:

ഏറ്റെടുത്ത ജോലികൾ പൂർത്തീകരിക്കാത്തത് (3.3.5.1)

2010-2012 വർഷങ്ങളിൽ ഏറ്റെടുത്ത ₹5.08 കോടിയുടെ ജോലികൾ 2013 ഡിസംബറിൽ പൂർത്തിയാകാതിരുന്നു. അതിന്റെ വിശദാംശങ്ങൾ താഴെ കൊടുത്തിരിക്കുന്നു:

- ഡിസ്ട്രിക്ട് ഇന്റഗ്രേറ്റ് ലാന്റ് റിക്കാർഡ്സ് സെന്റർ-ജില്ലാതലത്തിൽ സ്ഥല സംബന്ധിയായതുമായ വിവരങ്ങൾ പുതുക്കുക എന്ന ലക്ഷ്യത്തോടെ 2010 മാർച്ചിൽ ഈ കേന്ദ്രത്തിന് അനുമതി നൽകി. പൊതുജനത്തിന് സൗകര്യപ്രദമായ ഒരു സ്ഥലത്തുനിന്നും രേഖകളുടെ പകർപ്പ് ലഭിക്കുന്നത് ലക്ഷ്യമാക്കി ₹3.23 കോടിയുടെ ചെലവിലാണ് ഈ കേന്ദ്രം സ്ഥാപിക്കാൻ തീരുമാനിച്ചത്. ഇതിന്റെ പണി 2012 മാർച്ച് 31-ന് തീർക്കുവാനാണ് ഉദ്ദേശിച്ചത്. നാല് ജില്ലകളിൽ¹⁰ കേന്ദ്രങ്ങൾ സ്ഥാപിക്കാൻ ആരംഭത്തിൽ പദ്ധതിയിട്ടെങ്കിലും പിന്നീട് തിരുവനന്തപുരത്തെ സെൻട്രൽ സർവ്വേ ഓഫീസിൽ ജോലി നിർവ്വഹിക്കാമെന്ന് തീരുമാനിച്ചു. ജോലി പൂർത്തിയാക്കുന്നതിന് റവന്യൂ, രജിസ്ട്രേഷൻ വകുപ്പുകളെ ഏകോപിപ്പിച്ച് കൃത്യനിർവ്വഹണം നടത്താൻ കെ. എൽ. ഐ. എം. ബുദ്ധിമുട്ട് അനുഭവപ്പെട്ടതിനാൽ സർവ്വേ വകുപ്പ് മാത്രം ആധുനികവൽക്കരിക്കാൻ തീരുമാനിച്ചു. ₹3.23 കോടിയിൽ ₹1.07 കോടി നാല് ജില്ലാ കളക്ടർമാർക്ക് മുൻകൂറായി നൽകിയത് ചെലവാക്കാതെ അവരുടെ പക്കൽ ശേഷിച്ചു. എന്നാൽ ജില്ലാ കളക്ടർമാർക്ക് മുൻകൂറായി നൽകിയ തുക വിനിയോഗിച്ചതിന്റെ സാക്ഷ്യപത്രം കെ.എൽ.ഐ.എം. സർക്കാരിന് നൽകുകയും ചെയ്തു.

---

10 എറണാകുളം, കോട്ടയം, കോഴിക്കോട്, തിരുവനന്തപുരം.

അങ്ങനെ, ഭൂരേഖകളുടെ പരിപാലനത്തിൽ ഉൾപ്പെട്ടിരുന്ന ബന്ധപ്പെട്ട വകുപ്പുകളുടെ ഏകോപനത്തിന്റെ കുറവും ശരിയായ ആസൂത്രണത്തിന്റെ അഭാവവും നിമിത്തം പദ്ധതി യാഥാർത്ഥ്യമാക്കുവാൻ സാധിച്ചില്ല.

- സെൻട്രൽ ഡിജിറ്റൈസേഷൻ സെന്റർ-പഴയ സർവ്വേ രേഖകൾ കമ്പ്യൂട്ടർവൽ കരിക്കുക എന്ന ഉദ്ദേശത്തോടുകൂടി തിരുവനന്തപുരത്ത് ₹1.21 കോടിയുടെ ചെലവിൽ ഈ കേന്ദ്രം സ്ഥാപിക്കുവാൻ 2011 മാർച്ച് അംഗീകാരം ലഭിച്ചു. ഇതിനായി ₹0.59 കോടി ചെലവാക്കപ്പെട്ടെങ്കിലും പണി പൂർത്തിയായിട്ടില്ല.

- സവിസ്തര സർവ്വേ ഭൂപടങ്ങളുടെ കമ്പ്യൂട്ടർവൽക്കരണവും സംരക്ഷണവും സവിസ്തര സർവ്വേ ഭൂപടങ്ങളുടെ കമ്പ്യൂട്ടർവൽക്കരണവും പ്രമാണമുള്ളതും സ്ഥല സംബന്ധിയുമായ വിവരങ്ങളുടെ സംയോജനവും ₹0.64 കോടിയുടെ ചെലവിൽ നടത്താൻ 2012 ആഗസ്റ്റ് അനുമതി ലഭിച്ചു. നിർവ്വഹണ ഏജൻസിയായ കെ.എൽ.ഐ.എം. ഇതിന്റെ പൈലറ്റ് വർക്ക് മാത്രമേ ഇതുവരെ നടത്തിയിരുന്നുള്ളൂ എന്നതിനാൽ മൊത്തം തുകയും ചെലവാകാതെ ശേഷിച്ചു എന്ന് കണ്ടെത്തി.

അനുമതി/അംഗീകാരം ലഭിച്ച പണികൾ ഏറ്റെടുക്കാത്തത് (3.3.5.2)

എൻ.എൽ.ആർ.എം.പി.യുടെ കീഴിൽ ₹6.19 കോടിയുടെ മൊത്തം ചെലവിൽ ഏഴ് പണികൾ ഏറ്റെടുക്കാൻ കെ.എൽ.ഐ.എം. തീരുമാനിച്ചെങ്കിലും 2013 ഡിസംബർ അവ നടപ്പാക്കിയില്ല എന്ന് ഓഡിറ്റ് നിരീക്ഷിച്ചു.

ഏഴ് പണികളിൽ '1200 സിരീസ് ടോട്ടൽ സ്റ്റേഷനുകൾ സ്റ്റാർട്ട് സ്റ്റേഷനുകളാക്കി നിലവാരം ഉയർത്തുക', 'സർവ്വേ ഡാറ്റാ ഓൺലൈൻ ആക്കുവാൻ ഭരണ സംവിധാനം, സോഫ്റ്റ്‌വെയർ വികസനം, ഡാറ്റാ എൻടി' എന്നീ രണ്ട് പണികൾ യഥാക്രമം ₹1.28 കോടിയുടെയും ₹1.81 കോടിയുടെയും ചെലവിൽ നടത്താൻ 2009 മാർച്ചിൽ അനുമതി ലഭിച്ചെങ്കിലും ഏറ്റെടുത്ത് നടത്തിയില്ല. ഇതിൽ ആദ്യപ്രവൃത്തിയുടെ മുഴുവൻ തുകയും കെ.എൽ.ഐ.എം.-ന്റെ കൈയ്യിൽ ഉപയോഗിക്കാതെ ശേഷിച്ചപ്പോൾ രണ്ടാമത്തെ പ്രവൃത്തിയുടെ മുഴുവൻ തുകയും മറ്റ് ആവശ്യങ്ങൾക്കായി വകമാറ്റി.

ബാക്കിയുള്ള അഞ്ച് പണികൾ¹¹ (₹3.10 കോടി) ഏറ്റെടുക്കാതിരിക്കുകയും തുക ഉപയോഗിക്കാതെ ബാക്കിയാവുകയും ചെയ്തു.

---

11 ഒരു സർവ്വേ സ്തൂളിനെ ആധുനിക സർവ്വേയുടെ പരിശീലന സ്ഥാപനമായി ഉയർത്തുക എൻ.എൽ.ആർ.എം.പി. യുടെ നിർവ്വഹണ ഏജൻസിയായി കെ.എൽ.ഐ.എം.-നെ നിയമിച്ച് അതിനെ സൊസൈറ്റി ആക്റ്റിനുകിഴിയിൽ സൊസൈറ്റി ആയി രജിസ്റ്റർ ചെയ്യുക, വെബ്സൈറ്റിൽ സർവ്വേ രേഖകൾ പ്രസിദ്ധീകരിക്കുക, പാർവ്വതി മലയിൽ പരിശീലന സമുച്ചയം/ജിയോ സ്പെഷ്യൽ റിസോഴ്സ് സെന്റർ സ്ഥാപിക്കുക, ജി.പി.എസ്. വഴി ഗ്രൗണ്ട് കൺട്രോൾ പോയിന്റുകൾ സ്ഥാപിക്കുക.

അനുമതി ലഭിച്ച പ്രവൃത്തികൾ ഏറ്റെടുക്കാതിരിക്കുന്നതും തുക വകമാറ്റുന്നതും ചൂണ്ടിക്കാണിക്കുന്നത് പ്രവൃത്തികളുടെ ആസൂത്രണത്തിലും നിർവ്വഹണത്തിലും കെ.എൽ.ഐ. എം.-ന്റെ കാര്യക്ഷമത ശേഷിയില്ലായ്മയാണ്.

കെ.എൽ.ഐ.എം.-നെ ഏല്പിച്ച മറ്റ് റീസർവ്വേ ജോലികൾ (3.3.6)

ഇടുക്കി ജില്ലയിലെ കാർഡ്മം ഹിൽ റീസർവ്വേ ഭൂമിയുടെ (സി.എച്ച്.ആർ.) റീസർവ്വേ നടത്തുവാൻ കെ.എൽ.ഐ.എം.-നോട് സർക്കാർ നിർദ്ദേശിച്ചു (2011). എന്നാൽ മാനവശേഷിയുടെ അപര്യാപ്തത, സി.എച്ച്.ആർ.-ന്റെ ഭൂപ്രകൃതി, കാലാവസ്ഥ എന്നീ കാരണങ്ങൾ കാനിച്ച് 2013 ജൂലൈ വരെ കെ.എൽ.ഐ.എം. ജോലി ഏറ്റെടുത്തില്ല.

കെ.എൽ.ഐ.എം.-ന്റെ പരാജയം (3.3.7)

മൂന്ന് വർഷങ്ങൾക്കുള്ളിൽ സംസ്ഥാനത്ത് റീസർവ്വേ പൂർത്തിയാക്കുന്നതിനായി രൂപീകരിച്ച കെ.എൽ.ഐ.എം. ആ ലക്ഷ്യം നേടുന്നതിൽ പരാജയപ്പെട്ടു എന്ന് സർക്കാർ വിലയിരുത്തി. കെ.എൽ.ഐ.എം.-ന്റെ കുറഞ്ഞ തോതിലുള്ള നേട്ടം കണക്കിലെടുത്ത് ഭാവിയിൽ സർക്കാർഭൂമിയുടെ റീസർവ്വേ മാത്രം നടത്തുകയും സ്വകാര്യ ഭൂമിയുടെ റീസർവ്വേ വ്യക്തികളുടെ അപേക്ഷ ലഭിച്ചാൽ മാത്രം നടത്തുകയും ചെയ്യാൽ മതി എന്ന് സർക്കാർ നിർദ്ദേശിച്ചു (2012 ഒക്ടോബറിൽ). ഈ ഉത്തരവിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ കെ.എൽ.ഐ.എം. റീസർവ്വേ പ്രവർത്തനങ്ങൾ പൂർണ്ണമായി ഉപേക്ഷിക്കുവാൻ തീരുമാനിച്ചു. അങ്ങനെ ഭൂമി കേരളം പദ്ധതിയ്ക്കുകീഴിൽ സംസ്ഥാനത്തിന്റെ റീസർവ്വേ കെ.എൽ.ഐ.എം.-നെക്കൊണ്ട് പൂർത്തീകരിക്കുക എന്ന ലക്ഷ്യം സാക്ഷാത്കരിക്കാതിരിക്കുകയും 2008 ഒക്ടോബറിൽ കെ.എൽ.ഐ.എം. രൂപീകരിച്ചപ്പോൾ ഉണ്ടായിരുന്ന അതേ അവസ്ഥ തന്നെ നിലനിൽക്കുകയും ചെയ്തു. കൂടാതെ, എൻ.എൽ.ആർ.എം.പി.യുടെ കീഴിൽ കെ.എൽ.ഐ.എം. നിർവ്വഹിക്കുമെന്ന് ഉത്തരവായ എല്ലാ ജോലികളും പൂർത്തിയാക്കാത്തതിനാൽ പദ്ധതിയുടെ കീഴിൽ പൊതുജനങ്ങൾക്കായി ഉദ്ദേശിച്ച പ്രയോജനങ്ങൾ¹² നൽകുവാൻ സാധിച്ചില്ല. കെ.എൽ.ഐ.എം. നടത്തിയ റീസർവ്വേ പ്രവർത്തനം ഒരു പരാജയമായിരുന്നു എന്ന

---

12 ഭൂരേഖകൾ കൈകാര്യം ചെയ്യാനായി ഏകജാലകം ലഭ്യമാക്കുക സവിസ്തര സർവ്വേ രേഖകൾ യഥാർത്ഥ അവസ്ഥയെ പ്രതിഫലിപ്പിക്കുക, പ്രമാണ രേഖകൾ ഉടമസ്ഥതയുടെ ശരിയായ പകർപ്പാവുക, പ്രമാണത്തിന്റെ കൃത്യത ഉറപ്പ് നൽകുന്നതും പ്രമാണ രേഖകളിലെ തെറ്റുകളിൽനിന്ന് ഉണ്ടാകുന്ന നഷ്ടത്തിൽനിന്നും പ്രമാണം കൈവശം വച്ചിരിക്കുന്നവർക്ക് നഷ്ടപരിഹാരം നൽകുന്ന പ്രമാണ ഇൻഷുറൻസ്.

സർക്കാരിന്റെ സമ്മതം സൂചിപ്പിക്കുന്നത് ശരിയായ വിശകലനമോ/സാഹചര്യങ്ങളെ കുറിച്ചുള്ള പഠനമോ കൂടാതെയാണ് ഭൂമികേരളം പദ്ധതി അനുവദിച്ചത് എന്നാണ്. കെ.എൽ.ഐ.എം. നു വേണ്ടി വിന്യസിച്ച ഉദ്യോഗസ്ഥരുടെ ശമ്പളവും അലവൻസും കൂടാതെ ₹ 10.99 കോടി ചെലവാക്കിയിട്ടും ഉദ്ദേശലക്ഷ്യങ്ങൾ നേടാൻ സാധിച്ചില്ല.

മേൽപ്പറഞ്ഞ കാര്യങ്ങൾ 2013 ആഗസ്റ്റിൽ സർക്കാരിനെ അറിയിച്ചിരുന്നു. മറുപടി ഇതുവരെ (2014 ജനുവരി) ലഭിച്ചിട്ടില്ല.

[ഓഡിറ്റ് ഖണ്ഡികയ്ക്ക് സർക്കാർ നൽകിയ മറുപടി അനുബന്ധം II ആയി ചേർത്തിരിക്കുന്നു.]

25. വകുപ്പ് ലഭ്യമാക്കിയ മറുപടി സമിതി പരിഗണിച്ചു.

നിഗമനങ്ങൾ/ശിപാർശകൾ

26. പരാമർശം ഇല്ല.

കംപ്ലോളർ & ഓഡിറ്റർ ജനറൽ ഓഫ് ഇന്ത്യയുടെ 2013 മാർച്ച് 31-ന് അവസാനിച്ച സാമ്പത്തിക വർഷത്തെ ഓഡിറ്റ് റിപ്പോർട്ടിലെ (ജനറൽ & സോഷ്യൽ സെക്ടർ) ഖണ്ഡിക 3.4 മുതൽ 3.4.2 വരെ.

അനധികൃതമായി ഖനനം നടത്തിയ നദീജല മണലിന്റെ കണ്ടുകെട്ടലും നീക്കം ചെയ്യലും (3.4)

ആമുഖം (3.4.1)

വർദ്ധിച്ചുവരുന്ന ആവശ്യം നേരിടുന്നതിലേക്കായി നദികളിൽ നിന്നുള്ള വിവേചന രഹിതവും അനിയന്ത്രിതവുമായ മണൽ വാരൽ വൻതോതിലുള്ള മണ്ണിടിച്ചിലിനും വസ്തു നഷ്ടത്തിനും ഇടയാക്കുകയും നദീതടങ്ങളിലെ ജൈവ ഭൗതിക പരിസ്ഥിതിക്ക് വിവിധ അളവുകളിൽ കോട്ടം ഉണ്ടാക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.

വൻതോതിലുള്ള മണൽ ഖനനത്തിൽനിന്ന് നദീതീരങ്ങളേയും നദീതടങ്ങളേയും സംരക്ഷിക്കുന്നതിനും അവയുടെ ജൈവ ഭൗതിക പരിസ്ഥിതിയെ സംരക്ഷിക്കുന്നതിനും മണൽ വാരൽ നിയന്ത്രിക്കുന്നതിനുമായി സംസ്ഥാന സർക്കാർ കേരള നദീതീര സംരക്ഷണവും മണൽ വാരൽ നിയന്ത്രണവും ആക്ട് 2001 (പ്രധാന ആക്ട്) നിലവിൽ

---

13 റിസർവ്വേ ചാർജ്ജുകൾക്കായി ₹ 5.58 കോടി എൻ.എൽ.ആർ.എം.പി.യ്ക്കായി ₹ 5.41 കോടി 294/2021.

കൊണ്ടുവന്നു. ഈ ആക്റ്റിന്റെ കീഴിൽ 2002-ൽ കേരള നദീതീര സംരക്ഷണവും മണൽ വാരൽ നിയന്ത്രണവും ചട്ടങ്ങൾ (മണൽ ചട്ടങ്ങൾ 2002) രൂപപ്പെടുത്തി. ലാന്റ് റവന്യൂ കമ്മീഷണർക്ക് (എൽ.ആർ.സി.) സംസ്ഥാനത്തെ അനധികൃത മണൽ വാരൽ തടയുന്നതിനുള്ള ഉത്തരവാദിത്വവും ജില്ലാതലത്തിൽ കളക്ടർമാർക്ക് നിയമത്തിന്റെ വ്യവസ്ഥകൾ നടപ്പാക്കാനുള്ള ഉത്തരവാദിത്വവും ഏൽപ്പിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു.

വിഷയത്തിന്റെ വ്യാപ്തി (3.4.2)

മണൽ ദൗർലഭ്യവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട വിഷയത്തിന്റെ കാര്യത്തിൽ ഒരു അതിവേഗ പഠനം നടത്തുന്നതിന് സർക്കാർ ഒരു സമിതിയെ നിയമിക്കുകയും (ഒക്ടോബർ 2009) മണൽ ദൗർലഭ്യത്തിന്റെ ഗുരുതര സ്ഥിതിവിശേഷം തരണംചെയ്യുന്നതിനുള്ള പരിഹാരം നിർദ്ദേശിക്കാൻ ഏൽപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു. സമിതി സർക്കാരിന് സമർപ്പിച്ച ഇടക്കാല റിപ്പോർട്ടിൽ (2009 നവംബർ) സംസ്ഥാനത്തെ മണലിന്റെ ആവശ്യകതയും ലഭ്യതയും കണക്കാക്കിയതിന്റെ വിശദാംശങ്ങൾ പട്ടിക 1 കാണിച്ചിട്ടുള്ള പ്രകാരം ഉൾപ്പെടുത്തിയിരുന്നു.

പട്ടിക 1 : സംസ്ഥാനത്തെ മണലിന്റെ കണക്കാക്കപ്പെട്ട ആവശ്യകതയും ലഭ്യതയും സംബന്ധിച്ച വിവരണം

ദശലക്ഷം ടണ്ണിൽ

വർഷം	മണലിന്റെ ആവശ്യം	മണൽ ലഭ്യത		മൊത്തം വിതരണം	ആവശ്യം/ ലഭ്യത തമ്മിലെ വീടവ്
		ഔദ്യോഗികം	അനധികൃതം		
2008-09	22.26	9.40	8.90	18.30	3.96
2009-10	23.34	7.99	9.34	17.33	6.01
2010-11	24.33	6.79	9.73	16.52	7.81
2011-12	25.20	5.77	10.08	15.85	9.35
2012-13	26.10	4.90	10.44	15.34	10.76
ആകെ	121.23	34.85	48.49	83.34	37.89

അനധികൃത മണൽ വാരൽ വർദ്ധിച്ചുവരുന്ന പ്രവണത അടിവരയിടുന്നത് ഇത്തരത്തിലുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങൾ തടയുന്നതിന് ഫലപ്രദമായ നിയന്ത്രണത്തിന്റെ ആവശ്യകതയാണ്. കാരണം ഈ പ്രവൃത്തികൾ സർക്കാരിന് റവന്യൂ നഷ്ടം വരുത്തുക മാത്രമല്ല സംസ്ഥാനത്തെ നദീതടങ്ങളിലെ ഭൗതിക പരിസ്ഥിതിയെ ബാധിക്കുകയും ചെയ്യാം.

നിയമത്തിന്റെ വകുപ്പുകൾ പാലിക്കാതെ അനധികൃതമായി നീക്കംചെയ്യുകയും കടത്തുകയും ചെയ്യുന്ന മണലിന്റെ പിടിചെടുക്കൽ, ഒഴിപ്പിക്കൽ എന്നിവയുമായി ബന്ധപ്പെട്ട ആക്റ്റിലെയും ചട്ടങ്ങളിലെയും വ്യവസ്ഥകൾ നടപ്പാക്കുന്നതിനായി കാര്യക്ഷമത വിലയിരുത്തുന്നതിനായി 2008-2013 കാലയളവ് ഉൾക്കൊള്ളിച്ച് ഏപ്രിൽ മുതൽ ജൂൺ വരെ ഓഡിറ്റ് നടത്തപ്പെട്ടു.

സർക്കാർ സെക്രട്ടേറിയറ്റിലെ റവന്യൂ വകുപ്പിലെയും എൽ.ആർ.സി. ഓഫീസിലെയും അഞ്ച് ജില്ലാ കളക്ടറേറ്റുകളിലെയും¹⁴ രേഖകൾ ഓഡിറ്റ് പരിശോധിച്ചു.

[ഓഡിറ്റ് ഖണ്ഡികകൾക്ക് സർക്കാർ നൽകിയ മറുപടി അനുബന്ധം II ആയി ചേർത്തിരിക്കുന്നു.]

27. ഓഡിറ്റ് ഖണ്ഡികയിൽ ഔദ്യോഗികമായ മണൽ ലഭ്യത, അനധികൃത മണൽ ലഭ്യത എന്നിങ്ങനെ പരാമർശിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നും അനധികൃത മണൽ ലഭ്യതയെന്നതുകൊണ്ട് എന്താണുദ്ദേശിക്കുന്നതെന്നും സമിതി ആരാഞ്ഞു. ജില്ലാതലത്തിൽ കമ്മിറ്റികൂടി ഒരു കടവിൽനിന്നും 200-300 ടൺ മണൽ എടുക്കുന്നുണ്ടെന്നും ഇപ്രകാരം കടവുകളിൽനിന്നും നിയമപ്രകാരം എടുക്കുന്നതാണ് ഔദ്യോഗികമായി ലഭിക്കുന്ന മണലെന്നും നിയമപ്രകാരമല്ലാതെ എടുക്കുന്ന മണൽ പിടിചെടുക്കുമ്പോൾ അനധികൃത മണൽ ലഭ്യത എന്നാണ് സൂചിപ്പിക്കുന്നതെന്നും റവന്യൂ വകുപ്പ് സെക്രട്ടറി അറിയിച്ചു. എന്നാൽ ഓഡിറ്റിൽ സൂചിപ്പിച്ചിരിക്കുന്ന 34.85 മില്ല്യൻ ടൺ എന്നത് റിവർ സാന്റ് ഓഡിറ്റ് നടത്തിയ പ്രകാരമുള്ള കണക്കും മൈനിംഗ് വകുപ്പ് മുൻകാലത്ത് അനുമതി നൽകിയതുപ്രകാരം എടുത്ത വയലിന്റെ അടിഭാഗത്തുള്ള മണലും വെള്ളപ്പൊക്കത്തിനുശേഷം ആറിന്റെ സമീപത്ത് അടിയുന്ന മണലും കൂടിച്ചേർത്ത കണക്കായിരിക്കുമെന്നും എംസാന്റ് വന്നതിനുശേഷം ആറ്റുമണലിന് ആവശ്യക്കാർ കുറഞ്ഞുവെന്നും അഡീഷണൽ ചീഫ് സെക്രട്ടറി സമിതിയെ അറിയിച്ചു.

---

14 പ്രോബബിലിറ്റി പ്രൊപ്പോഷണൽ ടു സൈസ് വിത്ത് ഔട്ട് റിപ്ലെയ്സ്മെന്റ് (പി.പി.എസ്.ഡബ്ല്യു.ഒ.ആർ.) എസ്. സ്റ്റാറ്റിസ്റ്റിക്കൽ സാംപ്ലിംഗ് രീതി അനുസരിച്ച് തിരുവനന്തപുരം, കോട്ടയം, എറണാകുളം, പാലക്കാട്, മലപ്പുറം ജില്ലകളെ തെരഞ്ഞെടുത്തു.

28. നദികളിൽ നിന്നുള്ള അനധികൃത മണൽവാരൽ നദീതടങ്ങളിലെ ജൈവ ഭൗതിക പരിസ്ഥിതിക്ക് വിവിധ അളവുകളിൽ കോട്ടം ഉണ്ടാക്കുകയും മണ്ണിടിച്ചിലിനും വസ്തു നഷ്ടത്തിനും ഇടയാക്കുകയും ചെയ്തവെന്നും അനധികൃത മണൽ വാരൽ വർദ്ധിച്ചുവരുന്ന സാഹചര്യത്തിൽ ഇത്തരത്തിലുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങൾ തടയുന്നതിന് ഫലപ്രദമായ ഒരു നിയന്ത്രണത്തിന്റെ ആവശ്യകതയുണ്ടെന്നും സമിതി നിരീക്ഷിച്ചു. പ്രകൃതിദത്തമായ മണൽ ഏത് കടവിൽനിന്ന് ഏത് അളവിൽ എടുക്കാമെന്നത് ശാസ്ത്രീയമായി നിശ്ചയിക്കേണ്ടതാണെന്നും എന്നാൽ പ്രകൃതിവിരുദ്ധമായി പരിസ്ഥിതിക്ക് ദോഷം വരുന്ന തരത്തിൽ പാറയിൽനിന്നും അനിയന്ത്രിതമായി മണൽ ഉണ്ടാക്കുന്നത് നിരുത്സാഹപ്പെടുത്തണമെന്നും സമിതി അഭിപ്രായപ്പെട്ടു.

29. അനധികൃത മണൽ വാരൽ കുറഞ്ഞിട്ടുണ്ടെങ്കിലും ചില സ്ഥലങ്ങൾ കേന്ദ്രീകരിച്ച് കൂടുതൽ മണൽ വാരൽ നടക്കുന്നുണ്ടെന്നും മണൽ വാരൽ നിയന്ത്രിക്കുന്നതിന് സഹായകരമായി നിയമത്തിൽ മാറ്റം വന്നതിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ അനധികൃത മണൽ വാരൽ തടയുന്നതിന് ആഭ്യന്തരം, റവന്യൂ വകുപ്പുകൾ സംയോജിച്ച് ആവശ്യമായ നടപടികൾ സ്വീകരിക്കണമെന്ന് സമിതി നിർദ്ദേശിച്ചു. വടക്കൻ ജില്ലകളുടെ കാര്യം സി.ഡബ്ല്യു.ആർ.ഡി.എം.-നെയും തെക്കൻ ജില്ലകളുടെ കാര്യം സെസ്സിനെയും ഏൽപ്പിച്ചുകൊണ്ട് നദികളിൽ സാന്റ് ഓഡിറ്റിംഗ് നടത്തി ഒരു വർഷം ഒരു കടവിൽനിന്ന് എടുക്കാവുന്ന മണലിന്റെ അളവ് നിശ്ചയിച്ചുകൊടുത്തിട്ടുണ്ടെങ്കിലും അനുവദനീയമായതിൽ കൂടുതൽ മണലെടുത്തതുമൂലം നദിയുടെ അടിത്തട്ട് സമുദ്രതട്ടിനെക്കാൾ താഴെയാകുകയും സംസ്ഥാനത്തെ നദികളിൽ ഉപ്പുവെള്ളം കയറുന്ന സാഹചര്യമുണ്ടാകുകയും ചെയ്തവെന്ന് സമിതി ചൂണ്ടിക്കാട്ടി.

30. പാറ പൊടിച്ച് മണലെടുക്കുന്ന കാര്യത്തിൽ നിലവിൽ യാതൊരു നിയന്ത്രണവുമില്ലാത്തത് ആശങ്ക സൃഷ്ടിക്കുന്നുവെന്ന് സമിതി ചൂണ്ടിക്കാട്ടി. നിർമ്മാണ വസ്തുക്കളുടെ ഉപഭോഗം സംബന്ധിച്ച് നിയന്ത്രണങ്ങൾ കൊണ്ടുവരുമ്പോൾ വലിയൊരു ആശങ്ക ഉണ്ടാകുമെന്നും നിർമ്മാണ വസ്തുക്കൾ, നിർമ്മാണ പ്രവൃത്തികൾ, സംസ്ഥാന വികസന പ്രവർത്തനങ്ങൾ എന്നീ ഘടകങ്ങൾ സമ്മതിതാവസ്ഥയിൽ നിലനിന്നാൽ മാത്രമേ ഇപ്രകാരം സാധിക്കുകയുള്ളൂവെന്നും റവന്യൂ വകുപ്പ് അഡീഷണൽ ചീഫ് സെക്രട്ടറി അഭിപ്രായപ്പെട്ടു. മണ്ണ് ലഭിക്കുവാൻ ബുദ്ധിമുട്ടായതുകൊണ്ട് മൺകട്ടകൾക്ക് പകരം സിമന്റ് കട്ടകളാണ് ഇപ്പോൾ എല്ലാവരും ഉപയോഗിച്ചുവരുന്നതെന്നും ഇത്തരം കട്ടകൾക്ക് പാറ പൊടിച്ചമണലാണ് ഉപയോഗിക്കുന്നതെന്നും അവയുടെ ഉപഭോഗം വർദ്ധിച്ചുവരികയാണെന്നും സെക്രട്ടറി അറിയിച്ചു. നമ്മുടെ സംസ്ഥാനത്ത് കുറച്ചുസ്ഥലമുള്ളവർ പോലും ചുറ്റുമതിൽ പണിയുന്നത് സർവ്വ സാധാരണമാണെന്നും ഇത്തരം പ്രവണത നിരുത്സാഹപ്പെടുത്തേണ്ടതാണെന്നും പാശ്ചാത്യരാജ്യങ്ങളിൽ ഉള്ളതുപോലെ വെജിറ്റേറ്റീവ് മതിൽ പണിയുന്നത്

സംബന്ധിച്ചും സെക്യൂരിറ്റി ആവശ്യമുള്ള സ്ഥലങ്ങളിൽ ഒഴികെ മതിൽ പാടില്ല എന്ന വ്യവസ്ഥ ബിൽഡിംഗ് റൂൾസിൽ കൊണ്ടുവരുന്ന കാര്യം പരിശോധിക്കേണ്ടതുണ്ടെന്നും വകുപ്പ് സെക്രട്ടറി അഭിപ്രായപ്പെട്ടു. വീടുകളുടെ വിസ്തൃതി കൂട്ടുന്നതിൽ നിയന്ത്രണ മേർപ്പെടുത്തുന്നത് പ്രായോഗികമല്ലാത്തതിനാൽ വിസ്തൃതിയേറിയ ഗൃഹ നിർമ്മാണം നിരുത്സാഹപ്പെടുത്തുവാൻ കാർബൺ ഫുട്പ്രിന്റ് കണക്കാക്കി നികുതി ഈടാക്കുന്നതും ബഹുനിലകെട്ടിടങ്ങളുടെ നിർമ്മാണം പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്നതും കെട്ടിട നിർമ്മാണ വസ്തുക്കളുടെ ഉപഭോഗം കുറയ്ക്കുന്നതിന് വളരെ സഹായകരമാകുമെന്നും ഇത്തരത്തിൽ പരിസ്ഥിതി ചൂഷണം നിയന്ത്രിതമാക്കാമെന്നും റവന്യൂ വകുപ്പ് സെക്രട്ടറി അഭിപ്രായപ്പെട്ടു.

31. റവന്യൂ വകുപ്പ് സെക്രട്ടറിയുടെ അഭിപ്രായത്തോട് യോജിച്ച സമിതി കെട്ടിട നിർമ്മാണവസ്തുക്കളുടെ ഉപഭോഗം കുറയ്ക്കുന്നതിന് റവന്യൂ വകുപ്പ് മുൻകൈ എടുക്കുന്നതിന് തയ്യാറാകണമെന്നും ഇത് സംബന്ധിച്ച് ആർക്കിടെക്ചുമാർ, എഞ്ചിനീയർമാർ, ബിൽഡേഴ്സ് എന്നിവരുടെയും പൊതുജനങ്ങളുടെയും പങ്കാളിത്തത്തോടെ ഒരു വർക്ക്ഷോപ്പ് സംഘടിപ്പിക്കണമെന്നും കൂടാതെ ഒരു ആൾട്ടർനേറ്റീവ് ബിൽഡിംഗ്കോഡ് രൂപീകരിക്കുന്നത് സംബന്ധിച്ച് ചർച്ച നടത്തണമെന്നും നിർദ്ദേശിച്ചു. സംസ്ഥാനത്തിന്റെ സാമ്പത്തിക വളർച്ച ഇത്തരം നിർമ്മാണ പ്രവൃത്തികളെക്കൂടി ആശ്രയിച്ചിട്ടുള്ളതായതിനാൽ കെട്ടിടനിർമ്മാണ വസ്തുക്കളുടെ ദൗർലഭ്യം പരിഹരിക്കുന്നതിന് ഭരണാധികാരികൾക്ക് നിയമങ്ങളിൽ ഇളവ് അനുവദിക്കേണ്ടിവരുമെന്നും അത്തരം സാധ്യതകൂടി കണക്കിലെടുത്ത് വേണം പകരം സംവിധാനം ആലോചിക്കേണ്ടതെന്നും സമിതി ചൂണ്ടിക്കാട്ടി. കൂടാതെ പരിസ്ഥിതിയുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് നമുക്ക് ഉപയോഗിക്കാൻ കഴിയുന്ന പാറയുടെയും മണലിന്റെയും പാറ പൊടിച്ച് ഉണ്ടാക്കുന്ന മണലിന്റെയും അളവ് സംബന്ധിച്ച് കൃത്യമായ പഠനം ഉണ്ടാകണമെന്നും സമിതി നിർദ്ദേശിച്ചു.

32. വീടുകൾക്ക് വൺടൈം ലക്ഷ്യറിടാക്സ് ഈടാക്കുമ്പോൾ 4000 സ്ക്വയർ ഫീറ്റിൽ കൂടുതലുള്ള വീടുകൾക്ക് മുഴുവൻ ഒറ്റ റേറ്റിൽ ടാക്സ് ഈടാക്കുന്നരീതിയ്ക്കുപകരം സ്റ്റാബ് സമ്പ്രദായം ഏർപ്പെടുത്തുകയാണെങ്കിൽ റവന്യൂ വകുപ്പിന് കൂടുതൽ തുക ഈടാക്കാൻ സാധിക്കുമെന്നും ഇതുവഴി സംസ്ഥാനത്തിന്റെ വരുമാനം വർദ്ധിക്കുക മാത്രമല്ല നിർമ്മാണ വസ്തുക്കളുടെ അധിക ഉപഭോഗം നിരുത്സാഹപ്പെടുത്തുന്നതിന് സഹായകമാകുമെന്നും സമിതി വിലയിരുത്തി.

നിഗമനങ്ങൾ/ശിപാർശകൾ

33. മണൽ ദൗർലഭ്യം നേരിടുന്നതിനായി യാതൊരു വിവേചനവും നിയന്ത്രണവും ഇല്ലാതെ പാറകൾ പൊടിച്ച് മണൽ ഉത്പാദിപ്പിക്കുന്നതായി സമിതി മനസ്സിലാക്കുന്നു. ഇക്കാര്യത്തിൽ നിയന്ത്രണമേർപ്പെടുത്തേണ്ടത് അനിവാര്യമാണെന്നും പാറയിൽനിന്നും

അനിയന്ത്രിതമായി മണൽ ഉണ്ടാക്കുന്നത് നിരുത്സാഹപ്പെടുത്തണമെന്നും സമിതി നിർദ്ദേശിക്കുന്നു. പരിസ്ഥിതിക്ക് കോട്ടംവരാത്തവണ്ണം നമുക്ക് ഉപയോഗിക്കാൻ കഴിയുന്ന പാറയുടെയും പാറ പൊടിച്ച് ഉണ്ടാക്കുന്ന മണലിന്റെയും അളവ് സംബന്ധിച്ച് കൃത്യമായ പഠനം നടത്തുവാൻ സമിതി ശുപാർശ ചെയ്യുന്നു.

34. അനിയന്ത്രിതമായ പ്രകൃതി വിഭവ ചൂഷണം പ്രളയം പോലുള്ള പ്രകൃതി ദുരന്തങ്ങൾക്ക് വഴിതെളിക്കുമെന്ന് കേരളം അനുഭവത്തിലൂടെ മനസ്സിലാക്കിക്കഴിഞ്ഞു. ഭാവിതലമുറയ്ക്കിടയിൽ അവകാശപ്പെട്ടതും അവർക്കായിട്ടുള്ള കരുതിവയ്ക്കേണ്ടതുമാണ് പ്രകൃതിദത്തമായ വിഭവങ്ങൾ. കെട്ടിട നിർമ്മാണത്തിനായുള്ള വസ്തുക്കൾക്കായി പ്രകൃതി വിഭവങ്ങൾ അനിയന്ത്രിതമായ രീതിയിൽ ഉപയോഗപ്പെടുത്തുന്ന നിർമ്മാണ രീതിക്ക് ഒരു പൊളിച്ചെഴുത്ത് അനിവാര്യമാണെന്ന് സമിതി ചൂണ്ടിക്കാണിക്കുന്നു. പ്രകൃതി വിഭവചൂഷണം കുറയ്ക്കുന്നതിനുള്ള ഒരു മാർഗ്ഗമെന്ന നിലയിൽ കെട്ടിടനിർമ്മാണ വസ്തുക്കളുടെ ഉപയോഗം പരമാവധി കുറയ്ക്കേണ്ടതാണ്. കെട്ടിട നിർമ്മാണവസ്തുക്കളുടെ ഉപഭോഗം കുറയ്ക്കുന്നതിനെക്കുറിച്ചും പരിസ്ഥിതിക്ക് കോട്ടംതട്ടാതെയുള്ള ബദൽ നിർമ്മാണവസ്തുക്കൾ, നിർമ്മാണ രീതി എന്നിവ സംബന്ധിച്ചും ആർക്കിടെക്ചുമാർ, എഞ്ചിനീയർമാർ, കെട്ടിട നിർമ്മാതാക്കൾ എന്നിവരുടെയും പൊതുജനങ്ങളുടെയും പങ്കാളിത്തത്തോടെ ഒരു വർക്ക്ഷോപ്പ് സംഘടിപ്പിക്കുന്നതിനും ഒരു ആൾട്ടർനേറ്റീവ് ബിൽഡിംഗ് കോഡ് രൂപീകരിക്കുന്നത് സംബന്ധിച്ച് ചർച്ച നടത്തുന്നതിനും റവന്യൂ വകുപ്പ് നടപടി സ്വീകരിക്കണമെന്ന് സമിതി നിർദ്ദേശിക്കുന്നു.

35. കെട്ടിട നിർമ്മാണ വസ്തുക്കളുടെ അധിക ഉപഭോഗം നിയന്ത്രിക്കുന്നതിന് വീടുകൾക്ക് വൺടൈം ലക്ഷ്യറിടാക്സ് ഇടാക്കുമ്പോൾ 4000 സ്ക്വയർ ഫീറ്റിൽ കൂടുതലുള്ള വീടുകൾക്ക് മുഴുവൻ ഒറ്റ റേറ്റിൽ ഇടാക്കുന്ന രീതിയ്ക്കുപകരം സ്റ്റാബ് സമ്പ്രദായം ഏർപ്പെടുത്തുന്നതിന് നടപടി സ്വീകരിക്കണമെന്ന് സമിതി ശുപാർശ ചെയ്യുന്നു.

കംപ്ലോളർ & ഓഡിറ്റർ ജനറൽ ഓഫ് ഇന്ത്യയുടെ 2013 മാർച്ച് 31-ന് അവസാനിച്ച സാമ്പത്തിക വർഷത്തെ ഓഡിറ്റ് റിപ്പോർട്ടിലെ (ജനറൽ & സോഷ്യൽ സെക്ടർ) ഖണ്ഡിക 3.4.3 മുതൽ 3.4.4.1 വരെ.

പിടിച്ചെടുക്കലും കണ്ടുകെട്ടലും (3.4.3)

കണ്ടുകെട്ടൽ നടപടിക്രമങ്ങൾ പൂർത്തിയാക്കുന്നതിലെ കാലതാമസം (3.4.3.1)

പ്രധാന ആക്സിലെ സെക്ഷൻ 23 അനുസരിച്ച്, ആക്സിലെ വ്യവസ്ഥകൾ പാലിക്കാതെ മണൽ കടത്തുന്ന ആരെയും ശിക്ഷിക്കാവുന്നതും കടത്താൻ ഉപയോഗിച്ച വാഹനം കണ്ടുകെട്ടാവുന്നതുമാണ്. സർക്കാർ ഇറക്കിയ നിർദ്ദേശമനുസരിച്ച് (നവംബർ 2010),

പിടിച്ചെടുക്കുന്ന¹⁵ തീയതി മുതൽ ആറാഴ്ചയ്ക്കുള്ളിൽ കണ്ടുകെട്ടൽ¹⁶ പൂർത്തിയാക്കുകയും ഏതെങ്കിലും താമസം വരുമ്പോൾ അതിന്റെ കാരണം എൽ.ആർ.സി.-ക്ക് നൽകുകയും ചെയ്യണമെന്നും അനധികൃത മണൽ കടത്തിൽ ഉൾപ്പെട്ട വാഹനങ്ങൾ കണ്ടുകെട്ടുന്നതിന് ആക്റ്റിൽ ഫലപ്രദമായ വ്യവസ്ഥകളും തുടർ സർക്കാർ നിർദ്ദേശങ്ങളുമുണ്ടായിട്ടും 2008-2013-ൽ പിടിച്ചെടുത്ത 15594 വാഹനങ്ങളിൽ 4244 എണ്ണം മാത്രമാണ് കണ്ടുകെട്ടിയത് എന്നാണ് സൂചിപ്പിക്കുന്നത് ആക്റ്റിന്റെ മോശം നടപ്പാക്കലാണ് (അനുബന്ധം III). വാഹനങ്ങൾ കണ്ടുകെട്ടുന്നതിൽ ആറാഴ്ച മുതൽ അഞ്ച് വർഷം വരെ കാലതാമസം ഉണ്ടായി. കൂടാതെ, ഒറ്റ കേസിലും അന്തിമ കണ്ടുകെട്ടൽ ഉത്തരവ് നടപ്പാക്കാത്തതിന്റെ കാരണം എൽ.ആർ.സി. നൽകിയിട്ടില്ല.

ഓഡിറ്റ് കണ്ടെത്തലുമായി സർക്കാർ യോജിക്കുകയും (2013 ഒക്ടോബർ) പിടിച്ചെടുക്കുന്ന വാഹനങ്ങൾ ദ്രുതഗതിയിൽ കണ്ടുകെട്ടുന്നതിന് ഒരു സമയബന്ധിത നടപടിക്രമം ഏർപ്പെടുത്താമെന്ന് പ്രസ്താവിക്കുകയും ചെയ്തു.

കുറ്റകൃത്യങ്ങളുടെ പരിഗണന (3.4.3.2)

പ്രധാന ആക്റ്റിന്റെ സെക്ഷൻ 20 അനുസരിച്ച് ആക്റ്റിലെ വ്യവസ്ഥകളോ അതിന് കീഴിലുള്ള ചട്ടങ്ങളോ ആര് ലംഘിച്ചാലും കുറ്റം തെളിയിക്കപ്പെട്ടാൽ ശിക്ഷയോ പിഴയോ രണ്ടും കൂടിയോ കിട്ടാവുന്നതാണ്. പ്രധാന ആക്റ്റിന്റെ സെക്ഷൻ 25 അനുസരിച്ച് സർക്കാർ ചുമതലപ്പെടുത്തുന്ന വ്യക്തിയോ ജില്ലാ കളക്ടറോ മൈനിംഗ് ആൻഡ് ജിയോളജി വകുപ്പിലെ ജിയോളജിസ്റ്റോ എഴുതി നൽകുന്ന പരാതിയിൻമേൽ മാത്രമേ കോടതിക്ക് കുറ്റകൃത്യങ്ങളുടെ കാര്യം പരിഗണിക്കുവാൻ സാധിക്കുകയുള്ളൂ. ലാക്ഷണിക പരിശോധന നടത്തിയ ജില്ലകളിൽ 2008-2013 കാലയളവിൽ ജില്ലാ കളക്ടർമാർ/സബ് ഡിവിഷണൽ മജിസ്ട്രേറ്റമാർ 4244 വാഹനങ്ങൾ പ്രധാന ആക്റ്റിന്റെ സെക്ഷൻ 23-ഉം ഭേദഗതി ചെയ്ത ആക്റ്റിന്റെ സെക്ഷൻ 23-എ യും പ്രകാരം പിടിച്ചെടുക്കുകയുണ്ടായി. എന്നാൽ ഓഡിറ്റിന് നൽകിയ രേഖകളിൽനിന്നും കണ്ടത് 4244 കേസുകളിൽ 4124 എണ്ണത്തിൽ പ്രധാന ആക്റ്റിന്റെ സെക്ഷൻ 25-ൽ നിർദ്ദേശിച്ചിരിക്കുന്ന രേഖാമൂലമുള്ള പരാതി ഫയൽ

---

15 പിടിച്ചെടുക്കൽ എന്നത് അനധികൃതമായി മണൽ കടത്തുന്നതായി സംശയിക്കപ്പെടുന്ന വാഹനങ്ങൾ കസ്റ്റഡിയിൽ എടുക്കുന്നതിന്റെ പ്രാരംഭ പ്രക്രിയ ആണ്.
16 പിടിച്ചെടുക്കലിനുശേഷം വാഹനം വിട്ടുനൽകുന്നതിനായി വാഹനത്തിന്റെ ഉടമസ്ഥൻ നൽകുന്ന അപേക്ഷ ജുഡീഷ്യൽ മജിസ്ട്രേറ്റ്/സബ് ഡിവിഷണൽ മജിസ്ട്രേറ്റിനു തൃപ്തികരമല്ലെന്ന് ബോധ്യമായതിനു ശേഷം തുടങ്ങുന്നതാണ് കണ്ടുകെട്ടൽ. അതിനു ശേഷം നിയമത്തിനു കീഴിൽ കണ്ടുകെട്ടൽ നടപടിക്രമങ്ങൾ ആരംഭിക്കേണ്ടതാണ്.

ചെയ്തിരുന്നില്ല എന്നാണ്. അവശേഷിച്ച മലപ്പുറം ജില്ലയിലെ 120 കേസുകളിൽ ശിക്ഷാ നടപടികൾ ആരംഭിക്കുന്നതിനായി അസിസ്റ്റന്റ് പബ്ലിക് പ്രോസിക്യൂട്ടർക്ക് കേസുകൾ അയച്ചതായി മലപ്പുറം ജില്ലാ കളക്ടർ റിപ്പോർട്ട് ചെയ്തു.

പ്രധാന ആക്ടിലെ, നിരവധി വ്യവസ്ഥകൾ നടപ്പാക്കുന്നതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് റിട്ട് ഹർജികൾ തീർപ്പാക്കുന്ന വേളയിൽ (2012 മാർച്ച്) ബഹുമാനപ്പെട്ട കേരളാ ഹൈക്കോടതി നൽകിയ നിർണ്ണായകമായ ഉത്തരവിൽ പറഞ്ഞത് എല്ലാ കേസുകളിലും ശിക്ഷാനടപടി എടുക്കുന്നതിനായി ഉചിത അധികാരി പരാതി ഫയൽ ചെയ്യണം എന്നാണ്.

പ്രധാന ആക്ടിലെ വ്യവസ്ഥകൾ പ്രകാരം കണ്ടുകെട്ടൽ കേസുകളിൽ രേഖാമൂലമുള്ള പരാതി ഫയൽ ചെയ്യാനും ശിക്ഷാ നടപടിക്രമങ്ങൾ ആരംഭിക്കുന്നതിനും വേണ്ട ഉചിതമായ നടപടികൾ എടുക്കുന്നതിൽ ജില്ലാ കളക്ടർമാരും ആർ.ഡി.ഒ.-മാരും തഹസിൽദാർമാരും പരാജയപ്പെട്ടു എന്ന് സർക്കാർ സമ്മതിച്ചു (2013 ഒക്ടോബർ).

ശിക്ഷാനടപടികൾ എടുക്കാതിരുന്നതു കാരണം, ആക്ടിലെ വ്യവസ്ഥകൾ ലംഘിക്കുന്ന കുറ്റവാളികൾക്ക് ശിക്ഷയിൽനിന്നും രക്ഷപ്പെടുന്നതിനുള്ള അവസരം കൊടുത്തു.

മണൽ കണ്ടുകെട്ടൽ (3.4.3.3)

പിടിച്ചെടുത്തതും കണ്ടുകെട്ടിയതുമായ മണലിന്റെ അളവ് റവന്യൂ അല്ലെങ്കിൽ പോലീസ് ഉദ്യോഗസ്ഥർ ഒരിക്കലും അളക്കുകയോ രേഖപ്പെടുത്തുകയോ ചെയ്തിട്ടില്ല. പിടിച്ചെടുക്കുമ്പോൾ, പോലീസ് ഒരു മഹസർ¹⁷ തയ്യാറാക്കുകയും പ്രഥമ വിവര റിപ്പോർട്ടിനൊപ്പം മണൽ എവിടെയാണോ പിടിക്കുന്നത് ആ പ്രദേശത്തെ അധികാരപ്പെട്ട ജ്യൂഡീഷ്യൽ മജിസ്ട്രേറ്റിന്റെയോ സബ് ഡിവിഷണൽ മജിസ്ട്രേറ്റിന്റെയോ മുമ്പാകെ സമർപ്പിക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നു. ഇങ്ങനെയുള്ള സമർപ്പിക്കലുകളിൽ പിടിച്ചെടുത്ത മണലിന്റെ ഭാര അളവുകൾ വ്യക്തമായി രേഖപ്പെടുത്താതെ പകരം വാൻ, മിനിവാൻ, ലോറി എന്നിവയുടെ പകുതി/മുഴുവൻ അല്ലെങ്കിൽ ഒരു കൂന എന്ന രീതിയിലുള്ള പരാമർശം നടത്തിയിരുന്നു. സർക്കാർ ഉത്തരവനുസരിച്ച് (2009 ജൂൺ) കണ്ടുകെട്ടിയ മണൽ കലവറയിൽ¹⁸ കൂടി വിൽക്കാനായി നിർമ്മിതി കേന്ദ്രം¹⁹ കൈമാറേണ്ടതായിരുന്നു.

17 ഒരു കുറ്റംഗത്ത് അന്വേഷണോദ്യോഗസ്ഥൻ നിരീക്ഷിക്കുന്ന കാര്യങ്ങളുടെയും വസ്തുതകളുടെയും വിവരണമാണിത്.
18 ജില്ലാ നിർമ്മിതി കേന്ദ്രങ്ങൾ നടത്തുന്ന ന്യായ വില വിപണി.
19 നിർമ്മിതി കേന്ദ്രം എന്നത്, ചെലവ് കുറഞ്ഞതും പരിസ്ഥിതിസൗഹൃദവുമായ കെട്ടിട സാങ്കേതികവിദ്യ ലഭ്യമാക്കുന്നതിനായി തിരുവിതാംകൂർ കൊച്ചി സാഹിത്യ, ശാസ്ത്ര, ധർമ്മ സംഘങ്ങളുടെ രജിസ്ട്രേഷൻ ആക്ട് 1955 ന് കീഴിൽ രജിസ്റ്റർ ചെയ്യപ്പെട്ട സ്വയം ഭരണാധികാരമുള്ള ഏജൻസി ആണ്.

പിടിച്ചെടുത്ത മണൽ കൈയേൽക്കുന്ന സമയത്ത് നിർമ്മിതി കേന്ദ്രം മാത്രമാണ് പിടിച്ചെടുത്ത മണൽ അളക്കുകയും കണക്ക് രേഖപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്തിരുന്നതെന്നും അവ റവന്യൂ വകുപ്പ് സ്വീകരിക്കുകയുമായിരുന്നു എന്നും ഓഡിറ്റിന്റെ ശ്രദ്ധയിൽപ്പെടുത്തി. ലാക്ഷണിക പരിശോധന നടത്തിയ അഞ്ച് ജില്ലകളിലെ ജില്ലാ നിർമ്മിതി കേന്ദ്രങ്ങളിലെ (ഡി.എൻ.കെ.) രേഖകൾ പ്രകാരം 2009-2013 കാലയളവിൽ 38422.73 ക്യൂബിക് മീറ്റർ പിടിച്ചെടുത്ത മണൽ അവർക്ക് കിട്ടിയിരുന്നു.

പക്ഷേ റവന്യൂ/പോലീസ് അധികാരികൾ സ്വതന്ത്ര രീതിയിൽ അളവ് പരിശോധന നടത്തുകയുണ്ടായില്ല. റവന്യൂ/പോലീസ് അധികാരികൾ മണലിന്റെ അളവ് എടുക്കാത്തതിനാൽ ഡി.എൻ.കെ. ഏറ്റെടുക്കുന്നതിന് മുൻപായി മണലിന്റെ ചോർച്ചയും അതുമൂലം റവന്യൂ നഷ്ടവും ഉണ്ടാകുവാൻ സാധ്യതയുണ്ട്.

എന്നാൽ, കോട്ടയം ജില്ലയിലെ വൈക്കം താലൂക്കിൽ പോലീസ് ഉദ്യോഗസ്ഥർ പിടിച്ചെടുത്ത മുഴുവൻ മണലും കോട്ടയം ഡി.എൻ.കെ.യിൽ ലഭിച്ചിരുന്നില്ല എന്ന് നിരീക്ഷിക്കപ്പെട്ടു. പോലീസ് അധികാരികൾ 2011-12-ൽ പിടിച്ചെടുത്തതായി റിപ്പോർട്ട് ചെയ്ത മണലിന്റെ അളവിൽ (1531.28 ക്യൂ.മി.) ഡി.എൻ.കെ.യ്ക്ക് കിട്ടിയതും കണക്കിലെടുത്തതുമായ യഥാർത്ഥ അളവുമായി (1090.97 ക്യൂ.മി.) 440.31 ക്യൂ.മി.ന്റെ വ്യത്യാസം ഉണ്ടായിരുന്നു എന്ന് രേഖകളിൽനിന്നും ഓഡിറ്റ് നിരീക്ഷിച്ചു.

എൽ.ആർ.സി.യോ പോലീസ് അധികാരികളോ പിടിച്ചെടുത്തതും കണ്ടുകെട്ടിയതുമായ മണലിന്റെ അളവെടുത്ത് രേഖപ്പെടുത്താനുള്ള ഒരു നിർദ്ദേശവും അവരുടെ ഫീൽഡ് സ്റ്റാഫിന് നൽകിയിട്ടില്ല എന്ന് ഓഡിറ്റിൽ ശ്രദ്ധിക്കപ്പെട്ടു.

പിടിച്ചെടുത്തതും കണ്ടുകെട്ടിയതുമായ മണലിന്റെ അളവെടുക്കുന്നതിനും രേഖപ്പെടുത്തുന്നതിനും ഉള്ള ശരിയായ സംവിധാനത്തിന്റെ അഭാവത്തിൽ പിടിച്ചെടുത്ത മണലിന്റെ ചോർച്ച ഉണ്ടാകാനുള്ള സാധ്യത തള്ളിക്കളയാനാവില്ല. അംഗീകൃത അളവ് സംവിധാനങ്ങളുടേയും/അളവുകോലുകളുടേയും അഭാവത്തിൽ ഏറെ ചോർച്ച സംഭവിക്കുന്നുണ്ടെന്നുള്ള എൽ.ആർ.സി.യുടെ വെളിപ്പെടുത്തൽ (ഒക്ടോബർ 2013) സർക്കാരിന്റെ അടിയന്തര ഇടപെടൽ ആവശ്യപ്പെടുന്നു. എൽ.ആർ.സി.യുടെ അഭിപ്രായം സർക്കാർ ശരിവച്ചു (2013 ഒക്ടോബർ).

കണ്ടുകെട്ടിയ മണലിന്റെയും വാഹനങ്ങളുടെയും ഒഴിപ്പിക്കൽ (3.4.4)

കേരള നദീതീര സംരക്ഷണവും മണൽ നീക്കം നിയന്ത്രണവും നിയമം 2002 -ന്റെ നിയമങ്ങൾ 27 (3)-ഉം 28 (2)-ഉം അനുസരിച്ച് കണ്ടുകെട്ടിയ വാഹനം വിട്ടുനൽകുവാൻ ജില്ലാ കളക്ടർ നിശ്ചയിക്കുന്ന തുക നിശ്ചിത കാലയളവിനുള്ളിൽ കുറക്കാൻ അടയ്ക്കുന്നില്ലെങ്കിൽ ജില്ലാ കളക്ടർക്ക് ലേലത്തിലൂടെ വാഹനം വിൽക്കാൻ സാധിക്കും.

കൂടാതെ, പിടിച്ചെടുത്ത മണൽ ന്യായവില വിപണിയായ കലവറയിലൂടെ സർക്കാർ നിശ്ചയിച്ച നിരക്കിൽ വിൽക്കുന്നതിന് നിർമ്മിതി കേന്ദ്രയ്ക്ക് വിതരണം ചെയ്യാനുള്ള നിർദ്ദേശം സർക്കാർ ജില്ലാ കളക്ടർമാർക്ക് കൊടുത്തു (ജൂൺ 2009).

കണ്ടുകെട്ടിയ വാഹനങ്ങളുടെ ഒഴിപ്പിക്കൽ (3.4.4.1)

പിടിച്ചെടുത്ത വാഹനങ്ങളുടെ എണ്ണം, കണ്ടുകെട്ടിയത്, ഇവ സൂക്ഷിച്ചിരുന്ന സ്ഥലം വിട്ടുനൽകിയത്, ലേലം ചെയ്തത് എന്നിവയെ സംബന്ധിച്ച ശരിയായ യാതൊരു രേഖകളും ലാക്ഷണിക പരിശോധന നടത്തിയ ഒരു ജില്ലാ കളക്ടറേറ്റുകളിലും സൂക്ഷിച്ചിരുന്നില്ല. ലാക്ഷണിക പരിശോധന നടത്തിയ അഞ്ച് ജില്ലകളിലെ കണ്ടുകെട്ടിയ ആകെ 4244 വാഹനങ്ങളിൽ മാർച്ച് 2013-ൽ എറണാകുളം, പാലക്കാട് ജില്ലകളിൽ 759 വാഹനങ്ങൾ നിയമത്തിൽ പറയുന്ന നടപടികൾ എടുക്കാതെ ജില്ലാ അധികാരികൾ സൂക്ഷിച്ചിരുന്നു. മണൽ കയറ്റിയ ഈ വാഹനങ്ങൾ വിവിധ പോലീസ് സ്റ്റേഷനുകൾ, ഡംപിംഗ് യാർഡുകൾ, താലൂക്ക് ഓഫീസുകൾ, ജില്ലാ കളക്ടറേറ്റുകൾ എന്നിവിടങ്ങളിലെ തുറന്ന സ്ഥലങ്ങളിൽ സൂക്ഷിച്ചിരുന്നു.

മലപ്പുറം ജില്ലയിൽ പിടിച്ചെടുത്ത 7678 വാഹനങ്ങളിൽ വളരെയധികം എണ്ണം നാശസ്ഥിതിയിൽ കാടാനുഴയിലെ ഒരു തുറന്ന സ്ഥലത്ത് കണ്ടുകെട്ടാതെ കൂട്ടിയിട്ടിരിക്കുന്നതായി ഓഡിറ്റിന്റെ ശ്രദ്ധയിൽപ്പെട്ടു. ഡംപിംഗ് യാർഡ് സൂക്ഷിക്കുകയും നിയന്ത്രിക്കുകയും ചെയ്യുന്ന പോലീസ് സ്റ്റേഷന്റെ പക്കൽ ഈ യാർഡിൽ സൂക്ഷിച്ചിരുന്ന വാഹനങ്ങളുടെ എണ്ണം സംബന്ധിച്ച വിവരങ്ങൾ ലഭ്യമായിരുന്നില്ല. വാഹനങ്ങൾ ഒഴിപ്പിക്കുന്നതിനുള്ള കാലതാമസത്തിന്റെ കാരണമായി പ്രസ്താവിച്ചത് വാഹനങ്ങൾ തിരിച്ചെടുക്കാനുള്ള ഉടമകളുടെ മടിയും ഗതാഗത അധികാരികളിൽനിന്നും മൂല്യനിർണ്ണയ റിപ്പോർട്ട് ലഭിക്കുന്നതിനുള്ള കാലതാമസവുമാണ്.

കണ്ടുകെട്ടിയ വാഹനങ്ങൾ തിരിച്ചെടുക്കുന്നതിൽ ഉടമകൾ വീഴ്ചവരുത്തുന്നപക്ഷം ആ വാഹനങ്ങൾ വിൽക്കുന്നതിന് ജില്ലാ കളക്ടർമാരെ അധികാരപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നു എന്ന വസ്തുത കാരണം വകുപ്പിന്റെ മറുപടി സ്വീകാര്യമല്ല. മൂല്യനിർണ്ണയ റിപ്പോർട്ടുകൾ യഥാസമയം ലഭിക്കുന്നതിന് ഗതാഗത അധികാരികളുമായുള്ള ഏകോപനവും വർദ്ധിപ്പിക്കേണ്ടതാണ്.

[ഓഡിറ്റ് ഖണ്ഡികകൾക്ക് സർക്കാർ നൽകിയ മറുപടി അനുബന്ധം II ആയി ചേർത്തിരിക്കുന്നു.]

36. കണ്ടുകെട്ടിയ വാഹനങ്ങളുടെ ഒഴിപ്പിക്കലും വിലനയുമായി ബന്ധപ്പെട്ട ഓഡിറ്റ് ഖണ്ഡിക 3.4.4-ലെ പരാമർശത്തെ സംബന്ധിച്ച സമിതിയുടെ ചോദ്യത്തിന്, അനധികൃതമായി മണൽ കടത്തുന്നതിന് ഉപയോഗിക്കുന്നത് തുരുമ്പെടുത്ത് നശിച്ച നിലയിലുള്ള വാഹനങ്ങളാണെന്നും പിടിച്ചെടുക്കുന്ന അത്തരം വാഹനങ്ങൾ ലേലത്തിൽ ആരും എടുക്കില്ലെന്നും ആയതിനാൽ അവ തുരുമ്പുവിലയ്ക്ക് വിൽക്കാനാണ് തീരുമാനിച്ചിരിക്കുന്നതെന്നും റവന്യൂ വകുപ്പ് അഡീഷണൽ ചീഫ് സെക്രട്ടറി അറിയിച്ചു. സാധാരണഗതിയിൽ പിടിച്ചെടുക്കുന്ന വാഹനങ്ങൾ ലേലം ചെയ്ത് ലഭിക്കുന്ന തുകയിൽ നിന്നും അനധികൃത മണൽകടത്തിയ വ്യക്തി അടയ്ക്കേണ്ട പിഴത്തുക ഈടാക്കിയതിനുശേഷം ബാക്കി തുക അയാൾക്കുതന്നെ നൽകണമെന്നാണ് വ്യവസ്ഥയെന്നും എന്നാൽ ഈടാക്കുന്ന പിഴയേക്കാൾ വളരെ കുറവാണ് വാഹനം വിറ്റാൽ ലഭിക്കുന്നതെന്നും അങ്ങനെ വന്നാൽ പ്രസ്തുത തുക മുഴുവനായി സർക്കാർ ഈടാക്കുന്നതിനാണ് നിലവിൽ തീരുമാനിച്ചിട്ടുള്ളതെന്നും അദ്ദേഹം തുടർന്നറിയിച്ചു.

നിഗമനങ്ങൾ/ശിപാർശകൾ

37. പരാമർശം ഇല്ല.

കംപ്ലോളർ & ഓഡിറ്റർ ജനറൽ ഓഫ് ഇന്ത്യയുടെ 2013 മാർച്ച് 31-ന് അവസാനിച്ച സാമ്പത്തിക വർഷത്തെ ഓഡിറ്റ് റിപ്പോർട്ടിലെ (ജനറൽ & സോഷ്യൽ സെക്ടർ) ഖണ്ഡിക 3.4.4.2 മുതൽ 3.4.7 വരെ.

കണ്ടുകെട്ടിയ മണലിന്റെ ഒഴിപ്പിക്കൽ - റവന്യൂ നഷ്ടം (3.4.4.2)

കണ്ടുകെട്ടിയ മണൽ പൊതുജനങ്ങൾക്ക് ഡി.എൻ.കെ.യിലൂടെ വിതരണം നടത്തി കലവറകളിലൂടെ വിൽക്കുന്നതിനായുള്ള നിരക്ക് സർക്കാർ നിശ്ചയിച്ചു (2009 ജൂൺ). പിന്നീട് ഓർഡിനൻസ് പ്രാബല്യത്തിലിരുന്ന ജൂൺ 2010 മുതൽ ജൂലൈ 2011 വരെയും നവംബർ 2012 മുതൽ ഭേദഗതി ചെയ്യപ്പെട്ട ആക്ട് 2013 നിയമ നിർമ്മാണത്തിലൂടെ നടപ്പിലാക്കുന്നതുവരെയും (ഓർഡിനൻസ് പ്രാബല്യത്തിലില്ലാതിരുന്ന കാലയളവായ 13 ജൂലൈ 2011 മുതൽ 24 നവംബർ 2012 വരെ ഒഴിച്ച്) പിടിച്ചെടുത്ത മണൽ സർക്കാർ ജൂൺ 2009-ൽ നിശ്ചയിച്ച നിരക്കിനേക്കാൾ കൂടുതലായ പൊതുമരാമത്ത് വകുപ്പിന്റെ നിരക്കിൽ ആയിരുന്നു ഡി.എൻ.കെ.യ്ക്ക് വിൽക്കേണ്ടിയിരുന്നത്. ലാക്ഷണിക പരിശോധന നടത്തിയ ജില്ലകളിലെ ഡി.എൻ.കെ.യിലെയും ജില്ലാ കളക്ടറുറോകളിലേയും രേഖകളുടെ പരിശോധനകളിൽ വെളിപ്പെട്ടത് കണ്ടുകെട്ടിയ മണൽ ഡി.എൻ.കെ.യ്ക്ക് കൊടുത്തത്

പി.ഡബ്ല്യു.ഡി. നിരക്കിന് പകരം ജൂൺ 2009-ൽ സർക്കാർ നിശ്ചയിച്ച നിരക്ക് പ്രകാരമായിരുന്നു എന്നാണ്. കണ്ടുകെട്ടിയ മണൽ ജൂൺ 2010 മുതൽ ജൂലൈ 2011 കാലയളവിലും നവംബർ 2012 മുതൽ മാർച്ച് 2013 കാലയളവിലും കുറഞ്ഞ നിരക്കിൽ വിറ്റുകൊണ്ട് സർക്കാരിന് 1.63 കോടി രവന്യ നഷ്ടമുണ്ടായി.

അനധികൃത മണൽ വാരൽ തടയാനുള്ള നടപടികൾ (3.4.5)

നദീ സംരക്ഷണ സ്റ്റാഡിന്റെ പ്രവർത്തനം (3.4.5.1)

മണൽ നിയമം, 2002 വിവക്ഷിക്കുന്നതനുസരിച്ച് മണലിന്റെ അനധികൃത ഖനനവും കടത്തും തടയുന്നതിനായി തഹസിൽദാർ തലവനായി പോലീസും മറ്റ് ഉദ്യോഗസ്ഥരും ഉൾപ്പെട്ട സ്റ്റാഡ് കളക്ടർമാർ രൂപീകരിക്കേണ്ടതായിരുന്നു. ഓരോ ജില്ലയിലും തഹസിൽദാർ തലവനായി രണ്ടോ മൂന്നോ സ്റ്റാഡുകൾ രൂപീകരിക്കണമെന്ന നിർദ്ദേശം സർക്കാർ എൽ.ആർ.സി.-യ്ക്ക് കൊടുക്കുകയും (2005 ജൂലൈ) സ്റ്റാഡുകളുടെ പ്രവർത്തനരീതി സമർപ്പിക്കുവാനുള്ള നിർദ്ദേശം ജില്ലാ കളക്ടർമാർക്ക് കൊടുക്കുകയും ചെയ്തു.

ലക്ഷണിക പരിശോധന നടത്തിയ ജില്ലകളിൽനിന്ന് ഓഡിറ്റിന് മനസ്സിലാക്കാൻ കഴിഞ്ഞത് പാലക്കാട് സ്റ്റാഡുകൾ രൂപീകരിച്ചിരുന്നില്ല എന്നാണ്. എന്നാൽ, സ്റ്റാഡുകൾ രൂപീകരിച്ച മറ്റു ജില്ലകളിൽ സ്റ്റാഡുകളുടെ പ്രവർത്തനം സംബന്ധിച്ച രേഖകൾ ഒന്നും സൂക്ഷിച്ചിരുന്നില്ല. സ്റ്റാഡുകളുടെ പ്രവർത്തന റിപ്പോർട്ട് സർക്കാർ നിർദ്ദേശപ്രകാരം നിശ്ചിത പ്രൊഫോർമയിൽ എൽ.ആർ.സി.യ്ക്ക് സമർപ്പിച്ചിട്ടുമില്ല. ശരിയായ രേഖകളുടെ അഭാവത്തിൽ സ്റ്റാഡുകളുടെ പ്രവർത്തനമികവ് വിലയിരുത്താൻ കഴിഞ്ഞില്ല.

ഒരു ജില്ലയിലും സ്റ്റാഡിന്റെ സുഗമമായ പ്രവർത്തനത്തിന് മാത്രമായി പ്രത്യേക പോസ്റ്റുകളൊന്നും അനുവദിച്ചിരുന്നില്ലെന്നും മിക്ക സ്റ്റാഡുകളും ആവശ്യാനുസരണ തരത്തിലുള്ളവയാണെന്നും എൽ.ആർ.സി. പ്രസ്താവിച്ചു (2013 ഒക്ടോബർ). ഓഡിറ്റിന്റെ നിഗമനത്തിൽ അർപ്പണബോധമുള്ള സ്റ്റാഡുകളുടെ ഫലപ്രദമായ പ്രവർത്തനം ഉറപ്പുവരുത്തിയാൽ അനധികൃത മണൽ ഖനനം തടയാനും കുറയ്ക്കാനും സാധിക്കും എന്നാണ്.

വാഹനങ്ങൾ ഉപയോഗിക്കാതിരിക്കൽ (3.4.5.2)

ലക്ഷണിക പരിശോധന നടത്തിയ ജില്ലകളിൽ സ്റ്റാഡുകൾക്കുവേണ്ടി വാങ്ങിയ ആറ് വാഹനങ്ങളിൽ അഞ്ചെണ്ണവും ഉദ്ദിഷ്ട കാര്യത്തിനായി ഉപയോഗിച്ചിരുന്നില്ല. ഈ വാഹനങ്ങൾ രവന്യ വകുപ്പിലെ ഉദ്യോഗസ്ഥർക്ക് അവരുടെ സാധാരണ ഔദ്യോഗിക ജോലികൾക്കായി അനുവദിച്ചു എന്ന് ഓഡിറ്റിന്റെ ശ്രദ്ധയിൽപ്പെട്ടു.

വിദഗ്ദ്ധ സമിതികളുടെ മണൽ ഓഡിറ്റിംഗ് (3.4.6)

പ്രധാന ആക്ടിന്റെ സെക്ഷൻ 29-ഉം ചട്ടങ്ങളിലെ റൂൾ 30-ഉം അനുസരിച്ച് ഓരോ ജില്ലയിലെയും നദികളുടെ സംരക്ഷണം ഉറപ്പാക്കാനും ലഭ്യമായ മണലിന്റെ അളവ് തിട്ടപ്പെടുത്താനുമായി വിദഗ്ദ്ധ സമിതികളെക്കൊണ്ട്²⁰ ഓരോ മൂന്ന് വർഷം കൂടുമ്പോഴും സർക്കാർ മണൽ ഓഡിറ്റിംഗ്²¹ നടത്തേണ്ടതുണ്ട്. മണൽ ഓഡിറ്റിന്റെ റിപ്പോർട്ട് അതിന്മേലുള്ള നടപടി എടുത്ത കുറിപ്പ് സഹിതം നിയമസഭയിൽ വയ്ക്കേണ്ടതുമാണ്. 2008-2013 കാലയളവിൽ സംസ്ഥാനത്തെ 44 നദികളിൽ 20 എണ്ണത്തിൽ മാത്രമാണ് നദീമാപ്പിംഗും മണൽ ഓഡിറ്റും നടത്താൻ നടപടി ആരംഭിച്ചിട്ടുള്ളതെന്നും നാല് മണൽ ഓഡിറ്റിംഗ് റിപ്പോർട്ടുകളെ തയ്യാറാക്കിയിരുന്നെങ്കിലും എന്തും ഓഡിറ്റിൽ കണ്ടു. പൂർത്തിയാക്കിയ നാല്²² മണൽ ഓഡിറ്റ് റിപ്പോർട്ടുകളും ഓഡിറ്റ് പരിശോധിച്ചു. അതിൽ യഥാർത്ഥ ഊറ്റിനേക്കാൾ പലമടങ്ങിൽ നിർദാക്ഷിണ്യം മണൽ വാരുന്നത് നദീതടങ്ങളുടെയും നദീതീരങ്ങളുടെയും സ്ഥിതിയെ പ്രതികൂലമായി ബാധിക്കുമെന്നും അന്തിമമായി സംസ്ഥാനത്തെ ജീവജാലങ്ങളേയും ഹരിതാവസ്ഥയേയും നിലനിർത്തുന്ന നദീ ആവാസവ്യവസ്ഥിതിയുടെ നശീകരണത്തിലേക്കും നയിക്കുമെന്നും പ്രതിപാദിച്ചിരിക്കുന്നു. നദീതീര വൃക്ഷങ്ങളുടേയും നിരവധി ശുദ്ധജല മത്സ്യങ്ങൾ ഉൾപ്പെടെയുള്ള ജൈവ ഉത്പന്നങ്ങളുടേയും ശോഷണത്തിന് ഇത് ഇടയാക്കുമെന്നും റിപ്പോർട്ടുകൾ പ്രസ്താവിച്ചിരുന്നു.

വിദഗ്ദ്ധ സമിതികൾ സമർപ്പിച്ച (നവംബർ 2012) മണൽ ഓഡിറ്റിംഗ് റിപ്പോർട്ടുകൾ നെയ്യാർ നദിയിലും വാമനപുരം നദിയിലും അനധികൃത മണൽ വാരൽ സജീവമാണെന്ന് കണ്ടെത്തിയിരുന്നു. തിരുവനന്തപുരം ജില്ലയിലെ വാമനപുരം നദിയുടെ ഇരുകരകളിലുമായി 187 സ്ഥാനങ്ങളിൽ അനധികൃത ഖനനം റിപ്പോർട്ട് ചെയ്തിരുന്നു.

ആദ്യഘട്ടത്തിൽ 20 നദികളിലെ മണൽ ഓഡിറ്റിംഗ് പൂർത്തിയാക്കിയശേഷം ശേഷിക്കുന്ന 24 നദികളുടെ മണൽ ഓഡിറ്റിംഗിന്റെ സാധ്യതയും ആരായുമെന്ന് സർക്കാർ പ്രസ്താവിച്ചു (ഒക്ടോബർ 2013).

---

20 സെന്റർ ഫോർ എർത്ത് സയൻസ് സ്റ്റഡീസ് (സി.ഇ.എസ്.എസ്.) സെന്റർ ഫോർ വാട്ടർ റിസോഴ്സ് സെവലപ്പ്മെന്റ് ആന്റ് മാനേജ്മെന്റ് (സി.ഡബ്ല്യു.ആർ.ഡി.എം.) മുതലായവ

21 മണൽ ഓഡിറ്റിംഗ് എന്നത്, ഒരു നിശ്ചിത കാലയളവിലെ മണൽ വാരലിന് ശേഷം ഒരു നദിയിലേയോ നദീഭാഗത്തിന്റെയോ മണൽ വാരൽ നടപടികളുടെ മൂല്യനിർണ്ണയം നടത്തുന്നതാണ്. ഒരു നദിയുടെയോ ഒരു നദീഭാഗത്തിന്റെയോ മണൽ വാരൽമൂലം ഉള്ള ദുഷ്യവശങ്ങളെ ലഘൂകരിക്കുന്നതിനും നല്ല വശങ്ങൾ കൂട്ടുന്നതിനും മണൽ വാരൽ പ്രക്രിയ എത്രമാത്രം സഹായിച്ചു എന്ന് അറിയാനാണ് ഓഡിറ്റിംഗ് നിർവ്വഹിക്കുന്നത്.

22 മണിമല, നെയ്യാർ, പെരിയാർ, വാമനപുരം നദികളുടെ മണൽ ഓഡിറ്റ് റിപ്പോർട്ടുകൾ.

നിഗമനം (3.4.7)

അനധികൃത മണൽ കടത്തിൽ ഉൾപ്പെട്ട വാഹനങ്ങൾ കേരള നദീതീര സംരക്ഷണവും മണൽ വാരൽ നിയന്ത്രണവും ആക്ട് 2001 അനുസരിച്ച് കണ്ടുകെട്ടുന്നതിന് ജില്ലാ കളക്ടർമാർ സമയോചിതമായ നടപടികൾ എടുത്തിരുന്നില്ല. ഇതിനുള്ള കാലതാമസം ആറാഴ്ച മുതൽ അഞ്ച് വർഷം വരെയായിരുന്നു. റവന്യൂ വകുപ്പ് നിയമം പാലിക്കാതിരുന്നത് അനധികൃത മണൽ കടത്തിൽ ഉൾപ്പെട്ട കുറ്റക്കാർക്കെതിരെ കോടതികളിൽ രേഖാമൂലമുള്ള പരാതികൾ ഫയൽ ചെയ്യാതിരിക്കുന്നതിന് ഇടയാക്കി. ഇത് കുറ്റം ചെയ്തവരെ കോടതി നടപടികളിൽനിന്നും രക്ഷപ്പെടുന്നതിന് സഹായിച്ചു. കണ്ടുകെട്ടിയ മണൽ പി.ഡബ്ല്യു.ഡി. നിരക്കിനേക്കാൾ കുറഞ്ഞ നിരക്കിൽ വിറ്റതുമൂലം സർക്കാരിന് ₹1.63 കോടി റവന്യൂ നഷ്ടം ഉണ്ടായി. സ്റ്റാഫുകൾ കാര്യക്ഷമമായി പ്രവർത്തിച്ചിരുന്നോ എന്ന് നിരീക്ഷിച്ചിരുന്നില്ല.

[ഓഡിറ്റ് ഖണ്ഡികകൾക്ക് സർക്കാർ നൽകിയ മറുപടി അനുബന്ധം II ആയി ചേർത്തിരിക്കുന്നു.]

38. ഖണ്ഡികകളിന്മേൽ സർക്കാർ ലഭ്യമാക്കിയ മറുപടി സമിതി പരിശോധിക്കുകയും അംഗീകരിക്കുകയും ചെയ്തു.

നിഗമനങ്ങൾ/ശിപാർശകൾ

39. പരാമർശം ഇല്ല.

തിരുവനന്തപുരം,
2021 ജനുവരി 14.

വി. ഡി. സതീശൻ,
അധ്യക്ഷൻ,
പബ്ലിക് അക്കൗണ്ട്സ് കമ്മിറ്റി.

അനുബന്ധം I

പ്രധാനപ്പെട്ട നിഗമനങ്ങളും ശിപാർശകളും

ക്രമ നമ്പർ	ഖണ്ഡിക നമ്പർ	ബന്ധപ്പെട്ട വകുപ്പ്	നിഗമനങ്ങൾ/ ശിപാർശകൾ
1	2	3	4
1	17	റവന്യൂ	ഭൂമിയുടെ സർവ്വേയ്ക്കായി ഉപയോഗപ്പെടുത്തിയിരുന്ന ഗ്രൗണ്ട് സർവ്വേ രീതിക്ക് പകരം ഉപഗ്രഹങ്ങളും ഏരിയൽ ഫോട്ടോമെട്രിയും ഉപയോഗിച്ചുകൊണ്ടുള്ള ആധുനിക സർവ്വേയാണ് നിലവിൽ നടന്നുവരുന്നത് എന്നതിനാൽ ഇപ്രകാരം ലഭ്യമാക്കുന്ന ഡിജിറ്റൽ രേഖകൾക്ക് നിയമപ്രകാരം അംഗീകാരവും സാധുതയും നൽകേണ്ടതുണ്ട് എന്ന് സമിതി മനസ്സിലാക്കുന്നു. ആയതിനാൽ ഭൂമി സംബന്ധിച്ച സർവ്വേ ഡിജിറ്റലായി ചെയ്യുന്നതിനും ടി രേഖകൾ ഡിജിറ്റലായി സൂക്ഷിക്കുന്നതിനും ഡിജിറ്റൽ രേഖകൾ ആധികാരിക രേഖയായി നിയമാനുസൃതം കണക്കാക്കുന്നതിനും നിലവിലുള്ള സർവ്വേ നിയമത്തിൽ ഭേദഗതി വരുത്തണമെന്ന് സമിതി ശിപാർശ ചെയ്യുന്നു. സർവ്വേ നടത്തിയ ഭൂമിക്ക് ഉടമസ്ഥാവകാശം നൽകി സെറ്റിൽമെന്റ് രേഖയാക്കുന്നതിനായി ബന്ധപ്പെട്ട റവന്യൂ ചട്ടങ്ങളിലും നിയമങ്ങളിലും അടിയന്തരമായി ഭേദഗതി വരുത്തണമെന്നും മാറ്റങ്ങൾക്കനുസൃതമായി രജിസ്ട്രേഷൻ നിയമങ്ങളിൽ മാറ്റം വരുത്തണമെങ്കിൽ ആയത് ഭേദഗതി ചെയ്യുന്നതിന് നടപടികൾ സ്വീകരിക്കണമെന്നും സമിതി നിർദ്ദേശിക്കുന്നു.
2	18	റവന്യൂ	ഭൂസംബന്ധമായ വിഷയങ്ങൾ കൈകാര്യം ചെയ്യുന്ന സർവ്വേ വകുപ്പ് റവന്യൂ വകുപ്പിന്റെ ഭാഗമായി മുൻപ് പ്രവർത്തിച്ചിരുന്നതാണെങ്കിലും നിലവിൽ അവ പ്രത്യേക വിഭാഗങ്ങളായി പ്രവർത്തിക്കുന്നതിനാൽ

1	2	3	4
			അവയുടെ പ്രവർത്തനങ്ങളുടെ ഏകോപനം ഇപ്പോൾ സാധ്യമാകുന്നില്ലായെന്നും സമിതി നിരീക്ഷിച്ചു. ആയതിനാൽ ഭൂസംബന്ധമായ രേഖകൾ കൈകാര്യം ചെയ്യുന്ന സന്ദർഭത്തിൽ സർവ്വേ, റവന്യൂ വകുപ്പുകൾക്ക് ഒന്നിച്ചു പ്രവർത്തിക്കുവാൻ ഉദ്യോഗതലത്തിൽ ഒരു കോമൺ പ്ലാറ്റ്ഫോം ഉണ്ടാകണമെന്നും അത്തരത്തിൽ ടി വിഭാഗങ്ങളുടെ പ്രവർത്തനം ഏകോപിപ്പിക്കണമെന്നും സമിതി ശുപാർശ ചെയ്യുന്നു.
3	19	റവന്യൂ	ഭൂസർവ്വേ നടത്തി ലഭിക്കുന്ന വിവരങ്ങളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ സർവ്വേ വിഭാഗം രേഖാമൂലം നൽകുന്ന അറിയിപ്പ് പ്രകാരം റവന്യൂ വകുപ്പിന് കീഴിലുള്ള വില്ലേജ് ഓഫീസുകളിലെ ഭൂസംബന്ധമായ രേഖകളിൽ വരുത്തുന്ന രേഖപ്പെടുത്തലുകൾ രജിസ്ട്രേഷൻ വകുപ്പിന് നിരീക്ഷിക്കുവാൻ സംവിധാനമില്ലാത്തത് പലപ്പോഴും വസ്തു രജിസ്ട്രേഷൻ സമയത്തും തുടർന്നും തർക്കങ്ങൾക്ക് വഴിവയ്ക്കുന്നതായി സമിതി മനസ്സിലാക്കുന്നു. ഭൂസംബന്ധമായ രേഖകളിലുള്ള മാറ്റങ്ങൾ, രേഖപ്പെടുത്തലുകൾ അതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട സർവ്വേ, റവന്യൂ, രജിസ്ട്രേഷൻ വകുപ്പുകൾ പരസ്പരം അറിഞ്ഞിരിക്കേണ്ടത് അനിവാര്യമാണെന്നും അതിനുള്ള ക്രമീകരണം ചെയ്യേണ്ടതാണെന്നും സമിതി വിലയിരുത്തുന്നു.
4	20	റവന്യൂ	സംസ്ഥാനത്ത് റീസർവ്വേയുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് ലഭിച്ച പരാതികൾ തീർപ്പാക്കുന്നതിന് നിലവിലെ നടപടി ക്രമങ്ങൾ ലഘൂകരിച്ച് കാലതാമസം ഇല്ലാതാക്കണമെന്നും വില്ലേജ് അടിസ്ഥാനത്തിൽ സമയക്രമം നിശ്ചയിച്ച് പരാതികൾ പരിഹരിക്കണമെന്നും ഇതിനായി സ്വീകരിച്ച നടപടി സംബന്ധിച്ച റിപ്പോർട്ട് ലഭ്യമാക്കണമെന്നും സമിതി നിർദ്ദേശിക്കുന്നു.

1	2	3	4
5	24	റവന്യൂ	ഹാരിസൺ മലയാളം പ്ലാന്റേഷൻ ലിമിറ്റഡ് (എച്ച്.എം.പി.എൽ.) ഭൂമി അധികമായി കയ്യേറിയിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ സർവ്വേ നടത്തിയാൽ അനധികൃത കയ്യേറ്റം കൃത്യമായി കണ്ടുപിടിക്കുവാൻ സാധിക്കുമെന്ന് സമിതി വിലയിരുത്തുന്നു. എച്ച്.എം.പി.എൽ.-ന്റെ കൈവശമുള്ള ഭൂമിയുടെ റീസർവ്വേ സംബന്ധിച്ച നിലവിലെ അവസ്ഥ വിശദീകരിക്കുന്ന വ്യക്തമായ റിപ്പോർട്ട് അടിയന്തരമായി സമർപ്പിക്കുവാൻ വകുപ്പിനോട് സമിതി ആവശ്യപ്പെടുന്നു. കൂടാതെ സർവ്വേ നടപടികൾ കൃത്യമായി നടത്തുവാനും സമയബന്ധിതമായി പൂർത്തീകരിക്കുവാനും ആവശ്യമായ നിർദ്ദേശം നൽകണമെന്ന് സമിതി ശുപാർശ ചെയ്യുന്നു.
6	33	റവന്യൂ	മണൽ ദൗർലഭ്യം നേരിടുന്നതിനായി യാതൊരു വിവേചനവും നിയന്ത്രണവും ഇല്ലാതെ പാറകൾ പൊടിച്ച് മണൽ ഉത്പാദിപ്പിക്കുന്നതായി സമിതി മനസ്സിലാക്കുന്നു. ഇക്കാര്യത്തിൽ നിയന്ത്രണമേർപ്പെടുത്തേണ്ടത് അനിവാര്യമാണെന്നും പാറയിൽനിന്നും അനിയന്ത്രിതമായി മണൽ ഉണ്ടാക്കുന്നത് നിരുത്സാഹപ്പെടുത്തണമെന്നും സമിതി നിർദ്ദേശിക്കുന്നു. പരിസ്ഥിതിക്ക് കോട്ടം വരാത്തവണ്ണം നമുക്ക് ഉപയോഗിക്കാൻ കഴിയുന്ന പാറയുടെയും പാറ പൊടിച്ച് ഉണ്ടാക്കുന്ന മണലിന്റെയും അളവ് സംബന്ധിച്ച് കൃത്യമായ പഠനം നടത്തുവാൻ സമിതി ശുപാർശ ചെയ്യുന്നു.
7	34	റവന്യൂ	അനിയന്ത്രിതമായ പ്രകൃതി വിഭവ ചൂഷണം പ്രളയം പോലുള്ള പ്രകൃതി ദുരന്തങ്ങൾക്ക് വഴിതെളിക്കുമെന്ന് കേരളം അനുഭവത്തിലൂടെ മനസ്സിലാക്കി കഴിഞ്ഞു.

1	2	3	4
			ഭാവീതലമുറയ്ക്കുകൂടി അവകാശപ്പെട്ടതും അവർക്കായിട്ടുകൂടി കരുതിവയ്ക്കേണ്ടതുമാണ് പ്രകൃതിദത്തമായ വിഭവങ്ങൾ. കെട്ടിട നിർമ്മാണത്തിനായുള്ള വസ്തുക്കൾക്കായി പ്രകൃതി വിഭവങ്ങൾ അനിയന്ത്രിതമായ രീതിയിൽ ഉപയോഗപ്പെടുത്തുന്ന നിർമ്മാണ രീതിയ്ക്ക് ഒരു പൊളിച്ചെഴുത്ത് അനിവാര്യമാണെന്ന് സമിതി ചൂണ്ടിക്കാണിക്കുന്നു. പ്രകൃതി വിഭവചൂഷണം കുറയ്ക്കുന്നതിനുള്ള ഒരു മാർഗ്ഗമെന്ന നിലയിൽ കെട്ടിടനിർമ്മാണ വസ്തുക്കളുടെ ഉപയോഗം പരമാവധി കുറയ്ക്കേണ്ടതാണ്. കെട്ടിട നിർമ്മാണ വസ്തുക്കളുടെ ഉപഭോഗം കുറയ്ക്കുന്നതിനെക്കുറിച്ചും പരിസ്ഥിതിയ്ക്ക് കോട്ടം തട്ടാതെയുള്ള ബദൽ നിർമ്മാണവസ്തുക്കൾ, നിർമ്മാണ രീതി എന്നിവ സംബന്ധിച്ചും ആർക്കിടെക്ചുമാർ, എഞ്ചിനീയർമാർ, കെട്ടിട നിർമ്മാതാക്കൾ എന്നിവരുടെയും പൊതുജനങ്ങളുടെയും പങ്കാളിത്തത്തോടെ ഒരു വർക്ക്ഷോപ്പ് സംഘടിപ്പിക്കുന്നതിനും ഒരു ആൾട്ടർനേറ്റീവ് ബിൽഡിംഗ് കോഡ് രൂപീകരിക്കുന്നത് സംബന്ധിച്ച് ചർച്ച നടത്തുന്നതിനും റവന്യൂ വകുപ്പ് നടപടി സ്വീകരിക്കണമെന്ന് സമിതി നിർദ്ദേശിക്കുന്നു.
8	35	റവന്യൂ	കെട്ടിട നിർമ്മാണ വസ്തുക്കളുടെ അധിക ഉപഭോഗം നിയന്ത്രിക്കുന്നതിന് വീടുകൾക്ക് വൺ ടൈം ലക്ഷ്യരിടാക്സ് ഇൻഷാക്കുമ്പോൾ 4000 സ്ക്വയർ ഫീറ്റിൽ കൂടുതലുള്ള വീടുകൾക്ക് മുഴുവൻ ഒറ്റ റേറ്റിൽ ഇൻഷാക്കുന്ന രീതിയ്ക്കുപകരം സ്റ്റാബ് സമ്പ്രദായം ഏർപ്പെടുത്തുന്നതിന് നടപടി സ്വീകരിക്കണമെന്ന് സമിതി നിർദ്ദേശിക്കുന്നു.

Report of Comptroller & Auditor General for the year ended on 31st March 2013- Chapter III -

Compliance Audit- Action Taken Statement

Sl. No.	Para No	Report of Comptroller & Auditor General	Action taken by Government
1	3.3.2	Government did not allocate any funds specifically for this project. The Director of Survey and Land Records draws funds required for Bhoomikeralam from the budget allocation for Survey and Land Records Department and transfers to the Treasury Savings Bank (TSB) Account of the KLIM. The Project Director, KLIM transfers funds to various DPOs. The funds received from the Directorate of Survey and Land Records during 2008-13, the expenditure incurred and the balance as on 01 March 2013 according to the statements of Expenditure prepared by KLIM were Rs22.38 Crore, Rs10.97 crore and Rs.11.41 crore respectively. Out of the balance amount of Rs.11.41crore, 11.37 crore was retained in the Treasury Savings Bank Account. In addition to the Plan/Non-Plan funds transferred to KLIM, the pay and allowances in respect of staff deployed on the Project were drawn from the Directorate of Survey and Land Records. The main reasons for non-utilisation of funds were absence of Action Plan, adoption of modern technology without assessment of viability, absence of norms for deployment of survey staff, lack of professionalism etc. as discussed in succeeding paragraphs.	The unutilised amount of Rs.11.41 crores mentioned in the audit report is being subsequently utilised for various projects and namely e-Rekha Project, Purchase of DGPS machines, Purchase of ETS machines, GCP Densification works, Purchase of Backup servers, Purchase of GIS servers for LIS project etc as decided by the 9th Empowered Committee of the Mission.
2	3.3.3 3.3.3.1	Resurvey of lands using hybrid technology. Government decided to use satellite and aerial photogrammetry for land resurvey under Bhoomikeralam Project on the basis of past	Apart from other objectives, Bhoomikeralam project intended to hasten resurvey works with the help of latest technologies in the field of

experience as it was realized that it will take decades to complete resurvey using Electronic Total Stations (through the ground survey method.) Under Aerial Survey/ Photogrammetry, KLIM had proposed to take up five works during 2009-11. The details of the works and their status as of March 2013 are shown in Appendix 3.3.

Audit noticed that an amount of Rs.6.20 crore was sanctioned for five works to be taken up using aerial survey/photogrammetry method. But, all the five works proposed under Aerial Survey/Photogrammetry were either not taken up or not completed by the respective agencies to whom the works were entrusted. The records did not indicate whether any preliminary study/viability of the adoption of modern technology in survey works was carried out before taking up the work. Based on expert opinion and experience which other states had with this technology, the EC decided (January 2012) to drop Aerial photogrammetric survey. Another consultant to KLIM opined (March 2013) that the KLIM has no capacity to work on this technology, which requires photogrammetric workstations along with software and trained manpower. However, KLIM has no capacity to work on this technology, which requires photogrammetric workstations along with software and trained manpower. However, KLIM has not taken timely action to get refund from Survey of India (SOI)/ Mission for Geo-spatial Applications, Government of India to whom these funds were allocated to.

the Project Director stated (October 2013) that at the time of inception of Bhoomikeralam Project, the perception of the then planners/administrators was to use aerial survey photogrammetry and satellite survey methods instead of time taking ground survey methods and

survey. Mission had valuable experience in ground survey using ETS that lead to the formulation of the Modern Survey Manual. The ETS were purchased by DSLR as early as 1998. After accumulating plenty of experience using these technologically advanced machines, a workable Modern Survey Manual was scrupulously and painstakingly drafted and released on 01.12.2009 by the then PD, KLIM. The same was approved by the Government almost *in toto* (barring a few paragraphs on work out turn). With regard to hybrid methodology, the Manual states that it will be employed after initial feasibility studies and that four villages in Palakkad Municipality will be taken up in the first Pilot.

It is clearly stated in para 1.16 of the Modern Survey Manual that '*Hybrid methodology will be employed wherever possible after initial feasibility studies.*' The preceding Para 1.15 states that, '*The first pilot Project using the hybrid methodology (utilising the aerial photos captured under National Urban Information Scheme (NUIS) of Government of India by Survey of India) will be undertaken in four villages of Palakkad Municipality.*' Initially it was planned to use the Aerial survey/Photogrammetry and Satellite survey methods (Hybrid Technology) substituting the time taking ground survey activities to complete the survey works in a stipulated time frame.

The Audit Report observes that there was lack of preliminary study and non-assessment of the viability of the adoption of modern technology before entrusting the works to the agencies resulted in blocking up of funds to the tune of 1.29 Crores'. It is denied. With the approval of the Government and Empowered Committee a bold

complete the survey works in a stipulated time frame. Further, he stated that, as the said method experimented in Mathur village of Palakkad district was not found feasible in Kerala conditions due to highly uneven terrain, parcel conditions and also the density of canopy covers etc., the project was dropped for avoiding huge loss by investing on the same and the Mission had decided to utilize such amounts for other purposes. Thus lack of proper preliminary study and non-assessment of the viability of the adoption of modern technology before entrusting the works to the agencies resulted in blocking up of funds to the tune of Rs. 1.29 crore. This also led to resurveys not being taken up in those areas where hybrid technology was to be used.

pilot in Mathur village of Palakkad was carried out as part of feasibility studies (indicated in para 1.16 of the Modern Survey Manual). Preliminary study/viability of the adoption of modern technology (hybrid methodology) in survey works was carried out in Mathur Village. The Mission had a 3 yr time-frame to complete resurvey. With this challenge in mind, pending the results of the Mathur experiment based on early cues of success, the Government sanctioned Rs 6.20 crores for five works to be taken up using aerial survey/photogrammetry method (with the help of Survey of India and Geospatial Applications, both under the Government of India). The aerial photography needed lot many clearances (including defence) and the agencies were to fly aircrafts at low altitude to capture pictures of high resolution. Kerala with 6 months of monsoonal rains and clouds, the window available for flying aircrafts and getting aerial photographs was small. With the three year time-limit in mind, to expedite the achievement of objectives the Mission advanced a sum of Rs 1.29 crores in all, to two Govt. of India agencies for three out of five works (as indicated in Appendix 3.3 of the Audit Report) so that they could get necessary clearances and prepare to conduct aerial photography during 'the narrow window' of favourable weather conditions in the State without losing time.

The results of the pilot project were encouraging but not sufficient to satisfy the accuracy conditions desired in cadastral survey in the State, based on expert opinion, the same methodology was dropped by the Empowered Committee and now steps have been initiated to get a refund of the sum advanced by DSLR to these Government Agencies under the Government of India. Since the method of aerial survey is accepted

			worldwide, it was envisaged to adopt such technology here as well. In order to avoid the time delay in executing such technical task, it was assigned the whole such task and money to a technically combatant Government agency called Survey of India (SoI). In the meanwhile it was conducted the test survey in Mathur village (Palakkad district) by Mission to find the ground level viability, suitability etc of the said method. Due to the uneven terrains, tightly packed parcels, dense canopy covers etc, the said method was found impracticable in the State through the experiment itself. Moreover the cost of the land is very high as compared with other States and the people are hard-lined in losing an inch of land here. The extremely fragmented land holdings in the State make the condition even worse for adopting such aerial survey methods. Here the accuracy is the prime factor for the survey work in Kerala, which cannot be achieved in the satellite survey. Hence the Mission decided to drop such methods/projects for avoiding huge lose of money by investing on the same. Subsequently through the decision of Empowered Committee, Mission decided to utilize such amounts on other productive projects. Introduction of use of WGS 84 coordinate datum, GPS based survey, Modern Survey Manual and GIS compatible data etc are the other remarkable accomplishment of the Mission in resurvey.
3	3.3.3.2	Achievement in coverage of targeted villages. Before the taking up of the project, out of 1604 villages in the State, the Department had completed resurvey of 745 villages (46 per cent) and the same was in progress in another 140 villages as of October 2008. therefore, under the	As a first phase Bhoomikeralam Project took 9 villages and in which all the villages were surveyed in modern means (combination of DGPS & ETS and it is the first time the Department of Survey & Land Records experiencing such

Bhoomikeralam Project, 719 villages were to be freshly resurveyed covering an area of 9,617 sq.km. in three years, besides completion of resurvey of 140 villages for which resurvey was in progress as of October 2008.

Audit observed that there were no year-wise plans for the resurvey of 719 villages during 2008-2011, the three years within which the resurvey was expected to be completed. Only nine out of 719 villages and none of the 140 villages where resurvey was already in progress, were taken up for updation in this period. Of these nine villages, the resurvey work was completed only in four villages and the records were handed over to Revenue Department. Resurvey in the remaining five villages was in different stages. The resurvey of 710 villages/updation of 140 villages had not started as of December 2013.

In the test-checked districts of Malappuram, Thiruvananthapuram and Thrissur, where villages were taken up for resurvey works, several deficiencies were noticed as detailed below:

Absence of Action Plan

The District Project Office of KLIM in the test-checked districts did not have detailed action plan specifying the time frame for completion of the

method in the field survey). The survey conducted by KLIM taken the full assistance of Department staffs and the technology was new, it took more time than expected in the planning phase. Though the grid and unique numbering system introduced for the re-survey by Mission (the system followed in Sol) have lot many advantages, it brought several confusion among the staffs as it is a new system. This also attributed delay in work completion in certain extent.

- Mission tried to bring transparency in the resurvey process by providing maximum publicity among the stakeholders to minimize further complaints in future. In connection with this it was introduced the distribution of verification sheet to the public to address their grievance in the draft stage of resurvey itself (model copy of verification sheet is attached as **Annexure - 1** for kind reference). The verification sheet distribution, collection and rectification of mistakes right after survey (one time complaint redressal) brought wide acceptance among the public as they need not go to multiple offices for solving the resurvey complaints in future. Admiring its merits, the process found a time taking one and which also leads the time delay in resurvey completion. But considering the efforts and time of future complaint redressal (LRM, various adalaths etc), the method was proven good. Mission was also followed a year wise plan for the execution of the resurvey works which was mentioned in the Modern Survey Manual (page 80 to 81 is attached as **Annexure - 2** for kind reference).

Absence of Action Plan

Apart from the re survey works the district level works under the Mission were basically forest right survey works. The said survey works

resurvey work of each village. In the Modern Survey Manual, the time prescribed for completion of re-survey of a village was six months. Against the prescribed time of six months, it took 20 months to complete the resurvey of Poonkunnam village alone. In the remaining four villages, time taken for resurvey ranged from 21 to 48 months.

are carried out on a request basis and are directed from the District Revenue/Forest authorities as per the legitimate claims. So it is very much difficult to prepare a detailed working plan on the said survey works. Moreover KLIM has already completed the survey works of 19,129.45 Ha in Forest Right Survey works (assigned task was 27,000 ha). Rest of the assigned task (area) is proposed to be completed in the coming year by the completion of Edamalakkudy Tribal area survey (first tribal panchayath of Kerala) and which is more challenging task. Planning, feasibility studies, discussion etc. are still under progressing as it is one of the inaccessible place and the work will tentatively started in the mid of March 2015. As part of second objective i.e., *To maintain updated records of all public lands*, it was conducted the verification survey works and completed 44,927.92 Ha. in KDH village of Idukki district with proper planning. Moreover, as part of 6th objective of formation G.O. *To attend to the Survey of lands to be acquired for public purpose under special projects and as may be directed by the Government from time to time*, Mission taken up the following works with proper planning and the status are under:

Status of Special Survey Works			
S L N o.	Agency	Remuneration (Rs.)	Status
1	Kerala Medical Services Corporation Ltd Warehouse location survey in 5 Districts (for Health dept)	1,29,900	Completed
2	Police Department - HQ in Thiruvananthapuram (for Police dept)	30,415	Completed
3	National Rural Health Mission (31 Hospital Location in the State) (for Health dept)	19,29,400	Completed
4	MSPL - from Mining & Geology Department	4,00,000	Not Completed
5	Siruvani Irrigation Project (for Irrigation dept)	5,00,000	In Progress
6	Uppupara Contour Survey - by Police Department for Uppupara Tragedy Investigation (for Police dept)	Nil	Completed
7	Detailed survey for Jagathy School Master plan (for Education dept)		
8	Palakkad Municipal Stadium survey for School Youth Festival purpose. (for Education dept)		

9	Sree Chitra Poor Home Survey	Completed
9	GPS Co-ordinate supply for the VIP/VVIP visits (for Police Dept)	On requirement basis
	Total	29,89,715

For the re survey works, the Action plan mentioned in the Modern Survey Manual was followed (**Annexure - 2**).

Deployment of survey staff- Absence of norms

Audit noticed that the mandays availed for resurvey of five villages in the test checked districts varied from 3660 to 11679 for 100 hectares. This indicated that the deployment of staff was not based on any norms. The large scale variations in mandays availed for the resurvey work in the villages with respect to the area resurveyed indicated under/ineffective utilization of manpower available and the need for norms for deployment.

The PD stated (October 2013) that initially the project was designed to be implemented through newly appointed survey staff as they were quick in grasping the complex techniques and also it was found difficult to train the traditional survey staff. Therefore KLIM had never followed a staff hierarchy, norms, etc., for new survey works.

The PD attributed the delay in completion of resurvey works to lack of experienced manpower, absence of full-time district level Project Officers, slow adaptation to modern technology and also the unsuitability of Aerial Survey/ Photogrammetry in the State due to high uneven canopy cover.

The reply is not correct as the unsuitability of Aerial survey/photogrammetry for the canopy

Deployment of Survey Staff - Absence of norms

As per formation G.O. of the Mission (G.O.(Ms) No. 346/2008/RD Dated, Thiruvananthapuram, 17.10.2008) in paragraphs 3 clearly says that *The technical staffs required for the Mission were to be deployed from the Survey and Land Records Department after assessing their suitability and competence by the Director of Survey and Land Records.* Therefore, KLIM executed the project with full backing of resources (Financial & Manpower) from the Dept. of Survey & Land Records. The willingness of the survey staffs to join with the Mission were called without any force and persons joined to Mission voluntarily were got trained in modern survey methods by Mission. None of the department staffs were acquainted those techniques at that point of time. So it was decided to implement modern survey practices through newly recruited staffs, as they are having background knowledge in the new methods of Survey. In connection with this survey staff of 300 in nos. and newly recruited surveyors of 407 nos. were trained at Survey of India, Hyderabad and KEPA respectively by the Mission and got exposure to modern survey practices.

		covered area was very well known at the initial stage itself. Further, the KLIM was authorized to deploy experienced staff, hire technical experts, impart training to staff, etc., for timely completion of its objectives. Thus. Despite incurring Rs.2.96 crore towards re-survey charges and establishment charges, the achievement was negligible in terms of resurvey of land.	Therefore, it was not followed a staff hierarchy, norms etc for the new survey works by the Mission. But in a while, Mission recognized the deficiencies in the kind of deployment of field manpower, as it diverges with the traditional approach of the senior survey staffs which ultimately results in deficient out turn and inadequate supervision on this venture. Therefore, as per the decisions of Empowered Committee, Mission is utilizing the possibilities of NLRMP fund and now concentrating on various developmental programmes to the DSLR in the area of digitization, land record integration etc.
4	3.3.4	Resurvey of land in possession of Harrison Malayalam Plantations Limited. Under the Project, KLIM was required to complete the resurvey of land in possession of Harrison Malayalam Plantations Limited (HMPL) and to identify excess land, if any, held by the company un-authorisedly. However, KLIM did not take up this resurvey work and the EC had never discussed the implementation of this objective in any of its meetings during 2008-13. Project Director, KLIM replied that Government had constituted (September 2009) a Special Team headed by the Assistant Commissioner (LA) to enquire into the titleship claims of the lands held by HMPL. The reply is not acceptable as the formation of the Special Team did not prevent KLIM from taking up the work of resurvey of land in possession of HMPL.	Government assigned the same task to the Assistant Commissioner, Land Revenue (copy of the concerned G.O. is attached as Annexure - 3 for kind reference). On various course of time, it was directed orally to the Mission that the fund pertaining to the HML survey need to be allotted to the team established under Assistant Commissioner, Land Revenue for the same purpose (copy of the proceedings of Additional Mission Director - 4 No.s are attached as Annexure - 4 and 4a, 4b, 4c for kind reference). An amount of Rs. 1,44,971/- has been already allotted for the same purpose by the Mission to the name of Assistant Commissioner. Again, the report of the Assistant Commissioner on aforesaid survey has also been submitted to the government and the same is intimated to this office. But the copy of report is not been furnished to this office. Since the assigned objective of HML survey of Mission has been assigned to Assistant Commissioner, Land Revenue, and an amount is also spending for the same purpose, Mission did not take any action on the same as it found became a repetition of the work. As the Mission formed under the Revenue

			Department for various Land Management projects, the assigned task also been executed as and when the direction from government only. Hence the objective was also been not deviated by the Mission in this regard. It was also requested an expert opinion to the Special Officer of this survey, whether KLIM need to undertake the survey or not. It was received a direction that not to conduct survey as the case is pending with the Honourable High Court (copy of the corresponding letters are attached as Annexure - 5 for kind reference).
5	3.3.5	Non-utilisation/ under - utilization of funds under NLRMP The works taken up by KLIM included works sanctioned under NLRMP, a Centrally Sponsored Programme, which aims at computerization of all land records, survey/resurvey and updation of all survey and settlement records, etc. The review of the works taken up under NLRMP by KLIM revealed deficiencies as discussed below:	9th Empowered Committee of Mission decided to utilize all the unspent balance amounts available with the Mission for new projects proposed in the said Empowered Committee. Actions/implementations in favour of Empowered Committee decisions are getting underway.
	3.3.5.1	Works taken up but not completed Works costing Rs.5.08 crore taken up during 2010-12 remained incomplete as of December 2013, details of which are enumerated below. • District Integrated Land Records Centre- The Centre, sanctioned in March 2010, aimed at updation of textual and spatial data at district level. This was planned to be set up at a cost of Rs.3.23 crore to provide copy of documents to public from a most convenient location at district level. The work was proposed to be completed by 31st March	a. District integrated Land Records Centre After the initial studies, the space requirement becomes the major constraint whereas ample spaces are not available in the Districts centres. In the light of this, the Mission in its 9th Empowered Committee proposed to revert the allocated fund to the e-Rekha Project. But the EC decided to retain the fund and instructed CLR to find spaces for the same. Even after several attempt from KLIM, the Audit mentioned amount of Rs. 3.23 crores found still unutilized, a proposal forwarded to Govt. by KLIM on 20.10.2014 for 'Modern Record Room

2012. The centres were initially planned to be set up in four districts but later decided to carryout the work at Central Survey Office (CSO), Thiruvananthapuram. KLIM experienced difficulties in co-ordinating Revenue and Registration Departments to accomplish the task and decided to modernize only the Survey Department.

Out of Rs.3.23 Crore, Rs.1.07 crore was advanced to four District Collectors and it remained unspent with them. However, KLIM had furnished utilization certificate to Government for the amount advanced to District Collectors.

Thus, due to absence of proper planning and lack of co-ordination with the related departments involved in land records management, the scheme did not materialise.

- Central Digitisation Centre- The Centre, sanctioned in March 2011, was to be set up at a cost Rs.1.21 crore at Thiruvananthapuram with with the objective of digitization of old survey records. Eventhough Rs.0.59 crore was spent, the work has not been completed.
- Preservation & Digitisation of Cadastral Maps- The work of digitization of cadastral maps and integration of textual and spatial data was sanctioned in August 2012 at a cost of Rs.0.64 crore. It was seen that KLIM, the implementing agency, had conducted only the pilot work so far and the entire amount remained unspent.

project at Ernakulam District' based on the feasible proposal submitted by District Collector, Ernakulam after thorough ground studies (copy of the corresponding proposal are attached as **Annexure - 6** for kind reference). Based on the proposal Govt. issued a revised administrative sanction (**Annexure - 7**) for the said work and the works got started in Ernakulam District.

b. Central Digitization Centre

CDC inaugurated on 23.01.2013 by Honourable Revenue Minister and the digitization works of resurveyed data is in progress in the Thiruvananthapuram and Alappuzha Districts. The digitization (vectorization) works of Neyyatinkara taluk of Trivandrum District is also completed and entire lithomaps of Trivandrum District were digitized (scanned) and geo referenced for various land management operations etc. The 9th EC also given permission to establish sub centres of the CDC in all the Districts for re survey digitization and the work of the DDC's completed in 12 Districts.

c. Preservation & Digitization of Cadastral Maps.

In association with a Govt. agency named C-Dit, the pilot work of e-rekha project for the preservation and digitization of selected records of 4 Taluks of Trivandrum District were taken up in this work (at Central Survey Office) and are successfully completed by the Mission in CSO (conservation of 50,903 pages and digitization of 59,606 pages). Based on the success of pilot work, the 9th EC assigned to do the rollout project for the entire preliminary records of CSO. The work is in progress in association with SIDCO a Govt. agency and out of 14 lakhs record it was completed preservation and digitization of 2, 94,079 records through this project.

6	3.3.5.2	Works sanctioned/ approved but not taken up Audit noticed that seven works planned to be executed by KLIM at a total cost Rs.6.19 crore under NLRMP were not taken up as of December 2013. Of the seven works, two works viz., 'Upgradation of 1200 Series Total Stations to Smart Station' and 'System Administration, Software Development & data entry for online hosting of survey data' sanctioned in March 2009 at cost of Rs. 1.28 crore and Rs. 1.81 crore respectively were not taken up. In the former case, the entire fund remained unutilized with KLIM while in the latter case, the entire fund was diverted for other purposes. Remaining five works (Rs.3.10 crore) were not taken up and the funds remained unutilized. Non-taking up of works sanctioned and diversion of funds indicated KLIM's inefficiency in planning and execution of works.	Many of the minor projects were planned in connection with some major work and out of which few of them were not executed due to the fact that the envisaged main project were not done due to various reasons. Therefore, the sub projects were also got affected. a. System Administration Software Development & data entry for online hosting of survey data: This project was connected with re survey works (main project by aerial survey) and as main project not executed, the connected sub project also were not done. But the un utilized funds are being utilized for the purpose of following new projects as: 1,e- rekha project (new project) as per 9th EC decision and completed preservation and digitization of 2, 94,079 records and the work is still progressing 2, Purchase of storage rack @ Survey Bhavan (new project) as per 9th EC decision and ready for commissioning 3, Purchase of A0 plotter (2 nos) (new project) as per 9th EC and completed already b. Up gradation of 1200 Series Total Station to Smart Stations: After careful studies it was found that the upgradation of ETS to DGPS is not economical. But the un utilized funds are already utilized for the purpose of AMC for ETS and cost of A0 plotter for the re survey projects (new project) as per 6th EC decision. c. Upgradation of one of the survey schools as training institute on Modern Survey: The work was included in the State plan of DSLR

and the centre is upgraded as Modern institute in Peroorkada, TVM. But the un utilized funds are being utilized for the purpose of Establishing Digitization Centre in 14 Districts (new project) as per 9th EC decision and 12 DDC's completed.

d. Establishment of KLIM as nodal agency for NLRMP and registering it as a society under Societies Act: The same proposal put forwarded from Revenue Department and now the Society is already registered. But the un utilized funds are already utilized for the purpose of Purchase of A0 plotter (2 Nos) (new project) as per 9th EC decision and completed

e. Publishing survey records on website: In 9th EC sanctioned the similar project and the activities of procuring GIS server software for online hosting of data is completed and procurement of Hardware Server for storing the data etc is in progress.

f. Setting up Training Complex/Geo Spatial Resource Centre at Parvathimala: It was decided to extend it as a multi facility centre and the follow up action were assigned to the sub committees. Since the focus of activities deviated, KLIM did not taken the initiatives. But the un utilized funds are being utilized for the purpose of Establishing Digitization Centre in 14 Districts (new project) as per 9th EC decision and 12 DDC's completed.

g. Establishment of GCPs by DGPS: The activities are currently in progress and more than 4,500 Ground Control Points were established by the Mission so far in the State by utilizing in house resources.

7	3.3.6	Other resurvey works assigned to KLIM Government directed (2011) the KLIM to conduct resurvey of Cardamom Hill Reserve (CHR) land in Idukki District. However, the KLIM was yet to take up the execution of work as of July 2013 citing insufficient manpower, topography and climatic conditions of CHR. Thus the sanctioned amount of Rs.1.03 crore remained unutilized.	Resurvey of CHR. The State Government decided to complete the Resurvey works in Cardamom Hills Reserve by combined endeavour of Revenue and Forest Dept's viably in a the manner KDH Village Survey was done. In this connection KLIM had collected the map data of few villages of concerned and digitized the same. During the course of action, the available resources (Men and Materials of DSLR) were deployed for other prioritized projects like Zero Land Less Survey, Forest Survey, and Resurvey etc. The same matter was discussed in the 9th Empowered Committee of KLIM convened on 04.06.2013 and the Committee has decided to assign the CHR Survey works to Survey Dept and opined to submit a 'Proposal for the Survey Work in CHR' to Govt from Survey Dept utilising the Rs. 103 Lakhs sanctioned to Survey Department for the same work. The same direction has been informed to Survey Department.
8	3.3.7	Failure of KLIM Government observed that KLIM which was set up for completing re-survey in the State within three years, failed in achieving the objective. Considering the very poor achievement of KLIM, Government decided (October 2012) that in future, Government land alone need be re-surveyed while private land need to be re-surveyed only on requests from individuals. Based on this order, KLIM had proposed to give up the resurvey activities completely. Thus, the objective of completion of resurvey of the State by KLIM under Bhoomikeralam Project was not fulfilled and the status remained the same as of October 2008	In addition to the works mentioned in the formation GO, subsequent Empowered Committee of KLIM has entrusted different NLRMP projects like Digitization of Cadastral records, GCP densification etc. By this time KLIM could complete GCP establishment of more than 4,500 nos. across the State and which could be treated as the most valuable permanent asset for the State Survey and Land Records department for various future survey purposes. After the inception of Mission, the department has witnessed a drastic shift from conventional survey methods of chain and cross

when KLIM was set up. Moreover, all the works ordered to be executed by KLIM under NLRMP were also not completed and therefore the intended benefits to the public under NLRMP could not be provided. Government's admission that the resurvey work by KLIM was a failure indicates that Bhoomikeralam Project was sanctioned without proper analysis/study of the situation, and the intended purposes were not served despite spending Rs.10.99 crore in addition to pay and allowances of Survey staff deployed to KLIM.

The above issues were referred to Government in August 2013; their reply had not been received (January 2014).

staff to precision survey techniques by extensive use of instruments like DGPS, ETS and computer aided mapping technologies of GIS etc. By providing modern survey training (survey staff of 300 nos. in Sol and 407 nos. at KEPA) and field exposure etc, it has also helped in many ways by bringing the modernisation in the department in accordance with the changing needs of the day.

The fund utilised by Mission as part of modernisation of Survey & Land Records Department has generated various permanent assets as well (examples of a few among them are Digitisation Centres, Modern Record Rooms, Central Stores unit, GPS control points etc). The experience/exposure in modern survey, digitisation, capacity building etc and the assets created by this Mission are being used by the Department.

Audit Report observes that the intended benefit to the public under NLRMP could not be met. But the objectives like conclusive titling of land records, single window access of land records etc as envisaged by NLRMP is a most challenging task and hence needs intensive efforts over a period of time to achieve the progress. It involves several preparatory steps including the preservation, digitisation of cadastral maps and online automated mapping etc. To accomplish the said goal in its full sense, NLRMP envisaged various group of activities (with the mutual assistance of stake holder departments like Revenue, Survey and Registration etc). Now Mission is progressing towards the above goal.

By understanding the need of the day, Government assigned Project Director, KLIM as the Nodal Officer of NLRMP (G.O. (Rt.) No. 818/2015/RD dtd 10.02.2015) to coordinate the

			department to attain the desired result(copy of the concerned G.O. is attached as Annexure -8 for kind reference). By achieving the above through KLIM, the indented services and benefit of the NLRMP can be achieved. Mission has examined the drawbacks pointed out in the audit report and necessary remedial measures were also taken subsequently. Hence the observations in the audit paragraphs may kindly be dropped.

K.S. SHEELA
Special Secretary, Govt.
Rural Development
Govt. Secretariat, P.O. 11

Appendix III

Kerala Land Information Mission

Bhoomi Keralam Project

List of Villages to be covered during 2009-10

Thiruvananthapuram District

Thiruvananthapuram Taluk			Phase II		
Phase I			Phase II		
Sl.No	Villages	Reserve/Updation	Sl.No	Villages	Reserve/Updation
1	Vazhivoor	Reserve	1	Andochooram	Updation
2	Manacada	Reserve	2	Ampira	Updation
3	Thirumala	Reserve	3	Arroopara	Updation
4	Koudiar	Reserve	4	Chesuvackal	Updation
5	Sathyanagalam	Reserve	5	Kadikampally	Updation
6	Panom	9(2)	6	Kadunankulam	Updation
7	Vazhivootharu	9(2)	7	Kallyoor	Updation
8	Pecovukada	9(2)	8	Kashakuram	Updation
9	Munichura	Reserve	9	Maganikulam	Reserve
			10	Kasandoccal	Updation
			11	Kudappanakkulam	Updation
			12	Makhooskal	Updation
			13	Nemnan	Updation
			14	Pallupparam	Updation
			15	Pangappara	Updation
			16	Puzah	Reserve
			17	Thuvathilam	Updation
			18	Ukuzhatira	Updation
			19	Uthar	Updation
			20	Vathoor	Updation
			21	Venganoor	Updation

Palakkad District

Palakkad Taluk			Phase II		
Phase I			Phase II		
Sl.No	Villages	Reserve/Updation	Sl.No	Villages	Reserve/Updation
1	Chinnery	Reserve			
2	Palakkad I	Reserve			
3	Palakkad II	Reserve			
4	Palakkad III	Reserve			
5	Yakkara	Reserve			

Thrissur District

Thrissur Taluk			Phase II		
Phase I			Phase II		
Sl.No	Villages	Reserve/Updation	Sl.No	Villages	Reserve/Updation
			1	Arumankara	Reserve
			2	Arunkole	Reserve
			3	Chempukattu	Reserve
			4	Chivaram	Reserve
			5	Kanissanagalam	Reserve
			6	Koorkkancherry	Reserve
			7	Kuruchikkara	Reserve
			8	Kunur	Updation

Phase I			Phase II		
Sl.No	Villages	Resurvey/Updation	Sl.No	Villages	Resurvey/Updation
			9	Madichery	Resurvey
			10	Namattary	Resurvey
			11	Othar	Resurvey
			12	Obakara	Resurvey
			13	Parangaru	Resurvey
			14	Punkuzham	Resurvey
			15	Puzhakkal	Updation
			16	Tharur	Resurvey
			17	Vilavilom	9(2)
			18	Vrivoor	Updation

Kozhikode District

Phase I			Phase II		
Sl.No	Villages	Resurvey/Updation	Sl.No	Villages	Resurvey/Updation
			1	Bayer	Resurvey
			2	Chelave	Resurvey
			3	Cheruvannur	Resurvey
			4	Cherayur	Resurvey
			5	Facock	Resurvey
			6	Kachery	Resurvey
			7	Kannanthurashy	Resurvey
			8	Katba	Resurvey
			9	Nelikkode	Resurvey
			10	Puthyandi	Resurvey
			11	Valayazad	Resurvey
			12	Vengani	Resurvey

Alappuzha District

Phase I			Phase II		
Sl.No	Villages	Resurvey/Updation	Sl.No	Villages	Resurvey/Updation
			1	Alappuzha West	Updation
			2	Arpad South	Updation
			3	Kottappuzha	Updation
			4	Mullackal	Resurvey
			5	Paravoor	Updation
			6	Perhatooda	Resurvey
			7	Chingoli	Updation
			8	Kainakary North	Updation
			9	Kainakary South	Updation

Malappuram District

Phase I			Phase II		
Sl.No	Villages	Resurvey/Updation	Sl.No	Villages	Resurvey/Updation
1	Melmanni	Resurvey	1	Peracod	Resurvey
			2	Malappuram	Resurvey
			3	Thanneer	Updation

GOVERNMENT OF KERALA
Abstract.

Revenue Department, Harrison Malayalam Limited High Level Committee Report
Constitution of Special Team for conducting enquiry regarding the title ship claim of
properties of Harrison Malayalam Limited - Orders issued.

REVENUE (A) DEPARTMENT
G.O. (R) No. 3197/2009/RD Dated, Thiruvananthapuram, 10/09/2009

G.O. (R) No. 4033/06/RD dated 30/09/2006
Final report of the High Level Committee dated 27/09/2007

ORDER

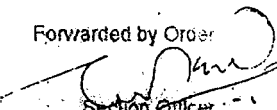
As part of the implementation of the recommendation of the High Level Committee Report, Government are pleased to constitute a Special Team headed by Sn. Sainthulla, Assistant Commissioner (LA) to enquire into the title ship claim of the lands held by M/s. Harrison Malayalam Limited. The team will examine the documents pertaining title ship claim of properties with Harrison Malayalam Limited. The team will be assisted by 8 competent officials from Revenue Department, which will be headed by the Commissioner, Land Revenue. The Commissioner, Land Revenue will issue orders to allow the work as part of the team. The team will be free to get the documents from the concerned offices, including documents in Village & Taluk Offices, Sub-Registrar Office and State Archives Department etc. The team will submit the report to Government within one month to the Commissioner, Land Revenue, and the Secretary, State Land Board. The team will examine the records pertaining to Harrison Malayalam Limited and submit report to Government on the declaration filed by Harrison Malayalam Limited in the instant case and in other case also. The Commissioner, Land Revenue, will submit the report to Government on the above within 2 weeks.

The Director, Land Revenue, the Secretary, Land Board, General Registrar, Director, State Archives, Director, Survey and District Collector, Wyanad and Chairman, Taluk Land Board, Vythiri, may be requested to take necessary steps to facilitate for the immediate/smooth functioning of the team.

By Order of the Governor
 Dr. Nivedita P. Hegde
 Principal Secretary

The Commissioner, Land Revenue, Thiruvananthapuram
 The Secretary, Bank Board, Thiruvananthapuram
 The Inspector General, Registration
 The Director, State Archives Department, Nalanda, Thiruvananthapuram
 The Director, Survey & Land Records, Thiruvananthapuram
 The Chairman, Taluk Land Board, Vythiri
 Stock file/Office copy

Forwarded by Order

 Section Officer

1. Assistant Commissioner (LA), office of the Commissioner, Land Revenue, Thiruvananthapuram
 2. To S to Minister (Revenue)
 3. To A to the Principal Secretary, Revenue
 4. To Deputy Secretary Revenue
 5. Revenue (L. U. R. N. F. P) Department

അഡീഷണൽ മിഷൻഡയറക്ടറുടെ നടപടിക്രമം
പരാജർ. (ഡോ.എസ്.രമിദ്രൻ ഐ.എ.എസ്)

നം.KLIM/499/09

തീയതി: 22.09.09

വിഷയം : ഹാരിസൺ മലയാളം ലിമിറ്റഡ് അനധികൃതമായി കൈവശം വച്ചിരിക്കുന്ന ഭൂമി കണ്ടുപിടിക്കുന്നതിന് വേണ്ടി സർക്കാർ രൂപീകരിച്ച സൗജന്യതിന് വാർഷിക അടിസ്ഥാനപരമായി അനുവദിക്കുന്നത് സംബന്ധിച്ച്.

സൂചന : അസിസ്റ്റന്റ് കമ്മീഷണറുടെ 19.09.09 ന്റെ LR(1)-37712/09-ാം നമ്പർ കത്ത്

ഹാരിസൺ മലയാളം ലിമിറ്റഡ് അനധികൃതമായി കൈവശം വച്ചിരിക്കുന്ന ഭൂമി കണ്ടുപിടിക്കുന്നതിനായി സർക്കാർ രൂപീകരിച്ച സൗജന്യതിന് വകാശിമാർശനം ശേഖരിക്കുന്നതിനും വിവിധ പരിശോധനകളുമായുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങൾക്ക് 1,66,320.00 / രൂപ തുക അനുവദിച്ചു നൽകണമെന്ന സൂചനപ്രകാരം അസിസ്റ്റന്റ് കമ്മീഷണർ ആവശ്യപ്പെട്ടുകൊണ്ട് എസ്റ്റിമേറ്റ് നൽകിയിരുന്നു.

ഹാരിസൺ മലയാളം ലിമിറ്റഡ് അനധികൃതമായി ഭൂമി കൈവശം വച്ചിരിക്കുന്നത് അന്വേഷിക്കുന്നതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട ട്രേഫിക്സ് അടയ്ക്കുന്നതിനായി പൂർത്തിയാക്കേണ്ടതുണ്ട്. ഈ സാഹചര്യത്തിൽ അനധികൃത കൈവശഭൂമി കണ്ടുപിടിക്കുന്നതിനുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കായി സർക്കാർ രൂപീകൃതമായ സൗജന്യതിന്, ഭൂമിശേഖരണ പദ്ധതികളായി അനുവദിച്ചിട്ടുള്ള പദ്ധതിയിൽ എസ്റ്റിമേറ്റിനടിയിൽ പാർജ്ജസിൽ വകയിരുത്തിയിട്ടുള്ള പത്തു ലക്ഷം രൂപയിൽ നിന്നും 50,000 രൂപ അനുവദിക്കുന്നതിനായി രൂപീകൃതമായി വാർഷികമായി അസിസ്റ്റന്റ് കമ്മീഷണർ ശ്രീ. D സജിത്ത് ബാബുവന് പൈൽ ചുരമ്പൻ വാറിനൽക്കാൻ ഇതിനാൽ ഉത്തരവാകുന്നു.

അഡീഷണൽ മിഷൻഡയറക്ടർ

പകർപ്പ്:

1. ശ്രീമതി സജിത്ത് ബാബു, അസിസ്റ്റന്റ് കമ്മീഷണർ L.A
2. സർക്കാർ ആഫീസർ ക്ലർക്ക്
3. ഓഫീസ്
4. ട്രേഫിക് റെക്കർഡ്.

അഡീഷണൽ മിഷൻ ഡയറക്ടറുടെ നടപടിക്രമം
(നറാജർ. ഭേദഗ. എസ്. രാവിന്ദ്രൻ ഐ. എ. എസ്)

നം. KLIM/499/09

തീയതി: 12.09

- വിഷയം : ഹാരിസൺ മലയാളം ലിമിറ്റഡ് അനധികൃതമായി കൈവശം വച്ചിരിക്കുന്ന ഭൂമി കണ്ട് പിടിക്കുന്നതിന് വേണ്ടി സർക്കാർ രൂപീകരിച്ച സൗകര്യത്തിന് ഫണ്ട് അനുവദിക്കുന്നത് സംബന്ധിച്ച്.
- സ്വപന : 1. അസിസ്റ്റന്റ് കമ്മീഷണറുടെ 19.09.09 ലെ LR(1)-37712/09-ാം നമ്പർ കത്ത്.
 2. അഡീഷണൽ മിഷൻ ഡയറക്ടറുടെ 23.09.09ലെ ഇതേ നമ്പർ നടപടിക്രമം.
 3. അസിസ്റ്റന്റ് കമ്മീഷണറുടെ 19.10.09 ലെ LR(1)-37712/09-ാം നമ്പർ കത്ത്.
 4. അസിസ്റ്റന്റ് കമ്മീഷണറുടെ 19.10.09 ലെ LR(1)-37712/09-ാം നമ്പർ സർട്ടിഫിക്കറ്റ്.
 5. അഡീഷണൽ മിഷൻ ഡയറക്ടറുടെ 20.10.09ലെ ഇതേ നമ്പർ നടപടിക്രമം.
 6. അസിസ്റ്റന്റ് കമ്മീഷണറുടെ 9.12.09 ലെ LR(1)-37712/09-ാം നമ്പർ കത്ത്.

ഹാരിസൺ മലയാളം ലിമിറ്റഡ് അനധികൃതമായി കൈവശം വച്ചിരിക്കുന്ന ഭൂമി കണ്ട് പിടിക്കുന്നതിനായി സർക്കാർ രൂപീകരിച്ച സൗകര്യത്തിന് റിക്കാർഡ് ശേഖരിക്കുന്നതിനും വിവിധ പരിശോധനകൾക്കുമുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങൾക്ക് തുക അനുവദിച്ചു നൽകണമെന്ന് സ്വപന (1) പ്രകാരം അസിസ്റ്റന്റ് കമ്മീഷണർ ആവശ്യപ്പെട്ടതിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ 50,000.00 /- രൂപ സ്വപന (2) പ്രകാരവും 25,000.00 രൂപ സ്വപന (5) പ്രകാരവും അനുവദിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഇപ്പോൾ വണ്ടിവാടക ഇനത്തിൽ നൽകാനുള്ള 45,000.00 രൂപ കൂടി അനുവദിക്കണമെന്ന് സ്വപന (6) പ്രകാരം അപേക്ഷിച്ചിരിക്കുന്നു.

ഹാരിസൺ മലയാളം ലിമിറ്റഡ് അനധികൃതമായി കൈവശം വച്ചിരിക്കുന്ന ഭൂമി അന്വേഷിക്കുന്നതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട ജോലികൾ അടിയന്തിരമായി പൂർത്തിയാക്കേണ്ടതുണ്ട്. ഇതിനേക്കാൾ സർക്കാർ രൂപീകൃതമായ ടി സൗകര്യത്തിന് ഭൂമിമേരളം പദ്ധതിക്കായി അനുവദിച്ചിട്ടുള്ള ഫണ്ടിൽ എസ്റ്റാബ്ലിഷ്മെന്റ് ചാർജ്ജഡ് വകയിരുത്തിയിട്ടുള്ള തുകയിൽ നിന്നും 45,000/- രൂപ (നാൽപ്പത്തയ്യായിരം രൂപ മാത്രം) അധികമായി ലഭിക്കാൻ കഴിയാതെ അസിസ്റ്റന്റ് കമ്മീഷണർ ശ്രീ. D സജിത്ത് ബാബുവിന്റെ പേരിൽ ചെക്ക് മുഖേന TSB അക്കാൺ നമ്പർ 6104ൽ നിന്നും നൽകുവാൻ ഇതിനാൽ ഉത്തരവാകുന്നു.

(Handwritten signature and stamp)
 12.09.2009
 11.5.2009

അഡീഷണൽ മിഷൻ ഡയറക്ടർ

ശ്രീ.ഡി സജിത്ത് ബാബു, അസിസ്റ്റന്റ് കമ്മീഷണർ L.A

- പദ്ധതി 1. ക്യാഷ്
 2. സ്റ്റോക്ക് ഫണ്ട്

അഡീഷണൽ മിഷൻ ഡയറക്ടറുടെ നടപടിക്രമം
(ഹാജർ. ഡോ. എസ്. രവീന്ദ്രൻ. ഐ. എ. എസ്)

നം. KLIM/499/09

തീയതി: 15/02/2010

- വിഷയം : ഹാരിസൺ മലയാളം ലിമിറ്റഡ് അനധികൃതമായി കൈവശം വച്ചിരിക്കുന്ന ഭൂമി കണ്ടപിടിക്കുന്നതിന് വേണ്ടി സർക്കാർ രൂപീകരിച്ച സംഘത്തിന് ഫണ്ട് അനുവദിക്കുന്നത് സംബന്ധിച്ച
- സ്വചന
- 1 അസിസ്റ്റന്റ് കമ്മീഷണറുടെ 19.09.09 ലെ FLR(J) -37712/09-ാം നമ്പർ കത്ത്.
  - 2 അഡീഷണൽ മിഷൻ ഡയറക്ടറുടെ 23.09.09 ലെ ഇതേ നമ്പർ നടപടിക്രമം.
  - 3 അസിസ്റ്റന്റ് കമ്മീഷണറുടെ 19.10.09 ലെ LR(J1)-37712/09-ാം നമ്പർ കത്ത്.
  - 4 അസിസ്റ്റന്റ് കമ്മീഷണറുടെ 19.10.09 ലെ LR(J1)-37712/09-ാം നമ്പർ സർട്ടിഫിക്കറ്റ്.
  - 5 അഡീഷണൽ മിഷൻ ഡയറക്ടറുടെ 20.10.09 ലെ ഇതേ നമ്പർ നടപടിക്രമം.
  - 6 അസിസ്റ്റന്റ് കമ്മീഷണറുടെ 09.12.09 ലെ LR(J1) 37712/09-ാം നമ്പർ കത്ത്.
  - 7 അഡീഷണൽ മിഷൻ ഡയറക്ടറുടെ 10.12.09 ലെ ഇതേ നമ്പർ നടപടിക്രമം.
  - 8 അസിസ്റ്റന്റ് കമ്മീഷണറുടെ 19.01.09 ലെ LR(J1)-37712/09-ാം നമ്പർ കത്ത്.

ഹാരിസൺ മലയാളം ലിമിറ്റഡ് അനധികൃതമായി കൈവശം വച്ചിരിക്കുന്ന ഭൂമി കണ്ടപിടിക്കുന്നതിനായി സർക്കാർ രൂപീകരിച്ച സംഘത്തിന് റിക്കാർഡ് ശേഖരിക്കുന്നതിനും വിവിധ പരിശോധനകളുമായുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങൾക്ക് തുക അനുവദിച്ചു നൽകണമെന്ന് ~~സംഘത്തിന്~~ അസിസ്റ്റന്റ് കമ്മീഷണർ ആവശ്യപ്പെട്ടതിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ 50,000.00/- രൂപ സ്വചന(2) പ്രകാരവും 25,000.00 രൂപ സ്വചന(5) പ്രകാരവും 45,000/- രൂപ സ്വചന (7) പ്രകാരവും അനുവദിച്ചിട്ടുണ്ട്. ടി ജോലിയുമായി ബന്ധപ്പെട്ട ആകെ ചെലവായ 1,44,971 രൂപയിൽ നാളിതുവരെ അനുവദിച്ച 1,20,000/- രൂപ ഒഴികെ ബാക്കിയുള്ള 24,971/- രൂപ കൂടി അനുവദിക്കണമെന്ന് സ്വചന(8) പ്രകാരം അപേക്ഷിച്ചിരിക്കുന്നു.

ഹാരിസൺ മലയാളം ലിമിറ്റഡ് അനധികൃതമായി കൈവശം വച്ചിരിക്കുന്ന ഭൂമി അന്വേഷിക്കുന്നതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട ജോലികൾ അടിയന്തിരമായി പൂർത്തിയാക്കേണ്ടതുണ്ട്. ഇതിലേയ്ക്കായി സർക്കാർ രൂപീകൃതമായ ടി സംഘത്തിന് ഭൂമിനേരളം പദ്ധതിക്കായി

അനുവദിച്ചിട്ടുള്ള ഫണ്ടിൽ എസ്റ്റിമേറ്റ് ചാർജ്ജ്സിൽ വകയിരുത്തിയിട്ടുള്ള തുകയിൽ നിന്നും 24971/- രൂപ (ഇരുപത്തിനാലായിരത്തി തൊള്ളായിരത്തി എഴുപത്തിയൊന്ന് രൂപ മാത്രം) ലാൻ്റ് അസൈൻ്റ്മെൻ്റ് അസിസ്റ്റൻ്റ് കമ്മീഷണർ ശ്രീ. ഡി.സജിത്ത് ബാബുവിൻ്റെ പേരിൽ ചെക്ക് മുഖേന TSB അക്കൗണ്ട് നമ്പർ 6104 ൽ നിന്നും നൽകുവാൻ ഇതിനാൽ ഉത്തരവാകുന്നു.

അഡീഷണൽ മിഷൻ ഡയറക്ടർ
(കേരളാ ലാൻ്റ് ഇൻഫർമേഷൻ മിഷൻ)

ശ്രീ.ഡി.സജിത്ത് ബാബു, അസിസ്റ്റൻ്റ് കമ്മീഷണർ LA
പകർപ്പ്:

- 1. ക്യാഷ്
- 2. കരുതൽ ഫയൽ

Handwritten signature and initials
16/10/10

Received two copies
Jaya
19/12/10

അഡീഷണൽ മിഷൻ ഡയറക്ടറുടെ നടപടിക്രമം

(റോജർ : ഡോ. എസ്. രാഘവൻ. ഐ.എ.എസ്.)

നം:KLIM/499/2009

തീയതി: 20.10.09

വിഷയം : റോജർസ് മലയാളം ലിമിറ്റഡ് അനധികൃതമായി കൈവശം വച്ചിരിക്കുന്ന ഭൂമി കണ്ടുപിടിക്കുന്നതിന് വേണ്ടി സർക്കാർ രൂപീകരിച്ച സംഘത്തിന് ഫണ്ട് അനുവദിക്കുന്നത് സംബന്ധിച്ച്.

- 1. അസിസ്റ്റന്റ് കമ്മീഷണറുടെ 19.09.09 ലെ LR(JI)-37712/09-ാം നം കത്ത്.
- 2. അഡീഷണൽ മിഷൻ ഡയറക്ടറുടെ 23.09.09 ലെ ഇതേ നമ്പർ നടപടിക്രമം.
- 3. അസിസ്റ്റന്റ് കമ്മീഷണറുടെ 19.10.09 ലെ LRJI-37712/09-ാം നം കത്ത്.
- 4. അസിസ്റ്റന്റ് കമ്മീഷണറുടെ 19.10.09 ലെ LRJI-37712/09-ാം നം സർട്ടിഫിക്കറ്റ്.

റോജർസ് മലയാളം ലിമിറ്റഡ് അനധികൃതമായി കൈവശം വച്ചിരിക്കുന്ന ഭൂമി കണ്ടുപിടിക്കുന്നതിനായി സർക്കാർ രൂപീകരിച്ച സഹായത്തിന് റിക്കാർഡ് ശേഖരിക്കുന്നതിനും വിവിധ പരിശോധനക്കുമായുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങൾക്ക് തുക അനുവദിച്ചു നൽകണമെന്ന് സ്വപന(1) പ്രകാരം അസിസ്റ്റന്റ് കമ്മീഷണർ ആവശ്യപ്പെട്ടതിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ 50,000/- രൂപ സ്വപന(2) പ്രകാരം അനുവദിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഇപ്പോൾ ടി ജോലികൾക്കായി 25,000/- രൂപയുടെ കൂടെ അനുവദിക്കണമെന്ന് സ്വപന(2) പ്രകാരം അപേക്ഷിച്ചിരിക്കുന്നു.

റോജർസ് മലയാളം ലിമിറ്റഡ് അനധികൃതമായി കൈവശം വച്ചിരിക്കുന്ന ഭൂമി അന്വേഷിക്കുന്നതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട ജോലികൾ അടിയന്തിരമായി പൂർത്തിയാക്കേണ്ടതുണ്ട്. ഇത് സംബന്ധിച്ച ധനാനിയോഗ സർട്ടിഫിക്കറ്റ് കമ്മീഷണറേജിക്ക് നിന്നും എന്തായിരിക്കാമെന്ന് സ്വപന (4) പ്രകാരം സമർപ്പിച്ചിട്ടുള്ളതിനാൽ അനധികൃത കൈവശഭൂമി കണ്ടുപിടിക്കുന്നതിനുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കായി സർക്കാർ റൂപീകൃതമായ സഹായത്തിന്, ഭൂമികേരളം പദ്ധതിക്കായി അനുവദിച്ചിട്ടുള്ള ഫണ്ടിൽ എസ്റ്റാബ്ലിഷ്മെന്റ് പാർലേസിൽ വകയിരുത്തിയിട്ടുള്ള തുകയിൽ നിന്നും 25,000/- (ഇരുപത്തയ്യായിരം രൂപ മാത്രം) അഡ്വാൻസായി ലാൻ്റ് അസിസ്റ്റന്റ് കമ്മീഷണർ ശ്രീ.ഡി.സജിത്ത് ബാബുവിന് മാറി നൽകാൻ ഇതിനാൽ ഉത്തരവാകുന്നു.

(20/10/09)
 20/10/09

അഡീഷണൽ മിഷൻ ഡയറക്ടർ

ശ്രീ.ഡി.സജിത്ത് ബാബു, അസിസ്റ്റന്റ് കമ്മീഷണർ L.A

ചകർച്ച:

- 1. ക്യാബി
- 2. സ്റ്റാമ്പ് പാസ്

Copy received
 Jaga
 20/10/09

Received
 20/10/09

ജി.എൽ.ആർ (എൽ.ആർ) 7/14 (2)

സ്റ്റേറ്റ് സ്പെഷ്യൽ ഓഫീസ്,
ഗവ. ലാൻ്റ് റിസംപ്ഷൻ, പബ്ലിക് ഓഫീസ് ബിൽഡിംഗ്,
മ്യൂസിയം ജംഗ്ഷൻ, തിരുവനന്തപുരം - 33.
തീയതി: 18.08.2014.

എം.ജി.രാജമാണിക്യം ഐഎഎസ്,
സ്പെഷ്യൽ ഓഫീസർ & കളക്ടർ
ഗവ. ലാൻ്റ് റിസംപ്ഷൻ.

പ്രോജക്റ്റ് ഡയറക്ടർ,
കേരള ലാൻ്റ് ഇൻഫർമേഷൻ മിഷൻ,
സ്റ്റേറ്റ് പ്രോജക്ട് ഓഫീസ്,
മ്യൂസിയം ബെയിൻസ് കോമ്പൗണ്ട്,
കവടിയാർ പി.ഒ.തിരുവനന്തപുരം - 695003

സർ,

- വിഷയം: - ഗവൺമെന്റ് ലാൻ്റ് റിസംപ്ഷൻ - ഹാരിസൺസ് മലയാളം ലി. അനധികൃതമായി കൈവശം വച്ചിരിക്കുന്ന ഭൂമി സർവ്വെ ചെയ്യുന്നത് - സംബന്ധിച്ച്.
- സൂചന - ആ ഓഫീസിൽ നിന്നുള്ള 02.08.2014 ലെ KLIM/499/E/09 ഓം നമ്പർ കത്ത്.

സൂചനയിലേക്ക് ശ്രദ്ധ ക്ഷണിക്കുന്നു. ഹാരിസൺസ് മലയാളം

ലിമിറ്റഡിന്റെ കൈവശമുള്ള സർക്കാർ ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കുന്നതിനായി കേരള ലാൻ്റ് കൺസർവൻസി നിയമം, 1957 പ്രകാരം ഈ കാര്യാലയത്തിൽ നിയമ നടപടികൾ തുടങ്ങുവരുന്നു. ടി വിഷയം സംബന്ധിച്ച് ബഹു. ഹൈക്കോടതി കേസുകൾ നിലവിലുണ്ട്. ആയതിനാൽ ടി ഭൂമി സർവ്വെ ചെയ്യുന്നത് സംബന്ധിച്ച് നിയമാഭിപ്രായം ആരാഞ്ഞുകൊണ്ട് ഈ കാര്യാലയത്തിൽ നിന്നും സ്പെഷ്യൽ ഗവ. പ്ലീഡർ (റവന്യൂ)വിന് കത്ത് നൽകിയിട്ടുണ്ട്. ടി ഗവ. പ്ലീഡറുടെ നിയമ അഭിപ്രായം ലഭ്യമാക്കുന്ന മുറയ്ക്ക് താങ്കളെ വിവരം അറിയിക്കുന്നതാണ്.

വിശ്വസ്തതയോടെ.

എം.ജി.രാജമാണിക്യം ഐഎഎസ്
സ്പെഷ്യൽ ഓഫീസർ & കളക്ടർ

KERALA LAND INFORMATION MISSION
 State Project Office, Museum Bains Compound
 Kowdiar.P.O.Thiruvananthapuram-695003
 Telephone/Fax: 0471-2313734, 2312766
 Email: bhoomikeralam@gmail.com
 URL : www.bhoomi.kerala.gov.in

No. KLIM /1853/V/13

Date: 20/10/14

Project Director

Principal Secretary to Govt.
 Revenue (E) Department
 Govt. Secretariat
 Thiruvananthapuram

Sir,

Sub : Utilizing the available unspent funds under the Mission for establishing Modern Record Rooms in Ernakulam District Proposal requesting Administrative sanction - Reg.

- Ref
1. G.O.(Rt)No. 1265/2010/RD dtd: 19/03/10.
  2. Minutes of the meeting held on 03/02/12 of ACS, Revenue.
  3. Proceedings No. KLIM 1739/M/10 dtd: 07/02/12 of Mission Director.
  4. Minutes of the meeting held on 06/03/12 of CTR, Revenue.
  5. Minutes of 9th Empowered Committee.
  6. Lr. No. KLIM 1739/M/10/11 dtd: 21/12/13.
  7. Lr.No. CA 41/DC EKM/2014 dtd: 06/08/14.

As per the ref 1, Government accorded administrative sanction for the construction of 'District Integrated Land Records Centre' by the Mission for the preservation and digitization of land records in the Districts of Thiruvananthapuram, Thrissur and Kannur at a total cost of Rs.323.14 lakhs under the 50% Centrally Sponsored Scheme. Subsequently based on the decision of meeting chaired by Additional Chief Secretary, Revenue on 03-02-12 (ref 2), the Districts of Kottayam, Ernakulam and Kozhikode were also included in the said project.

As per ref 3, an amount of Rs. 3,23,04,000 (Rs. 80.76 lakhs each) was allotted to the District Collectors of Thiruvananthapuram, Kozhikode, Kottayam and Ernakulam respectively by the Mission for the purpose of identifying a suitable office

place and to Construct the 'District Integrated Land Record and Digitization Centre' in their Districts for the mutual benefit of the Departments of Revenue, Registration & Survey for various land management operations

It was earlier intended to transport the concerned land records from the Central Survey Office (CSO), Thiruvananthapuram to the Districts and to digitize them thereafter. But subsequently as per ref 4, it was decided not to transport the records from CSO to the Districts for the digitization purpose given the degraded/fragile nature of land records and to digitize the land records at CSO itself. Therefore, the amount meant for digitisation in the concerned Districts was returned to the Mission (Rs.53,93,707 each from the already allotted amount of Rs. 80.76 lakhs).

As the District Collectors could not identify a proper place in their Districts (an ideal office space for constructing a fairly big record room for physically storing the whole district's land record data of Survey, Revenue and Registration Departments in a single location), the said project was almost abandoned. Due to the above reason as per ref.5, a proposal was put forward to utilize the aforesaid amount (the portion returned and that with Collectors) in the 9th Empowered Committee meeting of KLIM for the execution of 'e-rekha' project at CSO (which is also a similar project of survey record preservation, digitization and making available to the public survey records online).

The EC decided not to utilize such amount for e-Rékha project and directed the use of other funds and currently the e-Rekha project is in progress. At the EC meeting, the CLR was given the task of examining the feasibility of executing the 'District Integrated Land Record and Digitization Centre' project again in the District level itself. No reply in this regard has been obtained so far from the CLR. Thus an amount of Rs. 2,15,74,828 that was returned by the DC's and Rs. 10,729,172 the amount with the concerned District Collectors are laying idle (sum of Rs. 3,23,04,000) in total. The fund is lying unutilized since 2012.

Now as per the reference 7, the District Collector Ernakulam has offered a viable proposal for establishing '*Modern Record Rooms at all Taluk Offices and one*

Revenue Division Office of Ernakulam District catering to 7 Taluk Offices and 1 RD Office at a total cost of Rs.2,41,70,360 for the storage of essential Revenue records in the District and executing the project through KELTRON (a Govt. of Kerala Undertaking) and has also requested funds for the same.

The project forwarded by the District Collector, Ernakulam is a feasible one and it could help the physical upkeep of records in the above District. The references 1 to 7 are annexed with this letter for kind perusal.

Therefore, administrative sanction issued for the 'District Integrated Land Records Centre' may be revised to accommodate proposal given by District Collector, Ernakulam and permission may be granted to the Mission to execute the project (*Modern Record Rooms at all Taluks and one Revenue Division Office of Ernakulam District at a total cost of Rs. 2,41,70,360.*) through KELTRON (a Govt. of Kerala Undertaking) from the unspent balance fund of Rs. 3,23,04,000. The unspent balance lying with DCs (Rs.1,07,29,172) may also be called back.

Yours faithfully,

Project Director

Enclosures: Copy of References 1 to 7

GOVERNMENT OF KERALA

Abstract

Revenue Department - Administrative sanction issued for the establishment District Integrated Land Records Centre - revised - Construction of Modern Record Rooms at seven Taluks and one Revenue Divisional Office at Ernakulam District - sanctioned - Orders issued.

REVENUE [E] DEPARTMENT

G.O. (Rt.) No. 1379/2015/RD

Dated, Thiruvananthapuram, 19.03.2015

- Read: 1. G.O (Rt) No. 1265/2010/RD dated 19.03.2010
 2. Letter No. KLIM/1853/V/13 dated 20.10.2014 of the Project Director, Kerala Land Information Mission, Thiruvananthapuram

ORDER

As per the Government Order read above, Administrative Sanction was accorded for the construction of ' District Integrated Land Records Centre' for the preservation and digitization of land records in the Districts of Thiruvananthapuram, Thrissur and Kannur at a total cost of Rs.323.14 lakh under 50 % CSS. The Project Director, Kerala Land Information Mission as per his letter read above has informed that later the districts of Kottayam, Ernakulam and Kozhikode were also included in the project and an amount of Rs.80.76 lakh each was released to the District collectors. Earlier it was decided to transport the land records from the Central Survey Office, Tvpm to the Districts and to digitize them thereafter. But later it was decided to carry out the digitization at Central Survey Office, Thiruvananthapuram itself and the amount meant for digitization in the districts (Rs.53,93,707/- each) were returned by the District Collectors, from the already allotted amount of Rs.80.76 lakh. Since the District Collectors could not identify ideal office space for the construction of big record rooms for storing large volume of data, a proposal for the utilization of the amount for a similar project viz. e-Rekha project was placed before of 9th Executive Committee of Kerala Land Information Mission. But the Committee has directed the Commissioner of Land Revenue to examine the feasibility of executing the earlier project at district level itself. The Project Director, Kerala Land Information Mission has reported that the matter has not been finalized so far and therefore the funds in this regard (Rs. 3.23 crore) is lying unutilized.

The Project Director, Kerala Land Information Mission has reported that the District Collector, Ernakulam has come forward with a viable proposal for establishing Modern Record Rooms at 7 Taluk Offices and one Revenue Divisional Office at Ernakulam District at a total cost of Rs.2,41,70,360/- for the storage of essential Revenue Records in the

District by executing the project through KELTRON. The Project Director, Kerala Land Information Mission has also reported that the above project is a feasible one and it could help the physical upkeep of records in the said district. The Project Director, Kerala Land Information Mission has requested Government to revise the Administrative Sanction issued for the 'District Integrated Land Records Centre' to accommodate the proposal of the District Collector, Ernakulam and to permit the Mission to execute the project (Modern Record Rooms at all Taluks and one Revenue Division Office of Ernakulam District at a total cost of Rs.2,41,70,360/-) through KELTRON from the unspent balance fund of Rs.3.23 Crore. The PD has also reported that the unspent balance of Rs.1,07,29,172/- lying with the District Collectors may also be called back.

Government have examined the matter in detail and are pleased to permit the Project Director, Kerala Land Information Mission to execute the project "Modern Record Rooms at all Taluks and one Revenue Division Office of Ernakulam District" at a total cost of Rs.2,41,70,360/- through KELTRON from the unspent balance fund of Rs.3,23,04,000/- sanctioned earlier for the construction of ' District Integrated Land Records Centre' at selected districts subject to the condition that execution of work should be as per the norms and the work should be completed within a time frame. It is also ordered that no additional funds will be provided and the unspent balance should be surrendered as per Government of India guidelines. The Project Director, Kerala Land Information Mission is also directed to call back the unspent balance of Rs.1,07,29,172/- lying with the District Collectors .

(By Order of the Governor)

K.S.SHEELA

Special Secretary to Government.

To

The Commissioner of Land Revenue, Thiruvananthapuram.

The Director of Survey and Land Records, Thiruvananthapuram.

✓ The Project Director, Kerala Land Information Mission, Thiruvananthapuram

The District Collector, Thiruvananthapuram / Kottayam / Ernakulam / Thrissur /
Kozhikode / Kannur

The Finance Officer, State Land Board, Thiruvananthapuram.

The Finance Department (Vide U.O (f) No. 11729/Exp.B2/15 Fin dt. 02/03/15)

The Planning & Economic Affairs Department (Vide U.O (f) No.

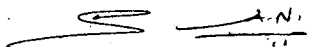
18191/A2/2014/Plg dt.28.01.2015

The Accountant General [A & E], Kerala, Thiruvananthapuram

The Principal Accountant General (Audit), Kerala, Thiruvananthapuram

Stock File / Office Copy.

Forwarded/ By Order

Section Officer

GOVERNMENT OF KERALA

Abstract

Revenue Department - National Workshop on 16th - 17th February, 2015 at New Delhi- Nomination of Project Director, Kerala Land Information Mission- Sanctioned - Orders issued.

REVENUE [E] DEPARTMENT

G.O. (Rt.) No. 818/2015/RD Dated, Thiruvananthapuram, 10/02/2015

- Read: 1. Letter No F No 28011/20/2011-LRD dated 23/01/2015 from the Director (LR), Department of Land Resources, Ministry of Rural Development, Government of India.
2. GO(Rt) No 835/2015/GAD dated 04/02/2015.

ORDER

Sri. K. Mohammed. Y. Safirulla I.A.S, Project Director, Kerala Land Information Mission is nominated as the Nodal Officer for National Land Records Modernisation Programme which co-ordinates computerization of Land Records, Survey and Registration.

Sanction is accorded for his nomination for the National Workshop on "Best Practices in Land Records on 16th - 17th February, 2015 organised by Department of Land Resources, Ministry of Rural Development, Government of India at Lecture Hall, 2nd Floor, Indian Council of Agriculture Research, NASC, Dev Prakash, Shastri Marg, Pusa Campus, New Delhi-110012"

(By Order of the Governor)

K.S.SHEELA

Special Secretary to Government

To

- ✓ Sri. B.B.Patel, Director, Department of Land Resources, Ministry of Rural Development, Government of India, G-Wing, NBO Building, Nirman Bhawan, New Delhi 110011
The Commissioner of Land Revenue, Thiruvananthapuram
The Director of Survey and Land Records, Thiruvananthapuram.
The Inspector General of Registration, Thiruvananthapuram.
Sri. K. Mohammed. Y. Safirulla I.A.S, Project Director, Kerala Land Information Mission, Thiruvananthapuram.
The Project Director, Kerala Land Information Mission, Thiruvananthapuram
Principal Accountant General (Audit), Kerala, Thiruvananthapuram
Accountant General [A & E], Kerala, Thiruvananthapuram
Stock File / Office Copy.

Forwarded/ By Order

Section Officer

ACTION TAKEN REPORT ON PARA 3.4 (SUB PARA 3.4.1 TO 3.4.7) OF THE C & A.G REPORT ON GENERAL AND SOCIAL SECTOR FOR THE YEAR ENDED MARCH 2013.

3.4 Confiscation of illegally mined river sand and its disposal

3.4.1 Introduction

Indiscriminate and uncontrolled removal of sand from the rivers to meet increase in demand causes large scale land sliding and loss of property and also disturbs the bio-physical environment system of river beds in different degrees.

To protect river banks and river beds from large scale dredging of river sand, to protect their bio-physical environment system and to regulate the removal of river sand, the State Government enacted 'The Kerala Protection of River Banks and Regulation of Removal of Sand Act 2001' (Principal Act). 'The Kerala Protection of river Banks and Regulation of Removal of Sand Rules (Sand Rules 2002)' were also formulated under this Act in 2002. The Land Revenue

Commissioner (LRC) has been given the responsibility of keeping a check on illegal sand mining in the State and the Collectors at the District level are responsible for implementation of the provisions of the Act.

¹²² Providing a single window to handle land records, the cadastral records mirror the ground reality, the records of title is a true depiction of the ownership status, mutation is automated, title insurance which guarantees the title for is correctness and indemnifying the title holder against loss arising on account of any defect therein.

¹²³ Rs.5.58 crore towards resurvey charges and Rs. 5.41 crore towards NLRMP

3.4.2 Magnitude of the issue

The Government appointed (October 2009) a Committee to make a fast track study on the issue connected with the shortage of sand and to suggest solutions to over come this grave situation. The interim report submitted by the committee (November 2009) to Government contained the details of estimated demand and supply of sand in the State as shown in Table 3.4.

Table 3.4: Details of estimated Demand and Supply

The Revenue Department in co-operation with Police, Geology and other connected departments , are constantly monitoring the scenario related with illegal mining of river sand and initiating appropriate and effective steps against the culprits

of sand in the State

Year	Require ment of sand	Supply of sand		Total Supply	Demand/ supply gap
		Official	Illegal		
2008- 09	22.26	9.40	8.90	18.30	3.96
2009- 10	23.34	7.99	9.34	17.33	6.01
2010- 11	24.33	6.79	9.73	16.52	7.81
2011- 12	25.20	5.77	10.08	15.85	9.35
2012- 13	26.10	4.90	10.44	15.34	10.76
Total	121.23	34.85	48.49	83.34	37.89

The increased trend in illegal mining of river sand underlines the need for an effective check to curb such activities as these may not only result in loss of revenue to Government, but could also affect the bio-physical environmental system of river beds in the State.

Audit was conducted from April to June 2013, covering the period 2008-13 to assess the effectiveness of the implementation of the provisions of the Act and Rules in respect of confiscation and disposal of river sand, removed and transported illegally, without complying with the provisions of the Act.

Audit verified the records of the Revenue Department in Government Secretariat, in the offices of the Land Revenue Commissioner (LRC) and five District Collectorates

The audit findings are as follows:

3.4.3 Seizure and confiscation

3.4.3.1 Delay in completion of confiscation proceedings

In terms of Section 23 of the Principal Act, whoever transports sand without complying with the provisions of the Act is liable to be punished and the vehicle used for the transportation is liable for confiscation.

Huge numbers of vehicles were seized under section 23 of the Kerala Protection of River Banks and Regulation

According to instructions issued by the Government(November 2010), the confiscation 125 should be completed within six weeks from the date of seizure 126 and the reason for delay, if any, was to be furnished to LRC. Despite having enabling provisions in the Act and subsequent Government instructions for confiscation of vehicles involved in illegal river sand transportation, confiscation of only 4,244 out of 15,594 vehicles seized during 2008-13 indicated poor implementation of the Act (Appendix 3.4). There were delays ranging from six weeks to five years in confiscation of the vehicles. Further, in none of the cases, the reason for not passing the final confiscation order was furnished to the LRC.

¹²⁴ Districts of Emakulam, Kottayam, Malappuram, Palakkad and Thiruvananthapuram were selected by applying the statistical sampling method of Probability Proportional to Size Without Replacement(PPSWOR)

¹²⁵ Confiscation follows seizure after the Judicial Magistrate/Sub Divisional Magistrate is satisfied that the application by the owner of the vehicle to release the vehicle is not satisfactory. Confiscation proceedings shall then start under the Act.

¹²⁶ Seizure is the initial process of taking into custody of the vehicles suspected of transporting sand illegally.

of Removal of Sand Act 2001 during the period 2008-2013. The statutory proceedings as envisaged in the act and rules were followed in almost all cases. But due to various reasons the confiscation proceedings could not be completed in time. The Revenue Department is not solely responsible for the delay in the process of confiscation of seized vehicles loaded with illegal sand .The reasons for the delays are as follows. The delay caused in getting the test report regarding ,whether the sand taken into custody is ordinary or river sand ,delay caused in getting Police report,mahassar etc. , delay in getting application for the release of vehicle from the vehicle owners, delay in getting the estimate from the Transport department regarding the upset value of vehicle seized, delay caused due to the filing of suits in various court of law, delay caused in remitting the fine amount imposed or remitting 30% of the cost of vehicle for temporary release of vehicle, delay from the part of concerned vehicle owners to execute bonds for the balance amount to be remitted, delay in getting the

The Government agreed (October 2013) with the audit findings and stated that a time bound action plan would be chalked out for the speedy disposal of the confiscation of the seized vehicles.

name and address of the owners of the vehicles from the Transport Authorities are the main reasons for the delay in completion of confiscation proceedings of the seized vehicles. The C&AG has pointed out that 9537 vehicles in Thiruvananthapuram, Ernakulam, Palakkad & Malappuram Districts were kept in Government custody without the completion of confiscation procedure. Out of this, auction procedure has been started for the sale of 4033 vehicles. In Malappuram district 1330 vehicles have been released after imposing fine and confiscation of 245 vehicles were kept pending due to pending court cases. In Palakkad District letter has been given to the Transport authorities for the details of owner/possessor of the seized vehicles in 240 cases. The District Collectors concerned have reported that the remaining cases are under way of confisoation. The District administration Malappuram, where huge number of vehicles were kept pending confiscation, has developed a software, "e-disposal of sand vehicle", for the speedy disposal of seized vehicles. Strict direction has been

3.4.3.2 Cognizance of offences

According to the Principal Act (Section 20) whoever contravenes the provision of the Act or Rules there under shall, on conviction be punished with imprisonment / fine or both. The court can take cognizance of offences only upon a written complaint made by a person authorized in this behalf by the government or the District Collector or a Geologist of the Department of Mining and Geology in terms of Section 25 of the Principal Act. In accordance with Section 23 of the Principal Act and Section 23 A of the amended Act, the District Collectors/ Sub-Divisional Magistrates confiscated 4244 vehicles in the test-checked districts during 2008-13. However, records produced to audit indicated that out of these 4244 cases, written complaints were not made in 4124 cases as required under Section 25 of the Principal Act. Regarding the remaining 120 cases in Malappuram district, the District Collector, Malappuram, reported

given to the concerned District Collectors for the time bound disposal of the seized vehicles.

According to the section 25 of the Act the court can take a cognizance of offences only upon a written complaint from the District Collector or a Geologist of the Mining & Geology Department. In the case of seizure of the vehicle alleging illegal transportation of River sand, the Police officer concerned has to register a case under section 20 of the Act and submit it to the Judicial Magistrate. It is seen that the absence of the complaint contemplated in section 25 from the competent authority, the cases are not entertained by the Hon: court. It was believed in bonafied interest that the court will entertain the case on receipt of the FIR s on the vehicles as usual and hence the lapse occurred. The lapse was not deliberate and may be exonerated. On introduction of the amendment Act a copy of the seizure mahassar are being submitted to the Judicial Magistrate under section 23A and copy forwarded to the Sub Inspector of Police

that the cases were forwarded to the Assistant Public Prosecutor for initiating prosecution procedures.

Significantly, the Honorable High Court of Kerala while disposing of (March 2012) writ petitions on implementation of various provisions of the Principal Act had ordered that the appropriate authority should also file complaints for initiating prosecution in all cases.

Government admitted (October 2013) that the District Collector, RDOs and Tahsildars had filed to take appropriate action for filing written complaints and for initiating prosecution procedures in the confiscation cases as provided in the Principal Act.

In the absence of initiating prosecution proceedings, the offenders were allowed to escape punishment for contravention of the provisions of the Act.

3.4.3.3 Confiscation of sand

The quantity of sand seized and confiscated were not

concerned. On Receipt of seizure mahassar, the Sub-Inspector of Police is now registering case before the Judicial Magistrate. The C&AG has pointed out that 4244 vehicles in test checked district were kept without giving proper written complaints before the Court and thereby the court could not take legal action against the culprits. In Palakkad district 1052 such cases in the year 2012-13(up to October 31) have been reported to the court. In Ernakulam district 2278 vehicles were released after imposing fine in accordance with the rules. Strict direction has been given to the concerned District Collector to take necessary steps in accordance with the provisions of the act.

measured and recorded anytime by the Revenue or Police Officials. On seizure, the police prepared a Mahazar ¹²⁷ and a copy of this along with First Information Report(FIR) was submitted before Judicial Magistrate / sub Divisional Magistrate having jurisdiction of the area where the sand was seized. In these submissions, the quantum of sand seized was not recorded in specific weighment units, but mention was made as half / full load of van, minivan, lorry, Jeep, etc. As per the Government Order (June 2009), the confiscated sand was to be handed over to Nirmithi Kendra ¹²⁸ for sale through 'Kalavara' ¹²⁹. Audit noticed that the quantity of sand seized was measured and accounted for only by Nirmithi Kendra at the time of taking over of the seized sand and the same was accepted by the Revenue Department. As per the records of District Nirmithi Kendras (DNKs) in five test-checked districts, 38422.73 m³ of confiscated sand was received by them during the period 2009-13, but an independent verification of the quantity was not

As per the Government order, the confiscated sand has to be handed over to Nirmithikendra for selling it through 'Kalavara'. Usually, when sand is seized by the Revenue or Police Officials, the quantity is not noted in terms of specific measurement like Tons or M³ and as the officers who are seizing the vehicles with sand are not well aware of the specifications of the measurement of sand. When the seized vehicles are released after imposing fine, the sand is unloaded in Nirmithikendra and the unloaded sand is measured by them. Due to the lack of proper measurement of sand and inability to do so by Revenue and Police authorities the data on the quantity of sand as provided by the Nirmithikendra has to be relied upon. Proper training and awareness on the part of the field officials is necessary in order to measure the seized sand for the purpose of maintaining independent data on seized sand other than that of the Nirmithikendra. The only available measurement presented in the rules is the quantity which is recommended by CESS (as part of the sand auditing) as

conducted by Revenue / Police authorities.

As the sand is not measured by the Revenue / Police authorities at the time of seizure, there is a chance of pilferage before it is taken over by DNK, leading to loss of revenue.

-----
¹²⁷ It is a description of facts and state of things which an investigating officer observes in a scene of crime

It was however observed in Vaikom Taluk in Kottayam District, that entire quantity of sands seized by police officials was not being received by DNK Kottayam. From the records, Audit observed that there was difference of 440.31 m³ in the quantum of sand reported as seized by police officials (1531.28 M³) and the actual quantity received and accounted by the DNK (1090.97 M³) during 2011-12.

Audit noticed that neither the LRC nor the Police Authorities had issued any directions to their field staff

per section 29 of the ACT, 2001. Even-though scientifically carried sand auditing reports suggest the quantity in terms of Truck loads assuming that a truck will carry maximum of 8 tons of sand. On real terms even this is not correct as the sand is not being transported in Trucks which have been standardized. It is felt the need for uniformity to express the quantity of sand in M³ for which appropriate directions will be given. Strict direction has been given to the District Collectors to take utmost care to prevent any chance of loss of sand in future.

to measure and record the quantity of sand seized and confiscated.

In the absence of proper system to measure and record the quantity of sand seized and confiscated, possibility of pilferage of confiscated sand could not be ruled out.

The LRC admitted (October 2013) that lot of pilferage was taking place due to the absence of standardized measurement techniques and units which warrants urgent intervention of the Government. The Government endorsed (October 2013) the views of the LRC.

---

¹²⁸ Nirmithi Kendra is an autonomous agency registered under the Travancore Cochin Literary, Scientific and Charitable Societies Registration Act 1955 for disseminating cost effective and Environmental friendly building technology.

¹²⁹ Fair price market run by District Nirmithi Kendra

3.4.4 Disposal of confiscated vehicles and sand

As per Rules 27(3) and 28 (2) of "The Kerala Protection of River Banks and Regulation of Removal of Sand Rule 2002", if the amount fixed by the District Collector for release of the confiscated vehicle was not remitted by the offender within the specified period, the District Collector can sell the vehicle by auction.

Further, Government directed (June 2009) the District Collectors to supply the confiscated sand to Nirmithi Kendras for selling the same through the fair price market 'Kalavara' at rates prescribed by Government.

3.4.4.1 Disposal of confiscated vehicles

No proper records regarding number of vehicles seized, confiscated, places at which they were kept, released and auctioned were maintained in any of the District Collectorates test-checked. Out of the total number of 4244 vehicles confiscated in five test-checked districts. 759 vehicles in Ernakulam and Palakkad Districts were

Huge number of vehicles were seized under the Kerala protection of River Banks and Regulation of Removal of sand Act 2001 during the period 2008-13. Since no other means are available, the seized vehicles carrying sand are kept in the open yards of concerned Police Stations, Collectorates and Taluk Offices. The delay in disposal of the procedure caused large number of vehicles dumped in the open yards. The reluctance of the owners of the vehicles and the delay in getting valuation report from the Transport Authorities are the main reasons for the delay. Section 27-28 of the Act refers the confiscation of the vehicles, which the owners have not claimed or remitted the fine under the provision of Act. Necessary actions for the release of the vehicles are being taken by conducting hearing and informing to remit the penalty in time. Also the authorities are issuing press release, informing the owners of the vehicles to approach the authorities concerned for the release of the same, and confiscation / auction are being taken for the vehicles to which the owners were absent.

kept by the district authorities as of March 2013 without taking any action as required under the Rules. These vehicles carrying sand were kept in the open yards at various police stations, dumping yards Taluk Offices and District Collectorate.

¹²⁸ Nirmithi Kendra is an autonomous agency registered under the Travancore Cochin Literary, Scientific and Charitable Societies Registration Act 1955 for disseminating cost effective and environmental friendly building technology

¹²⁹ Fair price market run by District Nirmithi Kendras

Audit noticed a large number of the 7,678 seized vehicles in Malappuram District were parked in an open yard at Kadampuzha without confiscation and the vehicles were in a deteriorated condition. Details regarding the number of vehicles kept in this yard were not available with the Police Station which maintains and controls this dumping yard. The reluctance of the owners to claim the vehicles and delay in getting valuation report from the transport authorities were stated to be the reasons for the delay in disposal of the vehicles.

Auction / confiscation proceedings are getting delayed due to the following reasons:

- i) In which the parties do not appear for auction.
- ii) Delay in assessing the value of the vehicles by the Motor Vehicle Department.
- iii) In which the parties are not willing to claim the vehicle for the value fixed by the Motor Vehicle Department.

As most of the Police Stations and Revenue Offices are filled with these vehicles, a special drive is initiated for the auction of vehicles by adopting a uniform method in valuation of vehicles. Out of the 7678 vehicles in Malappuram districts, which were kept at Kadampuzha without confiscation, 1330 Vehicles were released after imposing fine and 753 vehicles have been auctioned. Procedure for auction sale of 1204 vehicles have been started after completing all legal procedures. Confiscation of 245 seized vehicles is kept pending because of court cases. The process is still going on and it will be completed soon.

vehicle parked at Kadampuzha in Malappuram**District**

The reply is not acceptable in view of the fact that District Collectors are empowered to authorise sale of confiscated vehicles in the event of owners failing to claim the vehicles. Co-ordination with the transport authorities also needs to be enhanced for obtaining valuation reports promptly.

3.4.4.2 Disposal of confiscated sand – Loss of Revenue

The Government fixed (June 2009) the rates for confiscated river sand for supply to the public through the DNKs for selling the same through Kalavaras. Later, as per the Ordinances in force from June 2010 to July 2011 and from November 2012 onwards till the amended act 2013 was enacted by legislation (except during the period from 13 July 2011 to 24 November 2012, when the ordinance was not in force), the confiscated sand was to be sold to DNKs at the rates fixed by Public Works Department (PWD). which was

The confiscated sand being stored at Nirmithikendra at the time of release of the vehicles and the Nirmithikendra sell the sand to the public through “Kalavara”. The quantity of sand supplied to District Nirmithikendra is available at Taluk Offices concerned. The very intention of the formation of Kalavara under Nirmithikendra is with a view to supply of river sand to the weaker section of the society at reasonable market rate.. The Government of Kerala issued direction to

higher than the rates fixed by the Government in June 2009. Scrutiny of the records in the confiscated sand was handed over to DNKs at the rate fixed by Government in June 2009 instead of selling it to DNKs at the PWD rates. Selling of the confiscated sand at reduced rate during the period June 2010 to July 2011 and from November 2012 to March 2013 resulted in revenue loss of Rs. 1.63 crore to the Government.

3.4.5 Measures to prevent illegal mining of sand

3.4.5.1 Functioning of River Protection Squads

Sand Rules, 2002 envisage that the District Collectors were to constitute squads consisting of Police and other officials with Tahsildar as the head to prevent illegal mining and transportation of river sand. Government directed (July 2005) the LRC to form two or three squads in each district with Tahsildar as the head and

Nirmithikendra in selling of river sand based on its quality (in three qualities) vide Order No GO (ms)227/09/Rd dated 20.06.2009. Thereafter the Government introduced PWD rate and necessary direction issued to the Nirmithi Kendra to follow up the PWD rate for selling the river sand. Instead of the new rate; the Nirmithikendra followed the previous rate, as mentioned in the GO (ms) 227/09/Rd and hence the loss occurred. However strict direction has been given to the Nirmithikendra for the sale of sand in accordance with the rate fixed or amended by the Government from time to time Squads for preventing illicit sand mining and transportation has been formed in all the districts concerned and they are still functioning in the districts. Strict direction has been given to the District Collectors to conduct frequent raids to prevent illicit sand mining and transportation at both Taluk and District levels.

directed the District Collectors to furnish the performance of the squads formed.

Audit noticed that in the districts test-checked, squads were not formed in Palakkad, in other districts where squads were formed, no records relating to the performance of the squads were maintained and a report as required by the Government regarding the performance of the squads in the prescribed proforma was not furnished to the LRC. In the absence of proper records, the effectiveness of the squads could not be assessed.

The LRC stated (October 2013) that no separate posts were sanctioned in any of the districts exclusively for the smooth functioning of the squad and most of the squads were demand driven in nature. Audit concluded that ensuring the effective functioning of dedicated squads could curb and minimize illegal mining of river sand.

3.4.5.2 Non-utilisation of vehicles

Audit noticed five out of six vehicles purchased for the use of the squads in the test-checked districts were not utilized for the purpose and these vehicles were allotted to the officials of the revenue department for their regular official duties.

3.4.6 Sand Auditing by expert agencies

According to Section 29 of the Principal Act read with Rule 30 of the Rules, Government was to conduct sand audit ¹³⁰ every three years by engaging expert Agencies 131 so as to ensure protection of rivers in each district and to assess the quantity of available sand. The report of the sand audit was also to be placed in the Legislative

Due to the lack of good condition vehicles in the collectorates, the vehicles purchased for the squad works are some times used for other regular official purposes. But at night, the vehicles are extensively used for the squad works. Strict direction has been given to the District Collectors for providing the vehicles, which were purchased for the use of squads to squad related works only.

The Government as per G.O(MS)No.161/11/RD dated 2/4/11 entrusted one agency, called Mythri, for the River Bank Mapping and Sand auditing of Bharathapuzha and its tributaries. The agency has not been submitted their report to the Government. The sand auditing and river mapping of Kadalundipuzha and Chaliyar River in the Malappuram district has been completed. As mentioned in the C&A.G Report the Government has entrusted various agencies to carry out sand auditing in 20 rivers out of the 44 rivers of Kerala at the first phase. Among these sand auditing of 14 rivers has been completed and as per the facts evolved in the study, Government Orders

Assembly with an Action Taken Statement thereof. Audit noticed that in only 20 out of 44 rivers in the State, action was initiated to conduct river mapping and sand auditing during 2008-13 and sand auditing reports of only four were prepared. Audit examined all the four 132 completed Sand Audit reports which cautioned that indiscriminate mining of river sand several folds higher than its natural replenishment would adversely affect stability of riverbed and banks, ultimately leading to degradation of the river ecosystem that sustain the life and greenery of the State. The reports also stated that it would result in decline of riparian vegetation and other biological resources including several fresh water fishes.

The sand auditing reports submitted (November 2012) by the expert agencies pointed out that illegal sand mining was rampant in Neyyar and Vamanapuram rivers. Illegal mining was reported in 187 sites on both sides of Vamanapuram river in Thiruvananthapuram district.

have been issued in all the above 14 cases either restricting sand mining or allowing to extract sand at the permitted levels.

In Thiruvananthapuram District, District squads and Taluk Squads are being functioning to prevent the illegal sand mining in Neyyar and Vamanapuram Rivers. Co-ordinative efforts have to be initiated by the political leaders, local body authorities, the natives and the concerned officials for the speedy and effective curtailment of illegal sand mining. To effect this coordination, District level committee has made discussions several times; but final decision in this regard is still pending. However strict direction has been given to the District collector, Thiruvananthapuram to conduct frequent raids to prevent illegal sand mining in the district.

Government stated (October 2013) that after completing the Sand Auditing in 20 rivers in the first phase, the Sand Auditing in the remaining 24 rivers could also be explored.

3.4.7 Conclusion

Timely action was not taken by the District Collectors in accordance with the Kerala Protection of River Banks and Regulation of Removal of Sand Act, 2001 in confiscation of vehicles involving illegal transportation of river sand and delays ranged from six weeks to five years. Non-compliance of the Act by the Revenue Department resulted in non-filing of written complaints in courts against the offenders-involving illegal transportation of river sand. This allowed the offenders to escape from court proceedings. Selling of confiscated sand at a rate less than PWD rate resulted in a revenue loss of Rs. 1.63 crore to Government. The effectiveness

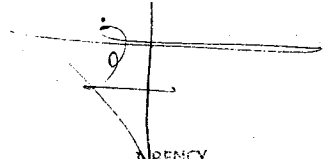
The delay mentioned was due to frequent amendment and introduction of ordinances through which the adjudication power shifted to RDO's and District Collector's several times. Now the act has been amended permanently and the adjudication power is vested with RDO. So timely action will come out in the very near future.

of the squads' functioning was not monitored.

130 River sand auditing is a procedure to evaluate the process of sand mining in a river or a portion of a river after a specific period of sand mining. The exercise is undertaken to know how far the mining process and its execution in a river or part of a river has helped to minimize the negative effects of sand mining on one side and to maximize the positive effects on the other.

131 Centre for Earth Science Studies (CESS), Centre for Water Resources Development and Management (CWRDM) etc

132 Sand audit reports of Manimala, Neyyar, Periyar and Vamanapuram rivers.

BENCY
Additional Secretary
Revenue Department
Govt. Secretariat
Thiruvananthapuram
(Phone No. 2334088, 2518392)

അനുബന്ധം III

എ.ജി.യുടെ ഓഡിറ്റ് റിപ്പോർട്ടിൽ നിന്നുള്ള അനുബന്ധം

ഏരിയൽ സർവ്വേ/ഫോട്ടോഗ്രാമെട്രിയുടെ കീഴിൽ ഏറ്റെടുത്ത

ജോലികളുടെ വിവരണം

(സൂചിക: ഖണ്ഡിക 3.3.3.1)

ജോലിയുടെ പേര്	ചുമതലപ്പെടുത്തിയത് ആർക്ക്/ചുമതലപ്പെടുത്താൻ നിർദ്ദേശിച്ചത്	അനുവദിച്ച തുക (₹ ചോർജ്ജ്)	ഏജൻസിക്കു മുൻകൂറായി കൊടുത്ത തുക (₹ ചോർജ്ജ്)	2019 ഓഗസ്റ്റ് 31 നു മുൻപായി പൂർത്തിയാക്കിയത്
i. ഏരിയൽ ഫോട്ടോഗ്രാഫിയും ഗ്രൗണ്ട് സർവ്വെയും ഉൾപ്പെടുന്ന ഹൈബ്രിഡ് സാങ്കേതിക വിദ്യ ഉപയോഗിച്ച് 312 പതന്ത്രശക്തിമോമീറ്റർ വിസ്തീർണ്ണം വരുന്ന തിരുവനന്തപുരം താലൂക്കിലെ 31 ഗ്രാമങ്ങളുടെ ഏരിയൽ ഫോട്ടോഗ്രാഫുകൾ എടുക്കുന്നതും ഓർത്തോ റെക്ട്രിഫൈഡ് ഫോട്ടോകളുടെ വിതരണവും	സർവ്വേ ഓഫ് ഇന്ത്യ (ഏപ്രിൽ 2009)	0.80 (മാർച്ച് 2009)	0.90* (സെപ്റ്റംബർ 2009)	സർവ്വേ ഓഫ് ഇന്ത്യയ്ക്ക് തുക മുൻകൂറായി ലഭിച്ചെങ്കിലും അവർ ജോലി ചെയ്തിരുന്നില്ല. സർവ്വേ ഓഫ് ഇന്ത്യ മേധവി ചെയ്തതിന്റെ വിശദീകരണം നൽകിയതില്ല. തുക ലഭിച്ചതിന്റെ വിവരങ്ങൾ അറിയിക്കുകയോ യുഎസ് നൽകുകയോ ചെയ്തില്ല.
ii. ആലപ്പുഴ, തൃശ്ശൂർ, പാലക്കാട് എന്നീ മൂന്ന് ജില്ലകളുടെ നഗരങ്ങളിൽ ഓർത്തോ റെക്ട്രിഫൈഡ് ഏരിയൽ ഫോട്ടോഗ്രാഫുകൾ കരസ്ഥമാക്കൽ	സർവ്വേ ഓഫ് ഇന്ത്യ (ഏപ്രിൽ 2009)	0.19 (മാർച്ച് 2009)	0.19* (സെപ്റ്റംബർ 2009)	സർവ്വേ ഓഫ് ഇന്ത്യയ്ക്ക് തുക മുൻകൂറായി ലഭിച്ചെങ്കിലും അവർ ജോലി ചെയ്തിരുന്നില്ല. സർവ്വേ ഓഫ് ഇന്ത്യ മേധവി ചെയ്തതിന്റെ വിശദീകരണം നൽകിയതില്ല. തുക ലഭിച്ചതിന്റെ വിവരങ്ങൾ അറിയിക്കുകയോ യുഎസ് നൽകുകയോ ചെയ്തില്ല.
iii. എറണാകുളം, പാലക്കാട്, തൃശ്ശൂർ ജില്ലകളുടെയും കോസംഗോഡ് ജില്ലയിലെ ഒരു താലൂക്കിന്റെയും ഏരിയൽ ഫോട്ടോഗ്രാഫുകൾ വാങ്ങിക്കൽ	എൻ.ആർ.കൃഷ്ണൻ സി ഹൈദരാബാദ് ¹⁶¹	4.23 (മാർച്ച് 2010 ഉം മാർച്ച് 2011 ഉം)	ഒന്നും ഇല്ല	ജോലി ഏറ്റെടുത്തില്ല. ₹4.23 കോടിയിൽ ₹3.48 കോടി ക്ലസ്റ്റർ ആവശ്യങ്ങൾക്ക് ¹⁶² നിശ്ചയിച്ചു. വിടുകയും/ മാറ്റിവെയ്ക്കുകയും, ₹0.75 കോടി ഉപയോഗിക്കാൻ ഓർക്കിയവുകയും ചെയ്തില്ല.
iv. ആധുനിക സർവ്വേ രീതിയുടെ കീഴിൽ എറണാകുളം, പാലക്കാട്, തൃശ്ശൂർ ജില്ലകളുടെ സർവ്വേ നടത്തുന്നതിനായി സാറ്റലൈറ്റ് വാങ്ങിക്കൽ ചിത്രങ്ങൾ	എം.ജി.എസ്.എ ¹⁶³ (മാർച്ച് 2010)	0.28 (മാർച്ച് 2010)	0.20 (ഒക്ടോബർ 2011)	ഉപഗ്രഹ ചിത്രങ്ങൾ ഇന്ത്യയിൽ വിതരണം ചെയ്തിട്ടില്ല. ₹0.28 കോടി രൂപ തിരിച്ചടയ്ക്കലാണ് പറയാമെന്ന് തിരുവനന്തപുരം എൻ പിഡി പറഞ്ഞു. ബാക്കിയുള്ള ₹0.08 കോടി പ്രയോജനപ്പെടുത്തിയില്ല.
v. ഫോട്ടോഗ്രാമെട്രി സൂട്ടിംഗ് ടെർമിനലുകളും സ്ഥാപിക്കൽ		0.80 (മാർച്ച് 2009)	ഒന്നും ഇല്ല	പദ്ധതി ഏറ്റെടുത്തില്ല. സൂട്ടിംഗ് മറ്റു കാര്യങ്ങൾക്ക് വകമാറ്റുകയോ/ മാറ്റിവെയ്ക്കുകയോ ചെയ്തില്ല.

* ₹1.09 കോടി ഡി.എസ്.എൽ.ആർ മേരിട്ട് സർവ്വേ ഓഫ് ഇന്ത്യയ്ക്ക് വിട്ടുകൊടുത്തു

¹⁶¹ നാഷണൽ റിമോട്ട് സെൻസിങ്ങ് സെന്റർ
¹⁶² സർവ്വേ മേഖലകൾ വെബിനേറ്റിൽ പ്രസിദ്ധീകരിക്കുക, പരിശീലന സമുച്ചയം ഉണ്ടാക്കുക തുടങ്ങിയവയ്ക്ക് കാര്യങ്ങളിൽ ഉൾപ്പെടുന്നു.
¹⁶³ മിഷൻ ഫോർ ജിയോ സ്പേഷ്യൽ ആപ്ലിക്കേഷൻസ്, സയൻസ് ആന്റ് ടെക്നോളജി വകുപ്പ്, മധ്യേ സർക്കാർ

2008-13 ൽ പിടിച്ഛെടുത്ത, കണ്ടുകെട്ടിയ, വിട്ടയച്ച വാഹനങ്ങളുടെ വിവരങ്ങൾ
(സൂചിക: ഖണ്ഡിക 3.4.3.1)

ജില്ലയുടെ പേര്	പിടിച്ഛെടുത്ത വാഹനങ്ങളുടെ എണ്ണം	കണ്ടുകെട്ടിയ വാഹനങ്ങളുടെ എണ്ണം	ഇതുവരെ കണ്ടുകെട്ടാത്ത വാഹനങ്ങളുടെ എണ്ണം	കണ്ടുകെട്ടാതെ വിട്ടയച്ച വാഹനങ്ങളുടെ എണ്ണം
തിരുവനന്തപുരം	1930*	--	615	1315
എറണാകുളം	2969	2662	307	0
പാലക്കാട്	2825	1390	937	498
മലപ്പുറം	7870	192	7678	0
കോട്ടയം **	--	--	--	--
ആകെ	15594	4244	9537	1813

* 2008-09 ൽ തിരുവനന്തപുരം ജില്ലയിൽ പിടിച്ഛെടുത്തതും കണ്ടുകെട്ടിയതുമായ വാഹനങ്ങളുടെ എണ്ണം ചൂണ്ടിക്കാണിക്കുന്നു.

** കോട്ടയം ജില്ലയെ സംബന്ധിച്ച പിടിച്ഛെടുത്ത, കണ്ടുകെട്ടിയ, വിട്ടയച്ച വാഹനങ്ങളുടെ വിവരങ്ങൾ കോട്ടയം ജില്ലാ കളക്ടറേറ്റിൽ ചൂണ്ടിക്കാണിക്കുന്നു.